

Tyve gode år som pensionist

Af Kaj Kristensen

Indeholdende mange gode oplevelser i det frivillige foreningsarbejde.

Jeg er født den 7. marts 1937 og kunne derfor kalde mig pensionist som 67-årig i 2004. Et par år før var det slut med at være borgmester i Thisted. Da satte jeg mig for, at jeg ikke ville falde hen i kedsomhed. Jeg gik straks i gang med at skive min bog om de mange år i politik. Den kom til at hedde "Folkevalgt i Thy". I første omgang skrev jeg det hele i hånden og regnede med, at det skulle bruges som mine private erindringer.

En dag da jeg sad og skrev fik jeg besøg af min tidligere byrådskollega Orla Poulsen, som er leder af byhistorisk arkiv. Han spurgte, om han måtte kikke lidt i det, jeg skrev ned. Efter en kort stund sagde han, at det fortjente at blive trykt i en bog. Han opfordrede mig til at fortælle videre af karsken bælg, som jeg var begyndt, så ville han sørge for, at det blev sat op i en bog. Det gav mig blod på tanden, og jeg fortsatte mine skrivelser, når der var tid til det. Da bogen udkom et par efter, gav den en del debat både ros og ris

Jeg sad stadigvæk i byrådets økonomiudvalg og var formand for Naturgas Midt nord med sæde i Viborg. Energisektoren har altid haft min interesse. Så da jeg blev opfordret til at blive formand for det netop nyskabte samarbejde mellem København og Viborg med navnet HMN slog jeg til. Det betød mange ture til København og jeg fik faktisk lidt travlt med at nå det hele. Det var først i 2007, da byrådsarbejdet og de andre poster stoppede, at jeg følte mig som pensionist.

Da satte jeg mig i en god stol med en god bog. Det var noget af det jeg måtte give afkald på før på grund af en nasse pligtstof, der skulle læses, for at være forberedt til de mange møder. Jeg følte det lidt som om, jeg trak af en overfrakke, hængte den op på en knage sammen med de mange pligter og så kunne jeg sætte mig og slappe af. Der gik et par år, hvor jeg ikke deltog i ret meget uden for familiens naturlige sysler. Dem følte jeg også, at jeg af og til havde forsømt.

Men krudt bagi har jeg altid haft og det blev ikke ødelagt af at sidde og læse noget mere. Nej det fik mig op af stolen for at opleve lidt mere, af det der foregik omkring mig. Fra gode venner hørte jeg blandt andet om aktiviteter i Ældre sagen. Hver anden tirsdag var der sang i Hestestalden og da jeg hørte, at man ikke nødvendigvis skulle være god til at synge, men bare være sangglad meldte jeg mig til. Det blev en god oplevelse, jeg følte mig godt tilpas mellem de mange glade mennesker.

Det betød, at jeg efter en kort betænkningstid sagde ja til at blive formand for Ældre sagen. Rigmor Jensen, tidligere folkeskolelærer, ringede og bad mig overtage posten efter hende på den kommende generalforsamling. Der var ingen af de andre medlemmer i bestyrelsen, der ville påtage sig opgaven, så de var enige om, at de gerne ville bakke mig op. Jeg var selvfølgelig lidt betænkelig ved at komme helt ude fra, uden kendskab til foreningen og så blive formand fra starten af. Men jeg kendte de fleste af dem, jeg skulle arbejde sammen med, Det gav mig tryghed og jeg tog denne udfordring på mig. Det fortrød jeg aldrig, det blev til 10 gode år.

Både Tove og jeg havde indvilget i at træde ind i bestyrelsen for Kirkecentrets højskolelodge. Her havde Tove deltaget i foredragene i flere år og jeg kom med, da jeg fik tid. Nu ville skæbnen, at den siddende formand blev syg .Bjarne Sønderbjerg havde været formand i en årrække og sammen med blandt andet Arkitekt Råby som næstformand,, havde de gjort en stor indsats for foreningen. Et år før var Råby fratrådt på grund af en fremskreden alder. Nu skulle jeg så overtage posten, det var jeg ikke så betænkelig ved, for Bjarne passede sin post på bedste vis, men det kunne selvfølgelig blive nødvendigt at afløse en gang i mellem. Det blev pludselig noget helt andet. Han ringede til mig og bad om, at jeg ville komme ud og besøge ham, han havde noget vigtigt at snakke om.

Så kom bomben, han var på grund af sit helbred nødt til at smide håndklædet i ringen. Han afleverede nogle programmer fra de forgangne år. Han ønskede mig tillykke og beklagede forløbet.

Vi fik en kop kaffe og fik snakket lidt om situationen. Men som næstformand var jeg jo nødt til at tage over, når forholdene var, som de nu var. Jeg ønskede ham god bedring og tog hjem med programmerne. I Bjarnes tid var der ikke noget, der hed møde-referater eller andet materialer der kunne støtte mig lidt i starten.

Men her var jeg jo ikke helt ny selv om næsten. De andre bakkede mig op og jeg fik 13 gode år på posten. Denne post og posten i Ældre sagen kunne godt passes af den samme person uden konflikter. Begge foreninger står for kulturelle opgaver, uden at det lige er de samme aktiviteter. Men det betød, at jeg nu fik lidt travlt igen i visse perioder, når det gik hedest til.

Nu sidder jeg så her som 87-årig i 2024 og har det lidt som for en snes år siden, at nu skal jeg til at være en stiltfærdig pensionist. Denne gang tror jeg ikke, at der kommer nyre sprælske ideer. Jeg stoppede i Ældre sagen for 4 år siden og i højskolen har jeg lige skrevet min sidste beretning. For første gang siden mine helt unge år er jeg uden udadvendte poster.

Som 22-årig kom jeg hjem fra et meget opbyggelig højskoleophold på Frederiksborg Højskole. På højskolen fik jeg en gymnastiklederuddannelse. Som jeg straks udnyttede

som leder af gymnastikken på min hjemegn. Året efter var jeg på Nordjyllands landbrugsskole. Her var jeg leder af gymnastiktimerne samtidig med, at jeg var elev i de andre fag. Jeg kom hjem med lidt på lommen da lønnen, sammen med den dengang høje statsstøtte, gav overskud. Alle der havde været soldat i 16 til 18 måneder fik en ekstra høj statsstøtte. Jeg havde foruden 16 måneder i Holstebro været prof. soldat i Gaza i et halvt år. Efter alt dette kom jeg hjem og ledede gymnastik og blev formand for ungdomsforeningen.

I 1964 blev jeg gift med Tove, vi købte gård i Thorsted og derefter blev det gradvis nogle andre prioriteringer. Nu var det hjemmet, der kom i første række. Det til trods blev det da også til noget forenings arbejde inden for gymnastik og fodbold. Senere da børnene var blevet lidt større og ikke krævede helt så meget, blev det mere det faglige, der tog min tid.

I Landboforeningen Nordthys bestyrelse deltog jeg i 6 år, her af de 3 som formand. Derefter blev det byrådsarbejdet, der kom til at fylde meget. Men 12 år som formand for Skyum Idrætsforening fik stadig min store opmærksomhed. Nu var børnene blevet så store, at det var her familien havde fælles interesser. I mange år var det gymnastik og svømning, der optog den ældste i flokken. Lone var meget dygtig til begge sportsgrene. Både Henrik og Jan var mere til fodbold, her udlevede de deres gode evner.

Mange gode oplevelser dukker op i min erindring, når jeg tænker til bage på de år, hvor hele familien var fælles om vores interesse for idræt. Fællesskabet i de foreninger, som vi var en del af, har givet os meget i form af gode venner. De relationer vi fik til andre forældre til de børn, som vi kørte med til stævner, har været meget givende. Typisk var der en 3 til 4 familier, der påtog sig opgaven, så vi havde gode muligheder for at støtte hinanden i vores fælles interesse for børnenes ve og vel.

Det frivillige foreningsarbejde kan noget helt særligt. Her er alle lige og der er ingen, der stiler efter profit, alle ser værdien i, at arbejdet og resultaterne giver lønnen i sig selv. Danmark er foreningernes land, det er en meget vigtig bæresøjle for hele den danske kultur. Det er disse mange oplevelser for mig og min familie, der fik mig til, efter 25 år i politik at sige, at det var en lise for sjælen at komme til bage til disse forhold. Jeg sagde det ikke på grund af skuffelse i det politiske arbejde, her befandt jeg mig rigtig godt. Men der er stor forskel på de to områder, der begge har deres berettigelse.

I politik er man valgt til at skulle være uenige og arbejde for sit partis synspunkter, der holdningsmæssigt afviger fra andre partiers. Heldigvis er målet som regel den samme, men besværligt kan det godt være.

Arbejdet de efterhånden mange foreninger, som jeg har haft fornøjelsen at være en del af, har tingene fungeret helt anderledes. Her har det faktisk været god skik at

udslette eventuelle forskellige politiske holdninger. Alle har trukket på samme hammel og jeg har oplevet en rigtig god stemning og vilje til samarbejde.

Da jeg skrev "Folkevalgt i Thy" var der flere der undrede sig over, at jeg næsten ikke nævnte mit privat liv, Mit svar var, at denne bog skulle handle om politik og at min familie ikke skulle indblandes i den side af mine aktiviteter. Nu hvor jeg igen har fået skrivekløe, er det andrelades. At have gode år som pensionist afhænger rigtig meget af at have en god familie at nyde livet sammen med. Faktisk er det hele jo fritid, som jeg selv kan disponere over og så bliver det naturligtvis med endnu større fokus på det, der er familiens fællesinteresser.

Tove har altid taget sig rigtig meget af de hjemlige forhold og uden den støtte, som hun dermed gav mig til at kunne være med i politik, havde jeg ikke fået de 25 år i Byrådet Nu er det min tur til at give lidt tilbage og kære mig mere om familien. Den familie som altid har været første prioritet, hvis det km dertil, at jeg skulle vælge. Tove og jeg blev gift i 19964 og kan, hvis alt går vel, fejre diamantbryllup til efteråret. I de første 8 år af vores tid på gården "Sønderlund" i Thorsted blev vi beriget med 3 børn Lone, Henrik og Jan. Ingen af dem kom på institution i deres første leveår. **Tove, der er uddannet sygeplejerske**, valgte at tage pause og senere gå på deltid, så vi selv kunne passe børnene. Eller leve sammen med dem i dagligdagen, som Børge Hornstrup udtrykte det en gang, da vi diskuterede emnet i socialudvalget. Børge følte ikke, at han passede sine børn, de var en naturlig del af hverdagen. Det kunne vi, som begge er landmænd, let blive enige om Men det er jo ikke alle, der har de samme muligheder i den henseende. Vores børn har aldrig udtrykt utilfredshed med deres opvækst i de hjemlige vilkår på landet. I dag er det anderledes nu kommer så godt som alle børn i børnehave. Men der er nok heller ikke de samme forhold på landet i dag, hvor det er blevet stort og mere og ligner industri.

Vores tre børn kom alle godt igennem både børneårene i skolen og ungdomsårene. De var alle på Skyum Idrætsefterskole.

Jeg tror, at sådan et ophold giver en god ballast til unge, uanset hvad de senere vælger som deres levevej. De tre børn lever i dag i hver deres trygge og gode ægteskab. De har tilsammen givet os 8 børnebørn. 6 af dem lever i dag i et fast forhold. 3 har fået foden under eget bord og vi er foreløbig blevet oldeforældre til to. Så nu har vi for længst rundet de 20 medlemmer. Det er en uvurderlig gave at være med i en sådan storfamilie. Når alle møder op til fælles julefest på Mågevej tredje juledag og synger julesalmer er det toppen af familiehygge, der virker som vitaminer i dagligdagen.

Denne fortælling skal dog ikke handle om detaljerne i familiens forhold. Jeg synes det hører under privatlivets fred. Deri mod vil jeg gerne fortælle lidt mere om det foreningsliv, so jeg værdsætter meget højt. Jeg har tit hørt en bemærkning om at man er utryg ved at skulle blive gammel. Jeg kan, som en, der er blevet gammel trøste med,

at det er en unødvendig tanke at gøre sig. Det drejer sig bare om at erkende tingenes tilstand og så have viljen til at udnytte de muligheder der findes. Her synes jeg, der er meget at vælge i mellem. Vi lever i et velfærdssamfund med masse af goder og tilbud om at deltage i dette og hint.

Foreningslivet er det der har fanget mig gennem hele mit liv. Jeg synes det kan noget helt særligt. Der er tilbud til enhver smag inden for kultur idræt og folkeoplysning. For mig var det højskolen, der trak mest. Da vi begge to har et **højskoleophold i bagagen fra vores ungdomstid vadet en let sag** at blive enige om. Så selv om jeg sad godt i min stol og læste gode bøger efter min afslutning i politik, var jeg let at få med. Allerede året efter kom vi sammen i bestyrelsen for Kirkecentrets Højskoledage. De først tre år var vi begge menige medlemmer. Som før nævnt, måtte jeg tage over på formandsposten, efter Bjarne Søndbjergs afgang på grund af sygdom.

Hvad er en kirkehøjskole. Ja, om ikke før, så blev jeg mindet om, at skulle kunne svare på spørgsmålet, da vores højskole holdt 40 års jubilæum. Det var lang tid efter mit første møde med højskolen. Det der undrede mig lidt var, at bestyrelsen bestod af 5 til 6 ægtepar. Men det er der en hel naturlig forklaring på, når vi dykker ned i historien.

En regel som vi i min tid har ændret, da det forekom urimelig, at en enlig ikke kunne deltage i arbejdet. Vi har ligeledes ændret vedtægterne på flere andre punkter. Der gik nogle år efter starten, inden der i det hele taget blev lavet nogle vedtægter. I de førstestod der, at et medlem fra menighedsrådet deltog i bestyrelsen. Det er noget af det er blevet slettet, då vi kører som en hel selvstændig forening. Men vi føler os stærk tilknyttet til kirken og bruger jo også kirkecentret som vores mødested.

I 1981 startede det hele med, at Ellen og Herluf Jul Sørensen flyttede tilbage til Thisted, hvor de tidligere havde fungeret som præstepar. Efternogle år i Aarhus ville de tilbage til Thisted, hvor de gerne ville nyde deres pensionisttilværelse. De havde stadigvæk energi til bage og da de mente, at der manglede nogle kulturelle tilbud, tog de sig af sagen. De inviterede nogle andre par, som de vidste, der havde samme interesse. En daghøjskole var det, der tiltrak den lille gruppe og de lavede en plan for dens opstart. Det skete uden vedtægter eller andre formaliteter, de bestemte bare, at nu var de en bestyrelse, der skulle arbejde sammen om opgaven. De gik frisk til opgaven, som de alle troede på kunne blive et godt tilbud til især den lidt ældre del af befolkningen.

Der blev undersøgt muligheder i bankbygningen i Vestergade, der var overtaget af menighedsrådet til at fungere som kirkecenter. De fik lov til at benytte disse lokaler, som stadig danner rammen om højskolens arrangementer. I området, hvor der i dag er garderobe, var der kontor til kordegnen. Her sad Grethe Sølvsteen og passede sit kontorjob.

Hun kunne høre, da det første møde i september 1981 begyndte. Det skete med sangen i østen stiger solen op. Hun syntes, det lød så godt og tiltrækkende, at det ville hun gerne være med til, når hun fik tid. Fra sit kontor ved siden af salen kunne hun følge lidt med i, hvad der skete på de efterfølgende møder i årene efter. I 1990 gik Anker Sølvsten på pension fra sin præstestilling i Thisted. Fra den tid af deltog de begge i højskolens angementer. I 1996 kom de begge to i bestyrelsen. Desværre døde Anker allerede i 1999. Men Grethe fortsatte i bestyrelsen helt frem til 2015.

Grethe Sølvsteen, som vi for 4 år siden var til 90 års fødselsdagsfest på, er den der i dag husker længst tilbage. Det meste fra de første mange år, som jeg kan berette om, stammer fra en god snak med Grethe. Hun fortalte om mange gode minder og det er heldig, da der ligger meget lidt på skrift fra den tid.

I starten kostede det 25 kroner for en sæson og 5 kroner ekstra per gang, hvis der kom en foredragsholder udefra, der skulle have honorar. I 1990 fandt man ud af, at der var fordele ved at danne en forening med vedtægter og en valgt bestyrelse på en generalforsamling. Noget som vi i dag tager som en selvfølge. Det gav mulighed for tilskud fra Folkeoplysningsloven til afholdte foredrag. Fra denne dato har vi alle de trykte programmer, men det er stadig meget småt med alt andet skriftlige. Mødeindkaldelse med dato og dagsorden, referater og lignende findes kun fra min tid som formand. Men det skal da også indrømmes, at det i dag er blevet lettere med den slags, hvor vi bare kan skive en mail og trykke på knappen, så er alle på listen orienteret.

Et tilbageblik over de 40 år, som jeg foretog i forbindelse med vores jubilæum viser, at der kun har været 3 formænd i perioden. Bjarne Søndberg overtog posten i 2005 efter Ellen Juel Sørensen, og i 2011 tvang sygdom ham til at overlade posten til mig, der på det tidspunkt var næstformand. Ligeledes fremgår det, at der kun har været 4 på posten som kasserer. Den første var Jørgen Rasmussen fra 1990 til 2001 hvor Grethe Sølvsteen tog over. Hun virkede på posten frem til 2015, hvor Ulla Nielsen påtog sig opgaven. For ret år siden udgik hun af bestyrelsen og i dag er det Jytte Jensen, der har ansvaret for kassen. Det viser, at det ikke er opgaver, man render fra i tide og utide. Der er også mange af de menige medlemmer i bestyrelserne, der igennem årene har medvirket i lange perioder.

I 2019 forlangte kommunen en tydeliggørelse af kassererens beføjelser i vores vedtægter. Vi benyttede lejligheden til også at ændre teksten om bestyrelsens sammensætning. Her stod der fra 10 til 12, det blev ændret til 9 plus 2 suppleanter. Der bør altid være et ulige antal, det der stod var et levn fra det med, at det var et antal par, der løste opgaven sammen. Herefter var vedtægterne lidt mere i tråd med den tid, vi befinder os i. Nu er det jo ikke jura og formaliteter vi går mest op i, det er selvfølgelig først og fremmest indholdet i højskoledagenes programmer, det drejer sig om. Ved et tilbageblik i programmerne kan vi se, at indholdet og

værdigrundlaget ikke har ændret sig ret meget i de mange år. Foredrag, sang, musik og andre kulturelle tiltag har altid været det bærende, som det er i dag.

”Vi og verden omkring os” blev tilføjet i vedtægterne midtvejs. Måske har det lukket op for en lidt bredere kreds af foredragsholdere. I dag er det langt fra alene kirkereleterede emner der tilbydes. Et tydeligt eksempel herpå er et foredrag af Oberst Lund fra Skive, det hed ”vi og verden set med Lunds øjne”. Det handlede om forsvarspolitik, men også lidt andet. Lund er født og opvokset i Thy og han havde et par gode historier med fra sine ungdomsdage. Vi har normalt en af vore præster til både vores adventsmøde og det sidste i vinterhalvåret, der afholdes lige før påske. Ellers tilstræber vi at byde på emner der varierer, så der er noget for alle. For nogle år siden havde vi besøg af Nasser Khader, der havde livvagter med. Det blev et helt tilløbsstykke. Han fortalte om sit virke i Folketinget, hvor han dengang var en agtet skikkelse. Han pointerede, at hans tro som muslim ikke altid havde været let, men han følte sig som regel respekteret. Historien fra hans hjemland og hans vanskelige opvækst var meget interessant.

Karders foredrag gav indhold for pengene, han var en dyr herre, som budgettet ikke holder til ret tit. Vi trakter efter at bruge nogle lokale folk der som regel er billigere. Her har vi blandt andet haft stor fornøjelse af et besøg af Hytte Nielsen, der flere gange har givet os en virkelig god oplevelse. Jytte favner meget bredt og taler ikke alene om sit arbejde som museumsdirektør. Hun har f.eks.. talt om forfattere og deres virke. Den tidligere forstander fra højskolen i Sjørring Knud V Andersen talte over emnet ” fra murer til højskoleforstander og præst” Det var også en god fortælling fra Thy, hvor taleren er født og opvokset.

En af de kendte politikere Ole Stavad talte over emnet ” Fra husmandssøn til de bonede gulve”, Der er mange, der gerne fortæller om deres livshistorie. Godt fortalt kan det også være meget interessant og det formåede Ole Stavad. En anden politiker, der i hvert fald også formåede at give os en god højskoledag var Laurits Tørnæs, der er en formidabel fortæller. Vi kender ham som en dygtig minister, men jeg tror det overraskede andre end mig, hvor vanskelig vejen dertil havde været. Han begyndte som fiskedreng og han havde ualmindelig mange helbredsproblemer, inden han i en moden alder kom på ret køl. Nu så han tilbage på et meget spændende livsforløb som minister og sluttelig som amtsborgmester i Sønderjylland. Det var en rørende fortælling om en mand, der aldrig gav op.

Da jeg overtog formandsposten, var der en god anledning til at se på, hvordan arbejdsfordelingen skulle være. Bjarne havde været en dygtig formand og lavet næsten det hele selv. Som tidligere skoleinspektør, var han måske lidt af den gamle skole. Det forekom ham lidt svært at afvige princippet om, at selvgjort er velgjort. Når et nyt program skulle vedtages, kom Bjarne med forslag til alle navne.

Vi behøvede bare at nikke ja efterhånden som der kom nye med , var vi et par stykker, der udfordrede fremgangsmåden lidt. Det betød at vi var på vej til at bløde lidt op.

2011 ændrede vi radikalt. Det blev vedtaget, at hver bestyrelsesmedlem havde ansvaret for hver sin foredrags holder, med hensyn til kontakt og velkomst. Samtidig har det pågældende medlem opgaven med at læse en lille historie som indledning til dagen. Det er en stor lettelse for formanden og alle har udtrykt tilfredshed med det større ansvar til den enkelte. I hvert fald har jeg haft nogle meget interesserede og arbejdsvillige kolleger i alle årene. De praktiske opgaver med selve arrangementerne har altid været en fælles opgave, hvor alle tager en tørn.

Det med at skiftes til opgaverne har også betydet, at udflugterne bliver meget spændende. Vi vedtog for en halv snes år siden, at der skulle indgå en udflugt i maj måned. Det har givet os mange gode oplevelser. En af turene gik til Jeppe Aakjærs Jenle, en anden til Kaj Munks Vedersø, Kirkevandring i Viborg og en lang køretur rundt på Salling med fortælling om de mange skønne steder; som vi kørte forbi. En tur til TVMV er det også blevet til. For nylig har vi været på rundtur til kirker i Thy. Disse ture har alle været dejlige oplevelser som opstart på sommerpausen.

Som en der i 25 år har erindringer fra lange mere eller mindre formelle møder med lange dagsordener, har det været en meget god og hyggelig oplevelse at komme til møde i højskolen. Vi afholder 6-7 møder om året på skift i vores private hjem .Den der er vært foreslår et par sange som opstart til mødet. Vi er alle sangglade og der er nogle, der synger meget godt, så det bliver altid en god begyndelse på en god stemning. Stemningen holder mødet ud og den første time går normalt med privat hyggesnak om stort og småt. Kaffe bordet har efterhånden udviklet sig til en traditionel lille måltid med leverpostejmadder m.m.

Anden halvleg strammer vi lidt op og tager fat på at løse de foreliggende opgaver Vi oplever at alle viser stor respekt for hinandens ønsker til foredragsholdere. Alle er enige om, at det skal være et varieret program. Jeg har tidligere nævnt nogle af de gode folk som vi har haft besøg af og jeg synes, at vi næsten altid har været heldige med vores valg. Måske på grund af en regel om, at forslagsstilleren helst skal have hørt vedkommende , eller i det mindste hørt om en god omtale, Når jeg sammenlægger alle disse mange gode oplevelser, må jeg i sandhed sige, at de har været med til at give mig noget, der har beriget mine år som pensionist.

Mit første år i Ældre sagen

I efteråret 2008 mødte jeg forventningsfuld op til sangeftermiddage i Hestestalden. Det var Rigmor Jensen der var leder af de mange sange, der blev sunget fra højskole-sangbogen. Hun spillede selv på klaver og Jørgen Thomsen spillede på violin. Vi var 60 til 70 hver gang og det var meget hyggelig. I foråret 2009 tog jeg til generalforsamling i den nye forening, som jeg var blevet medlem af. Rigmor oplæste en kort beretning og både den og regnskabet blev vedtaget uden debat. Til bestyrelsen skulle der vælges tre nye medlemmer, det blev Vagn Pedersen, Knud Søgaard og Tove Gjørup. Både de tre og de andre bestyrelsesmedlemmer var folk, som jeg kendte lidt til. Jeg tog hjem med indtrykket af, at det var et godt valg for mig, at deltage i denne forening, uden dog at skænke det en tanke, at skulle være medlem af bestyrelsen.

Året efter, til årsmødet, som det hedder i de kredse, kom jeg så alligevel med, som nævnt i min indledning. Opfordringen fra Rigmor Jensen med en oplysning om, at det var med henblik på, at vælge mig som formand, kom som en overraskelse. Jeg syntes egentlig, det var en stor tillid at vise mig på baggrund af deres kendskab til mi fra mit politiske virke. De måtte jo have tillid til, at jeg kunne samarbejde med dem alle på trods af de politiske forskelligheder, som jeg ved der var. Jeg tror det tændte en glød i mig og gav mig lyst til at tage en ny udfordring op og forsøge at leve op til deres forventninger. Set i bakspejlet har jeg ikke fortrudt, det gik jo meget godt, alle var flinke og rare og vi nåede gode resultater sammen.

Da jeg var blevet valgt, havde jeg en god snak med både Rigmor og hendes gode hjælper, både som formand og der hjemme, ægtemanden Egon. Som skoleleder og Rigmor som lærer havde de virket i mange år på Tilsted skole. Fra den tid opfriskede vi et lille møde, som vi alle tre huskede klart. Jeg var på det tidspunkt formand for socialudvalget, der havde besluttet at forsøge at oprette en børnehaven ved Tilsted skole. Lærerboligen var stor og rummelig og så var der en stor prægtig have, som Egon med stor interesse havde værnet om. Vi vidste at Egon overvejede at gå på pension i nær fremtid, derfor kunne muligheden for en anden udnyttelse af hus og have komme på tale. Det var nu lidt pinligt for mig, at de kom først, for at få denne snak. Jeg havde håbet, at kunne tage ud og selv komme med vores overvejelser, men det var kommet dem for øre af uransagelige veje, som det af og til sker. De var begge meget forståelige og viste deres positive indstilling ved straks at sige, at et år fra eller til i boligen kunne være lige meget. De ville alligevel snart købe deres eget hus. Hele sagen faldt godt i hak. Nu kunne vi sidde og smile lidt over det hele.

Nu var det jo overdragelsen af førnævnte formandspost, det skulle dreje sig om og vi kom vidt omkring. Rigmor gav mig en del gode råd, blandt andet at holde det private adskilt fra jobbet. I hendes første år i foreningen havde det været skik at holde møde på skift hos medlemmerne. Det gik helt galt, da der opstod uvenskab mellem nogle af medlemmerne. Rigmors start som formand havde også været lidt anderledes. end den jeg fik. Da man den gang havde opfattelsen af, at det ville være godt at få en med

politisk erfaring som formand, var valget faldet på Henning Poulsen fra Snedsted. Men det viste sig hurtigt, at der var stor uenighed om flere ting. Henning kan godt være lidt ilter og let at fornærme, han smed tøjlerne meget brat og så måtte Rigmor tage over som formand, da hun var den valgte næstformand. Min bemærkning til den historie var, at det var modigt med den erfaring, at bestyrelsen turde vælge mig.

Rigmor fortsatte med at være leder af tirsdagssangen helt fem til 2018, hvor Jens Knudsen tog over. I mine ti år som formand fik jeg æren af at dekorere Rigmor med både 20 og 25 års medalje for indsatsen i Ældre sagen. Jeg havde i alle årene et godt forhold til både Rigmor og Egon. Jævnligt fik vi en god snak om dette og hint af fælles interesse. De har begge deltaget i tirsdagssangen helt frem til for et par år siden. Nu er helbredet nok ikke til ret meget længere. De fyldte 90 for et par år siden.

Med tanke på Henning Poulsens korte medvirkning i bestyrelse, tænkte jeg på, ikke at være for formalistisk med hensyn til mødeledelse og andet, der kunne opfattes som en forlængelse af det, jeg tidligere havde været bundet af. Alle mine kolleger viste sig som meget hjælpsomme og venlige, når jeg spurgte ind til de ting, som jeg ikke kendte så meget til som hel ny i bestyrelsen. Jeg følte mig meget velkommen i arbejdet og min opstart blev lettere, end jeg havde forventet. Vi blev ret hurtigt enige om fordelingen af de forskellige opgaver, der skulle passes i det daglige. Det første år gik hurtigt og så er alt jo lidt lettere, når tingene gentager sig året efter. Da kom der et par nye i bestyrelsen igen, så nu var jeg ikke længere den mest uerfarne. Ved konstitueringen blev **Henny Nielsen** valgt til ny kasserer. Formand og kasserer har et tæt samarbejde i det daglige, da alle udgiftsbilag skal godkendes af begge. Vi fik arbejdet lagt i ret faste rammer. Minimum en gang om måneden satte vi os sammen og gennemgik bilagene. Vi besøgte hinanden privat med disse opgaver og ved den efterfølgende kaffe gik snakken lystig om mangt og meget. Vi fik et meget tillidsfuldt og godt samarbejde, dermed også meget effektivt.

I forhold til at vi repræsenterede en forening med dengang ca. 800 medlemmer synes jeg administrationen gik let og elegant. Nu kom de 800 heldigvis ikke alle sammen til de samme aktiviteter, men fordelte sig efter interesser.

Ældre sagens program har altid været alsidigt og i mine 10 år lykkedes det at begynde på et par nye tiltag for uden de igangværende. På trods af et godt program er der også mange medlemmer der slet og ret bare er medlemmer for, som de siger, at støtte en god sag. Ældre sagen er på landsplan en ivrig fortæller for de bedst mulige forhold for landets ældre borgere. Alle ved at regeringen lytter til en så stor forening.

Allerede 2 år efter min tiltrædelse skulle vi arrangere en stor begivenhed. Foreningen fyldte 25 år og den slags kan jo ikke gå stille af. Thisted var hurtigt til at komme i gang. Året efter at landsforeningen begyndte sit virke var der folk i Thy, der var oppe på tæerne. Landsforeningen blev oprettet på initiativ af Bjarne Hastrup. Han kom fra en anden forening, der hed "Enlige gamles værn". Den nye forening blev hurtigt et

stort tilløbsstykke over hele landet. I dag nærmer de, ca. 130 lokalforeninger sig i alt en million medlemmer. I Sydthy oprettede man egen afdeling. Begge afdelinger kører stadig hver for sig, men samarbejder på relevante områder. Der er oprettet et led mellem lokalforeningerne og landsforeningen. En regionsbestyrelse som har sin primære opgave i at arrangere oplysende arrangementer for et større område. Foredrag og lignende, som er for stor en opgave for den enkelte lokalforening. Dette råd består af alle lokalformænd, der kommer til at kende hinanden ret godt. Det kan godt være en fordel, når deres fælles interesser skal videre frem i systemet.

Da jeg mødte op som ny formand fra Thy var der straks nogle der havde gravet i min fortid Som tidligere borgmester ville jeg da være oplagt som formand for regionsbestyrelsen Jeg afslog med den begrundelse at jeg havde fartet nok rundt til møder i min tid som lokalpolitiker. Mange af dem havde været langt fra de hjemlige himmelstrøg. Nu gjaldt det om for mig om., at være noget for det nære miljø i Thy. Jeg havde for øvrigt også givet et løfte til min Tove, om at jeg ville blive hjemme i nærområdet. I 25 år har hun skullet leve med mine mange udadvendte gøremål. Nu vil vi som pensionister have mulighed for. at følges mere ad til det, som interesserer os begge. Det samme argument brugte jeg, da jeg lidt senere blev opfordret til at stille op til landsbestyrelsen. Jørgen Møller Larsen, der afløste mig som formand i Thisted, er lige blevet valgt ind her. Så nu er Thy repræsenteret på højeste sted. Jørgen var i sine aktive år konsulent for landbruget i det lokale område. Jørgen har formentlig mere lyst til at komme lidt uden for Thy og medvirke der.

Jeg synes, at det er meget vigtigt, at man vælger folk ,der er motiveret for opgaven og ikke presser nogen til noget. Det er jo frivilligt arbejde, der skal bære lønnen i sig selv. Den danske kultur er båret af foreninger med den indstilling, hvis ikke vi havde den indstilling i befolkningen, ville meget gå i stå.

. Men for at opretholde lysten og gejsten til en indsats er det vigtigt at holde sig for øje, at friheden til både at sige til og fra, administreres respektfuld. I Ældre sagen synes jeg, der hersker en god og sund kultur, hvor forskelligheder folk i mellem betragtes, som en selvfølge Alle kan komme med det, de nu står for. Ja, og så er vi jo alle voksne mennesker, så lidt godmodig mobning skader ikke stemningen. Vi er jo alle fra generationer, der er vokset op uden at kende ordet mobning.

25 års jubilæum.

Vi var grundige i vores planlægning og lang tid forud bestilte vi rolighedshallen og underholdning m.m. Vi valgte at henvende os til Keld og Hilda, som har et valg af sange, som vi ved, der falder i vi ældres smag. De 2 meget kendte navne var måske medvirkende til at mange meldte sig til festen. Vi havde valgt at belønne alle vore frivillige hjælpere med ledsagere ca.100 personer, fri adgang. Formand med ledsager fra Mors , fra Sydthy og fra Regionsbestyrelsen samt regionskonsulenten var også blandt gratisterne. Og der ud over inviterede vi alle vores medlemmer til at deltage i

festen mod en rimelig betaling. Vi var indstillet på, at det godt måtte tage et ret stort beløb af vores rimelig store kassebeholdning. Der mødte ca. 350 oplagte ældre op til spisning og efterfølgende underholdning.

Klokken 18 kunne jeg byde velkommen og der efter sang vi et par sange, inden unge opvartere, fra en lokal idrætsforening, kunne bære dejlig lækker mad ind. I mod sædvane, var det ikke bestyrelsen selv, der vartede op. På denne særlige aften tillod vi os at holde fri. Middagen forløb som planlagt, maden var perfekt og stemningen hel i top. Vi sang en del fællessange. Taler var der heller ikke en mangelvare. Jeg lagde for med en kort historisk gennemgang af foreningens historie. Et trykt jubilæumshæfte blev udleveret, så den henviste jeg til, som en uddybende fortælling. Regionsrådets formand kom med en hilsen fra vores venner i det nordjyske. Konsulenten kom med en mere udførlig redegørelse om samarbejdet mellem lokal foreningen i Thisted og alle de andre formænd i Nordjylland. Han roste Thisted for positivt samarbejde. Efter flere taler med lykønskninger fra samarbejdspartnere sang vi igen et par sange, inden vi gik over til den bestilte underholdning af Keld og Hilda.

Underholdning af høj klasse.vi lyttede til det populære pars sang og musik i et par timer. At numrene faldt i gæsternes smag, fremgik klart af det bifald, som fulgte efter de forskellige afdelinger. Siden havde jeg den glæde, at opleve en gentagelse af Keld og Hildas program, til det efterfølgende årsmøde på Nyborg Strand.

Det var vores gæster fra Nordjylland, der syntes, at oplevelsen i Thisted var så god, at det var en gentagelse værd. De samme gæster havde vi en munter oplevelse med på jubilæumsfesten. Da festen var forbi, syntes vi, at det var bestyrelsens tur til at tage fat med oprydningen. Da kom en af de nordjyske fruer hen til mig og sagde, at der stod mange rødvinsslanter på bordene. Hun spurgte, om de måtte tage et par stykker med ud på Hotel Limfjorden, hvor de havde bestilt overnatning. De tre par kunne godt tænke sig at holde en lille godnat fest på værelset, inden de gik til ro efter en henrivende fest. Efterfølgende hørte jeg, at de havde hygget sig i et par timer og konsulenten takkede endnu en gang for det vellykkede besøg i Thisted.

Tilfredse medlemmer. Vi hørte næsten kun godt fra deltagerne i festen. Min nabo var den enlige kritiker, som jeg hørte om, han mente ikke, at Hilda kan synge. Nu har min nabo nok også lidt mere forstand på den slags, end de fleste. I hvert fald var han ikke på linje med det store flertal, der viste stor begejstring. Vi havde en del snak i bestyrelsen, om at holde en jubilæumsfest uden dans., det viste sig, at det blev en dejlig fest og resultatet viste sig meget tilfredsstillende. Vi hørte ingen bemærkninger om, at festen manglede noget. Alle hyggede sig og timerne fløj afsted. Der var slet ikke tid til mere og da vi lidt over midnat tog hjem, var det med en god fornemmelse af glæde og tilfredshed i sindet.

Når vi nu er i gang med at snakke om fester, må jeg da sige, at der er mange festlige stunder der dukker op i min erindring. De daglige aktiviteter er jo nok det vigtigste, af

det vi tilbyder vores medlemmer. Men når tankerne går til bage, er det de festlige lejligheder, der først dukker op. Her har nytårsfesterne, som noget der har været en tradition i mange år, en stor plads i min bevidsthed. I de 10 år jeg havde som formand, blev der ikke lavet om på den sag. Kims musik fra Struer spillede til dansen, efter at forsamlingen havde nydt en god middag. På denne aften var der ikke meget med taler eller anden form for underholdning. Nytårsfesten var tilrettelagt efter de yngre pensionister, der gerne ville danse. Festerne blev afviklet i Teatersalen, der kunne rumme en god hundrede stykker Bordene fylder jo meget til spisningen. Dansegulvet blev så reguleret til den tilbageblevne plads i den store sal. Jeg mindes 3 år i træk. Hvor vi fik langt over 100 tilmeldinger. Det betød, at vi måtte tage Gobelinsalen i brug under spisningen.

Den opgave tog Kim i stiv arm, han tog en ung mand med til at styre lydanlægget. Der nu skulle virke i to rum. Vi havde nogle yngre medlemmer, som vi ikke så til andre ting, men de var faste gæster til nytårsfesten, der havde et godt ry.

Det med at arrangere en nytårsfest var en stor opgave for bestyrelsen. Vi mødtes om formiddagen og stillede borde og stole op. Der blev pyntet med blomster, lys og gran, så det hele så festligt ud, når gæsterne ankom .

Vi havde to damer til at hjælpe i køkkenet, men det var bestyrelsesmedlemmerne der serverede maden og ryddede op efter spisningen. For manges vedkommende mødte de op mindst en time før, for at få en god plads nær dansegulvet. Middagen, med få afbrydelser, tog et par timer. Vi sang ind i mellem nogle af vore kendte sange og så spillede Kim op til dans. Han var afholdt som musiker for os ældre. Han ved lige, hvad der skal til for de årgange. Med en lille pause midt på tiden gik det ellers livligt frem til midnat. Her sluttede festen altid med, at alle dannede ring og sang ”Sku gammel venskab ren forgå”. Så var det igen bestyrelsens opgave at få ryddet op. Her var der mange, der tog et nap med. Men alligevel var det nogle trætte medlemmer, der tog hjem. Heldigvis var det hvert år med glæden over en rigtig god fest, som havde været ulejligheden værd.

Adventsfesten var også en tilbagevendende begivenhed, Den blev ligeledes holdt i Teatersalen, men ved den lejlighed skulle der jo ikke danses, så der var plads til at stille borde op til ca. 150 personer. Dette arrangement tiltrak også mange gæster, måske ikke helt de samme, som til nytårsfesten, men der skal jo være plads til forskellige interesser. Traditionen har været, at vi inviterede en af de lokale præster, der tiest udtrykte glæde ved at deltage. Det var med et lille kort indlæg om adventstiden som optakt til den store julehøjtid. Der efter gløgg og æbleskiver og et par sange. Bag efter læste, eller fortalte, den gejstlige gæst en historie. Det er de fleste præster ret gode til. Med musikledsagelse hele aftenen, af lokale musikere, Blev det sammenlagt en rigtig god festaften som vi hvert år så hen til.

Frikadellefest. Det blev en ny tradition et par år ind i min periode i bestyrelsen. Tømmerhandler Nielsen, der på flere måder var kulturinteresset, kom med en ny ide. Han foreslog, at så mange foreninger, eller andre grupperinger som muligt, skulle samle spå en fast dato den første uge i september. Tanken var, at det skulle være noget dagligdags og billigt, så alle kunne deltage. Middagen skulle bestå af frikadeller med kartoffelsalat til. Der efter rød grød med fløde og så en eller anden let dessert. Klokkerne 20 skulle alle rejse sig op og synge Blæsten går frisk over Limfjordens vande. Målet var, at sangen skulle gælde over hel Thy. Både før og efter spisningen skulle man sætte sig over for nogle, som man ikke kendte, så det kunne give nye kontakter og måske venskaber. Det var en ide, der faldt i god jord mange steder og i Ældre sagen er frikadellefesten blevet afholdt hvert år siden med stor tilslutning. Samme Nielsen kunne altså andet end at handle med tømmer. Han var også igangsætter på andre kulturelle tiltag, blandt andet inden for musikkens verden.

Udlandsrejse. Det var efterhånden også blevet en fast tradition, at Ældre sagen tog på en udlandstur med Hanstholm rejser som arrangør. Et år nøjedes vi med en tur til det sydfynske. Men det kneb med at få bussen fyldt op. Det blev en god tur, men flertallet så altså helst, at turene gik uden for landets grænser Vi har vekslet mellem de forskellige lande i Nordeuropa. Alle så tæt på os, at vi kunne nå vores mål på en dag. Typisk har turene været på 5 dage, så vi midt på kunne få tre dage til t komme rundt og se på de forskellige seværdigheder. Alle turene har været præget af god stemning og stor tilfredshed med vort lokale busselskab. Hanstholm Busser har det dejlige tilbud, at der serveres pølser, eller frikadeller og kartoffelsalat i Pauserne. Det er sådan en lille ekstra forretning for de to, der kører bussen og sørgede for vores godt befindende på alle måder. Menuen var billig og så var det jo også en stor fordel, at vi ikke skulle ind et eller andet sted og stå i kø for at få noget at spise. I bussen blev der sunget på vejen ud og igen på hjemvejen. Der opstod et dejligt fællesskab mellem deltagerne, der for manges vedkommende var gengangere fra år til år. Fællesskabet og de mange seværdigheder på disse ture står for mig som rigtig gode minder.

Søndagsudflugt var også en tilbagevendende begivenhed. Det var som regel en dag i maj, der blev valgt, inden folk begyndte på sommerferie. Et år følte vi os lidt tom for ideer og valgte t springe over. Men det var kun et år det skete, der var straks en del, der protesterede. Argumentet var, at de ikke havde helbred eller råd til udlandsrejsen, så kunne de vel få lov til at få en endags udflugt. Vi efterkom ønsket de følgende år og vi fandt ud af at vi ikke behøvede det store vidtløftige program En tur i nærområdet vakte stor tilfredshed. Et år var vi på Thyholm, her er vores kasserer Henny Nielsen opvokset og hun kunne fortælle mange interessante ting om egnen og dens befolkning. En anden tur gik til det vestlige område af Thy. Vi så Rosvang, Færgeborg og de andre store gårde, som har hver deres historie. Turen gik videre syd på og efter et par ophold sluttede vi af med spisning på Doverodde.

Søndagscafe. Ovennævnte udflugt var faktisk en afslutning på mange andre afholdte søndagsarrangementer. Der var tradition for at begynde søndagscafeer i september og køre med dem til advent og så igen fra nytår og til påske. Møderne, der blev afholdt en gang hver måned foregik på Dragsbækcentret. Vi havde forskellige musik grupper eller foredragsholdere til at underholde os. Programmet indeholdt hver gang en hel del sange efter DGI's. sangbog. Vi begyndte klokken 13,30 og sluttede klokken 16. Køkkenet i det kommunale plejehjem har et godt ry og deres kaffebord er særdeles lækker. Med nydelsen heraf midt på tiden gik sådan en søndag eftermiddag hurtig. Før vi anede det, var arrangementet nåede til sin afslutning og vi kunne synge afslutningsang og tage hjem en god oplevelse rigere.

Krolfklub ; Ny aktivitet: Henny Nielsen, Edith Skadhauge og undertegnede tog et par år ind i perioden mod en indbydelse fra Østerild. Der havde de en krolfklub, som de ældre var meget glade for og det skulle vi prøve at opleve at være med i. Vennerne fra Østerild havde inviteret konsulenten for Nordjylland. Der blev udtaget hold hvor vi havde en erfaren spiller med på vores hold, så vi blev de nødvendige 4 deltagere. Vi faldt for det spændende spil og tog hjem og foreslog bestyrelsen, at tilbyde vore medlemmer spillet. Det blev vedtaget og vi fik lov af kommunen til at bruge " det grønne område", som ligger imellem Mågevej og P.L. Haldsvej.

Konsulenten fra Nordjylland kom og hjalp os med at stille to bane op med i alt 24 huller. Så kunne spillet begynde og der kom en snes stykker fra starten, der straks var med på at komme igen. Det varede ikke ret lang tid inden røgtet om det skønne spil bredte sig og flere kom til. Allerede året efter blev det nødvendigt med en bane mere. Der mødte af og til 30 op og så var der trængsel på de 24 huller. Nu kom der så 12 mere til og det har kunnet dække behovet.

Klubhus, en hver forening ønsker sig et sted at kunne samles Her var det lidt koldt at stå og snakke uden for. I Vestjylland blæser det jo næsten altid. Vi søgte kommunen om lov til at bygge et lille hus på hjørnet af det store grønne område. Det fik vi lov til, når vi selv ville passe det, der kom endda en bemærkning om, at det var dejligt, at nogen fik glæde af de gode forhold i området. Fra et jobcenter i Sjørring fik jeg en positiv tilbagemelding, på mit spørgsmål om hjælp til opførelsen. Resultatet blev et dejligt lille hus med plads til 35 – 40 personer ved nogle solide borde og bænke.

Krolfhytten blev navnet på stedet, der siden har givet læ for vinden. Der er blevet drukket mange kopper kaffe efter spillet, når der har været en lejlighed til at samles. En gang i mellem er det blevet til øl og pølser. Når sparegrisen er blevet fyldt op. 8. Den modtager en tier fra hver spiller før start. Disse penge skal dække udgifter til præmier og nødvendige ting til vedligeholdelse af udstyret. I 2022 blev det markeret med en lille fest i hytten, at vi rundede et skarpt hjørne. Det var 10 år siden det første

spil blev igangsat. For vi tre, der satte skub i foretagendet, var det med stor glæde, vi kunne se, at det stadig kører så godt.

I de første mange år var Edith den, der stod for det daglige arbejde med opsætning af baner og oprydning bag efter og samtidig havde hun køller og kugler opbevaret i garagen. For en 5-6 år siden fik vi lavet en lille tilbygning til Krolfhytten, så alt hvad vi skal bruge, kan opbevares på stedet. Nu har Edith selvfølgelig ikke været alene om opgaven. Hun har haft en lille gruppe til at hjælpe med alt det praktiske. Hendes bror Jens, Lissi, Inge Lise og Egon har i alle årene været meget påpasselige med at passe det hele. I de senere år har Orla Larsen, som er en af de nye i bestyrelsen, overtaget efter Edith. Ældre sagen er beriget af de mange gode frivillige, der yder en kæmpe indsats for at holde hjulene kørende i de mange aktiviteter, som foreningen har ansvaret for. De ovennævnte hjælpere bor alle i området og andre naboer har også været behjælpelige på forskellig vis. Verner Bak har i alle årene været en form for opsynsmand og de første år var han direkte med i hjælpegruppen.

Åben stue: I bestyrelsen snakkede vi selvfølgelig af og til om eventuelt nye muligheder. Især Vagn Pedersen udtrykte ønsket om, på en eller anden måde, at gøre noget mere for dem, der sidder og fører sig ensom. Det er et emne som landstyrelsen i mange år har opfordret alle til at være opmærksomme på. Ved et tilfælde hørte jeg om en anden forening, der havde fået stillet lokaler til rådighed. Det var en ejendom på Nytorv som kommunen ejer. Det viste sig, at der var lokaler til overs, som vi kunne benytte mod at bidrage til indretningen. Jeg nævnte muligheden på vort årsmøde og straks var den første frivillige hjælper parat til at medvirke, det var jo en god start.

Sonja Eriksen, der i mange år har været ansat ved kommunen havde lyst til at yde en indsats på området. Hun er stadig med, som den eneste af de 4, der begyndte sammen. Siden har der været forskellige hjælpere, der på skift have taget en tørn. Min gamle nabo Emil Larsen deltog indtil han stod over for sin 90årsdag. I Ældre sagen bliver man ikke udelukket på grund af alder. Den åbne stue, som stedet fik som sit navn, fik et program med åbningstider fra klokken 14 til 17, hver torsdag eftermiddag.

Der er forskellige spil til rådighed og der sælges kaffe til meget rimelige priser. Man kan også bare sidde og snakke og hygge sig efter forgodtbefindende. 9.

Der er meget få regler, det drejer sig om, at slappe af på bedst mulig måde. Det har vist sig, at være en god model, der kommer ca. 20-25 hver gang. Det er naturligvis mest enlige, der sætter pris på, at komme ud og snakke med ligesindede. Vi der er så heldige, stadig at være to sammen, har ikke det samme behov. Men det betyder, at der her, som i så mange andre sammenhænge, er langt flere kvinder end mænd til stede. Kvinderne lever som bekendt lidt længere end mænd.

Besøgsvenner: det er et begreb som dækker over mottoet, ældre hjælper ældre, Carlo Hundahl var formand for den ældreorganisation, der tog sig af opgaven og brugte mottoet som det lokale navn. Magda Andersen var den første leder af den gruppe ældre, der påtog sig opgaven og hun nåede at virke i over 25 år, inden hun for nylig fratrådte. Da besøgstjenesten var på sit højeste var foreningen uheldig med en kasserer, der ikke helt kunne kende forskel på dit og mit. Det betød, at foreningen blandt andet af den grund, så sig nødsaget til at stoppe som forening. På det tidspunkt, for en 6.7 år siden, var der over 30 besøgsvenner og ligeså mange, der modtog besøg. Den barske kendsgerning ville være, at det hele ville gå i stå.

I ældre sagen talte vi kort om sagen og blev enige om, at tilbyde overtagelse af opgaven. Jeg tror, Carlo var meget lettet over dette tilbud, da det var blevet en hjertesag for ham, at være aktiv på opgaven. Nu viste det sig imidlertid, at der også havde været samarbejdsvanskeligheder i "Ældre hjælper ældre". Efter en kort periode trak Carlo sig helt tilbage. De mange besøgsvenner faldt hurtigt til i Ældre sagen og besøgene fortsatte på en god måde, så modtagerne ikke mærkede nogen ændring. Når snakken går på ensomhed, er den her opgave med besøgsvenner nok en meget vigtig ting. Der opstår tit en fortrolighed, måske venskab, parterne i mellem og det er til glæde for mange. I Ældre sagen bliver opgaven højt prioriteret.

Foruden disse nye opgaver var der mange gode opgaver at overtage fra tidligere tider. En af dem var stavgang, det er en af de ting, som en lille gruppe kvinder har nydt. Ellen Grønkjær kommer i hurtig gang forbi vores have hver torsdag med en halv snes andre friske kvinder. Vi kan se dem fra stuen, hvor der er udsigt ned til det grønne. Den lille flok møder op ved krolfhytten til et opvarmningsprogram. Efter et par opgange rundt om det store grønne område, går de videre med lidt øvelser der afslapper musklerne. Jeg tror også denne gruppe nyder godt af Krolfhytten til lidt hygge efter en rask travetur.

Bridge. Er ren populær ting for mange ældre Efter sigende skulle det være særdeles godt for "de små grå". Jeg har aldrig selv været noget, der bare kan ligne en habil kortspiller, Mine interesser har gået i en anden retning. Men tilbuddet i Ældre sagen har i min 10 års periode kunne tiltrække ca. et halvt hundrede personer. Målt på antal deltagere har bridge derfor været i top og med en rimelig jævn fordeling mellem kvinder og mænd. Else Marie Kjær, Bodil Rasmussen og Henny Nielsen er nogle af dem, der har sørget for, at bridge har kunnet få plads på blandt andet Dragsbækcenteret og Vibedal, hvor der har været kaffe og de nødvendige betingelser for spillernes udfoldelse. På skift har der været afholdt et større stævne sammen med Mors, hvor deltagere har dystet på bedste vis.

Thomas Dahl har stået i spidsen for skydning, som vi har udbudt som en mulighed for vore medlemmer. Det har egentlig altid været Skytteforeningens sag, som Thomas i mange år har været formand for. Men med Thomas som mellemmand har det været

en fordel for vores medlemmer, at kunne deltage. I en årrække var det samme forhold med deltagelse i golfklubben. Her har vi haft mange medlemmer, der har spillet og stadig er der en hel del. Men mange har erstattet deres golfspil med deltagelse i Krolf, der jo ligner en hel del, men uden de lange gåture, som med alderen godt kan blive et problem.

Anna og Svend Hamborg har været den store drivkraft i at undervise ældre i at benytte EDB. For mange i de ældste årgange var indførelsen af moderne EDB et stort problem. Har man arbejdet med alt andet end kontorarbejde, har vores jævnaldrende jo kunnet klare sig med en kuglepen og måske en lommeregner. I postkassen ude ved vejen, blev der fyldt på med henvendelser af en hver art. Der lå breve, som alle med almindelig skolekundskaber, kunne læse og forstå. Ret pludselig kom det på, at alt den kommunikation skulle foregå på de moderne maskiner, telefoner eller måske en bærbar computer. Da der var flest elever på de 10 hold, som mødte op i Plantagehusets EDB lokaler, talte de lidt over 100. Det forekommer mig ret flot, at Svend og Anna formåede at få andre lærere til at undervise som frivillige. Der var i alt 10-12 lærere fra folkeskolen, gymnasiet eller handelsskolen, der mødte op af interesse for sagen. Disse pensionerede lærere syntes, at det var rart at komme lidt sammen med ligesindede og stadig være lidt faglig aktiv. I mange år var der stor tilslutning, men nu har de fleste efterhånden lært til husbehov. Når der kommer nye tiltag som f.eks. MitID eller andet, indbydes der til korte kursus. På kommunen har man ikke altid været rolige ved, at lærere på efterløn overholdt reglerne. Jeg har været udsat for at skulle skrive under på, at vedkommende arbejdede gratis.

Bent Dahlgard, som er ret ny i bestyrelsen, har en meget vigtig rolle inden for IT. Han er den flinke mand, der tager ud og besøger os på privaten, når der er problemer. Det er meget betrykkende, at man som medlem kan ringe og få vejledning og om nødvendigt at få besøg. Som ganske almindelig bruger, skal der ikke så meget til, før det kniber med at finde ud af mekanikken. Tiest er det en let sag for en erfaren mand, men det sker også, at der må bruges flere timer og måske et besøg mere, inden det fungerer. Men Bent tager det hele i stiv arm.

Slægtsforskning er et emne, som mange går op i. Der kørte i alle årene hold, hvor deltagerne gravede i deres fortid. Det var også en form for IT-undervisning, som **Knud Søgaard** stod i spidsen for. Nogle gange var det nødvendigt for deltagerne at tage en tur til Viborg og kikke i landsarkiverne. Der kan næsten alt findes frem, men mere og mere kan efterhånden klares der hjemme ved computeren. For en 6-7 år siden holdt Knud op og overlod opgaven til en af deltagerne som havde været med længe. **Mona Rasmussen** kører i dag videre med de hold, der stadig har brug for hjælp til at søge de rigtige steder for at nå frem til målet.

Tove Gjørup har i 10-12 år været tovholder på en opgave, som vi blev opfordret af kommunen til at påtage os. Demens er en meget svær sygdom, både for den ramte og også meget belastende for en ægtefælle, Visitator fra kommunen ringede til mig og forelagde deres problemer med at være nok til stede for de berørte borgere. Jeg svarede, at jeg gerne ville prøve, om der var folk, der turde påtage sig en så svær opgave. Jeg blev lovet, at der ville være opbakning fra visitator, men at det var svært at være alene og have tid til f.eks. lidt hyggeligt samvær med både de syge og deres pårørende. Min næstformand **Tove Gjørup** meldte sig som interesseret. Hun fik gang i nogle kaffemøder, der hurtig blev velbesøgt. Nogle af de raske pårørende medvirkede til lidt forskellig underholdning. Tove arrangerede udflugter m.m. Det er i det hele taget blevet et af de gode tiltag, som Ældre sagen er glad for et have med i programmet. Møderne afvikles i lokalerne på Nytorv hver anden tirsdag eftermiddag det meste af året.

Elin og Kristian Damsgaard hjælper ældre, der har brug for en ledsager til møder med det offentlige, et besøg på sygehuset eller andet, hvor det er en fordel, at have en ledsager med. Mange ældre er usikre på de henvendelser, der kommer fra det offentlige. Flere har udtalt stor tryghed ved at have en person med, som måske er lidt mere scenevant, Under alle omstændigheder hører to bedre end en.

En hjælpende hånd: Carsten Fisker, Erling Fredsø og Leif Hummelshøj er alle håndværkere, der som pensionister stiller deres kunnen till rådighed ved mindre opgaver. At skifte en pakning i vandhanen eller en pære i lysekronen kan godt være besværlig for mange, som ikke lige har været vant til den slags.

Yoga var noget nyt, som flere kvinder havde bedt om at få i programmet. Det kom med sidst i min periode. Det foregår i hestestalden, tirsdag lige efter vores sang. **Ingelise Bøjer** er kontakt person og holdet har en erfaren leder, der stadig arbejder, **Karen Nielsen tager** tidlig fri på jobbet og møder op og underviser de aktive kvinder i de mange forskellige øvelser, der efter sigende giver god velvære. Tilslutningen har været så stor, at det har været nødvendigt at sige stop.

En så grundig gennemgang af det meste, af det der foregår i Ældre sagen, kan måske virke lidt overdrevent i en fortælling om mine gode oplevelser, som pensionist. Men jeg synes, der er svært, at tage noget fremfor andet, derfor er det meste blevet omtalt. Det kunne jo være, at nogle friske ældre, ved at læse mine skrivelser, kunne få lyst til at deltage i et eller andet af det nævnte. Personerne, der er nævnt ved navns nævnelse, er nogle af dem, jeg har haft meget kontakt til og samarbejde med. Faren ved at nævne nogle er jo, at jeg nok glemmer andre, der har betydet meget. Her tænker jeg blandt andet på dem, der holdt op før mig. **Alfred Kjær** stoppede året før mig, men han var jo min støtteperson ved arrangementerne. Jeg vil selv gerne synge, men er ikke den god, forsanger, den opgave tog Alfred sig af. Mary Odgaard gik ud midtvejs i min tid. Hun var den, der stod for tilmelding af deltagere ved arrangementer m.m.

Det herlige ved sagen er, at når nogle valgte at gå af, var der straks nogle nye, der tiltrådte.

Omkring 100 mennesker er på en eller anden måde medvirkende som frivillige. Det er alle disse dejlige mennesker med samme interesser for opgavernes løsning, der gør det så berigende at være en del af fællesskabet. Jeg håber, at mange også fremover vil se værdien i at medvirke. Hvis vi ikke havde de mange frivillige i vores foreninger, ville meget gå i stå. Jeg tror, det bliver endnu mere vigtigt i de tider, der kommer. Det offentlige har vænnet os til at servicere mere, end der er hænder til. Flere opgaver kan måske godt løses af fri frivillige, hvis bare flere vil melde sig under fanerne. Der er jo en risiko for, at det bliver de samme, der skal trækkes på. Erfaringen er, at dem der have svært ved at sige fra, kan få så meget om ørene, at de kører træt i det hel.

Andre foreninger har også betydet meget for mig. Men de to, som her har fået så stor omtale har været dem, som jeg har været formand for i en lang periode og optaget mig mest som pensionist.

Venstrevælgerforeningen har jeg været medlem af siden min pure ungdom. De frivillige, der her har virket i bestyrelserne gennem tiderne, har været mit politiske bagland. Disse gæve folk har bakket mig op og sørget for opstilling til både kommunalbestyrelsen og til Amtsrådet. Dem skylder jeg stor respekt og tak for indsatsen.

En god start på et godt liv

Som bekendt har ingen selv kunnet vælge deres forældre. Så her er nogle af os mere heldige, end andre har været. Jeg har været heldig, mine forældre var rigtig gode ved os . Mit barndomshjem var en lille gård i Hillerslev, her voksede jeg op sammen med mine 4 søskende: to ældre søstre og en yngre og en lille bror. Vort hjem "Vesterled" ligger på "Skinnerup skråvej" 3 kilometer fra skole og kirke i den lille landsby. Her havde vi en tryk og god opvækst med ret faste regler for, hvad der var tilladt eller ej. Mor og Far havde begge været på højskole og det prægede deres holdninger til de store spørgsmål i tilværelsen. De tog os med i kirke og de opfordrede os til at deltage i gymnastik og idræt, der havde været deres store interesse i ungdomsårene. Når jeg sidder og lader tankerne gå tilbage til min barndom, så er det mange gode minder om den tid der dominerer.

Året 1940 er året, hvor jeg har de allerførste minder, som jeg husker tydelig. Hele familien var samlet i soveværelset. Mor lå i barselsseng med vores lille bror ved sit bryst. Uden for kunne vi høre flyvemaskiner drøner hen over os. Det var den 9. april og Tyskland angreb Danmark. Min mor græd og jamrede noget om, at det ikke var en verden at føde børn ind i. Så kom de ord fra min Far, som jeg aldrig har glemt, de står stadig lysende klart, s. Han gik om til Mors seng, strøg hende på kinden og sagde " så så lille Mor, det skal nok gå, bare vi står sammen her i vores lille hjem". Når disse ord tit dukker op i min erindring tror jeg, det er fordi, de få ord sagde alt om deres kærlighed og omsorg , der prægede vores hjem. Den tryghed og vilje til sammenhold har helt klart præget os børn længere frem i tilværelsen Vort hjem bar ikke af de flotteste, men vi manglede aldrig noget. Mor var ferm til at sy og strikke Og Far var god til alt inden for håndværk. Det var egenskaber, der gavrede i krigens tid, hvor det var småt med varer i butikkerne, og det der kunne købes, var dyrt.

Krigen der varede fra 1940 til 1945 prægede selvfølgelig vores barndom. Især for vi tre ældste, der påbegyndte vores skolegang mens Tyskerne boede i præstegården. Vi mødte soldaterne på vores vej til skole. Men det var ikke et faremoment for os. Vi var faktisk mere trætte af at møde vores lærer Viggo Thorup, når han kom cyklende ned mod mejeriet efter mælk. Han forlangte stor ærbødighed og selv om vi havde en varm vinterhue på med rem under hagen skulle den af, når vi hilste. Kunne vi se vores snit til det, gemte vi os mellem husene, så han ikke så os. Jeg har dog også mange gode minder fra min skoletid. Vi havde en dygtig lærer i Viggo Thorup og en dygtig og rar lærerinde, hun hed frøken Gregersen, hende var vi glade for. På selve skoleområdet så vi ikke noget til tyskerne, de holdt sig til området omkring Præstegården. De traskede tit rundt på de omkringliggende veje, men uden at henvende sig til nogen.

Befrielsen i 1945 husker jeg ikke så meget fra ud over, at jeg mindes min Far, da hen hørte nyheden i radioen. Det første han gjorde var, at rive de sorte mørklægningsgardiner ned fra vinduerne, som vi havde været nødsaget til at have hængende i de 5 år. Jeg husker også, at Far sagde noget i retning af, at nu kom der nok bedre tider for os alle. Men de festligheder, som vi efterfølgende har hørt om i både Thistedes gader og fra andre byer, mærkede vi ikke til ude på landet, hvor vi boede. Vi kan godt konkludere, at som barn var vi ikke særlig påvirket af de 5 grimme år, men de står stadig i vores bevidsthed som noget meget problematisk. Alle de voksne var tynget af begivenhederne. Friheden var taget fra os som land, der var en fremmed magt, der rådede over os. Derfor var befrielsen den 5.maj 1945 selvfølgelig en fantastisk stor begivenhed for alle danskere.

God opdragelse, hvor ja betød ja og nej betød nej. Der var nok ikke så mange filosofiske overvejelser om, det nu var den rigtige model. Sådan var det bare og det lærte vi hurtigt at rette os efter. Jeg tænker tit på, om det ikke var bedre, end den moderne mode, hvor alt skal diskuteres. Vi var aldrig i tvivl om, hvor skabet skulle stå. Når Far havde sagt noget, så rettede vi os efter det. Mor var en lidt blidere af natur, var hun i tvivl, sagde hun altid, spørg Far. Vi fik, det vi dag vil kalde streng, men retfærdig i langt de fleste tilfælde, når jeg tænker til bage. Vi vidste hvad vi måtte og ikke måtte og så var det hele indrettet på, at vi skulle lære at tage ansvar. Arbejdsopgaver blev pålagt os i en tidlig alder. Jeg fik som eksempel lært at malke en ko, da jeg var 7 år. I skolen, hvor vi begyndte i den alder, var det sejt at kunne noget sådan. De fleste børn kom fra landbrug og vi drenge gik meget op i at diskutere, hvem der havde ed stærkeste hest og andre faglige forhold.

En hurtig tur med Musse for jumben. Hver sommer blev der arrangeret en udflugt. Jeg husker især en tur til Eshøj, hvor vi kørte i en lang række af hestekøretøjer med en familie i hver. Efter et par timer med kaffe og leg i Eshøj Plantage, skulle den lange række af køretøjer til bage til Hillerslev. Det er den hjemtur, der står mest klar i min erindring. Vi drenge syntes det var sejt, at have en hest, der kunne løbe stærk. Og hjem ad behøvede vi ikke at følges ad. **Vi havde Musse**, en dejlig hoppe, der næsten hvert år gav os et føl. Dette føl var naturligvis ikke med på turen og Musse havde travlt med at komme hjem til føllet. Far var med på spøgen, han lod den løbe, alt hvad remmer og tøj kunne holde. Når vi overhalede andre køretøjer, lød der glade tilråb. Vi kom altid hjem som en af de første, men vi havde en svær konkurrent i Anders Knudsen fra Kåstrup. Deres røde hoppe havde det på samme måde som Muse, den ville også hjem til sit føl.

Dagen efter i skolen var det rart, at have været den, der var kommet først. Der blev sagt både drillende og anerkendende bemærkninger. Det var noget vi gik meget op i og detaljerne fra en sådan udflugt blev drøftet. Jeg tror, at en sådan udflugt var lige så meget værd for børnenes trivsel, som de dyre udlandsrejser, der tilbydes i dag.

Tiden var en hel anden og vi kan ikke sammenligne en til en, men der er da en tanke værd, at det måske ikke a tid er det mest kostbare, der er bedst. Min skoletid står for mig som en god tid og vi lærte meget på få timer. I sommerhalvåret gik de tre ældste årgange bare i skole fire dage om ugen fra klokken 7,30 til klokken 12. Det var helt klart et hensyn til, at der skulle være tid til at hjælpe til der hjemme. Det var et mål, at opdrage børnene til at kunne medvirke til hjemmenes økonomi. I de første fire år af skoletiden var der heller ikke så mange timer, som nu om dage. Vi begyndte hos frøken Gregersen i første klasse og blev der i 2 år. Jeg har kun gode minder fra den tid. Frøken. Som hun jo blev tiltalt, var en venlig og dygtig lærer. Vi følte, at hun holdt af os og gerne ville være god ved os. Indlæringen kom lige som af sig selv. Vi lærte at skrive, læse og regne. I anden klasse kasse blev der lidt flere lektier og nu var det ikke bare hovedregning. Nu skulle der tabeller og formler med, som Thorup tog sig af. I de to år på midten af vores skoletid var opgaven delt mellem de to. Thoruptog sig af de fag der siden skulle gøres mere ved i tredje klasse.

Skarnsstreger. Det var ikke noget vi havde lavet i de to første klasser, som jeg husker det, Men da vi kom op i tredje, var der jo både dem vi kendte, som var et år ældre end os, men også et hold der var to år ældre end os. Her var der nogle, især blandt drengene, der var skoletrætte, som vi i dag ville kalde det. Vi nye, der var kun to drenge Aage Sixhøj og mig på holdet, der rykkede op. Vi fandt hurtigt ud af, at hvis vi skulle kunne deltage sammen med de andre drenge blev det lidt anderledes, end det vi var vant til .Aages bror Svend og en der hed Jems Jensby førte an, når der skulle laves kunster. For det meste var det ret tilgivelig ting, der blev fundet på, men ens for dem alle var, at det irriterede Thorup, som nok også var formålet. Når der vankede skæld ud, var det gerne til alle drengene, pigerne var altid Thorups kæledækker, de lavede aldrig fejl. Jeg tror, at både Aage og jeg følte os som en uundgåelig del af dette billede set.

Flokmentaliteten var ret udtalt og når de ledende fra ældste årgang fik en god ide, var det ikke let at sætte sig i mod, hvis nogen overhovedet overvejede det. En enkelt gang gik skarnsstregerne over gevind. Det er ikke noget jeg er stolt af at have medvirket til, men gjort gerning står jo som bekendt ikke til at ændre. Det skete i forbindelse med en sangtime De ældste drenge var ikke meget for at skulle synge, stemmerne var måske i overgang hos nogle lysten var der i hvert fald ikke. Til sang var pigerne helt sikkert meget bedre end drengene og det blev pointeret af Thorup. Tag jer nu sammen drenge, lød det. Det blev for kedelig at høre på gang på gang, nu skulle der ske noget, nok var nok.

En ødelagt violinbue. Thorup spillede på violin til sangene og han kom velopløst ind i lokalet og tog violinen. hvor efter han sagde, at nu skulle vi synge en masse gode sange Til den første sang troede han, at tonen blev slået an, men i stedet blev det til en skrigende lyd, som når man rykker en kat i halen og den skriger af smerte. Thorup

så på sin violinbue og var straks klar over, hvad der var sket. violinstrengene var smurt ind i grøn sæbe og dermed ødelagt. Thorup var en streng lærer, men det var første gang jeg så ham ude af kontrol, han plejede altid at virke streng og hård, men rolig og fattet. Denne gang råbte han og rasede over det skete. Han gik ned til bordene, hvor vi sad og så råbte han: ”er det dig” han begyndte ved de ældste af drengene, men alle sad med et fjoget grin uden at svare. Da han var nået halvvejs i rækken opgav han op. Han forstod, at der var indgået en aftale om, at ingen skulle sige noget, så det var håbløst. Han rasede videre med et løfte om, at vores forældre ville få det her at vide og at buen skulle erstattes med en ny. Jeg husker ikke, om vi fik sunget den dag, men stemningen var i hvert fald ødelagt. Set i bakspejlet tænker jeg, stakkels mand. Dagen efter fik vi alle en seddel med hjem til vores forældre med en vred omtale og en regning .

Mange år efter i Hillerslev forsamlingshus kom sagen op igen. Jeg var inviteret til at komme og holde foredrag om min opvækst i Hillerslev og min vej til politik. Jeg var på det tidspunkt blevet valgt til borgmester, efter at jeg i mange år havde været medlem af Thisted byråd. Jeg tænkte selvfølgelig over hvad der var passende at fortælle om og violinen kom straks op til overfladen. Den sag glemte jeg aldrig og jeg bestemte mig til at fortælle om den, som en del af det at gå i skole og jeg indrømmede naturligvis, at jeg skammede mig over sagen. Det var naturligvis ment som lidt af en lystig historie mellem alt det politiske, som måske kunne virke lidt kedelig. Den faldt i god jord, der var mange der morede sig, en del af deltagerne havde selv været med, da det skete. Jeg anstrengte mig ellers for, at det ikke skulle blive et hovedemne, men alligevel var det dette emne flere kom hen og ville drøfte i kaffepausen. Svend Sixhøj spurte om jeg virkelig havde afleveret sedlen fra Torup til mine forældre. Det havde han og Aage da undladt og så havde de betalt regningen ud af deres penge, som de fik for at sælge dueunger. Torup, der var ved at være en ældre herre, var også til stede ved mødet og jeg havde den store tilfredsstillelse, at kom hen og snakkede. Han betroede mig, at han for længst havde tilgivet både Svend, mig og alle de andre. Vi var jo alle kommet godt i gang , selv om vi var nogle værre krabater den gang. Men han var da glad for at jeg fortrød sagen.

Barndommens dage. I 1951 blev jeg konfirmeret og det betød, at barndommens dage var talte. Det almindelige var, at mange kom ud at tjene på et fremmed sted, eller afløste en ungkarl på forældrenes gård. Jeg vil først dvæle lidt ved min konfirmation. Jeg havde gået til forberedelse hos pastor Berg i et halvt år. Det gjorde mine jævnaldrende fra blandt andet Brund skole også. Her var fætter Hans med på holdet, hams far og mor var altid kommet en del sammen med mine forældre. Far og faster Marie var de to , af en søskendeflok på 12, der boede tættest og afstand betød meget den gang, hvor det var mere besværlig at komme frem. En konfirmationsfest var en god anledning til at samle hele den store familie. Problemet opstod, når der var to konfirmander på samme dag, hvem skulle så have familien på besøg .Jeg kunne forstå på

Hans, at det betød meget for ham, at få festen på selve dagen. Jeg tog det afslappet og gik med til, at festen blev i Brund. Så kunne vi jo bare holde min fest et par uger senere. Dagen oprandt og vi fik en dejlig fest, hvor alle gæsterne roste os for at kunne enes om datoerne og de ville glæde sig til at komme igen om 14 dage til os i "Vesterled".

Snefog og kulde. 4 dage senere begyndte Mor sine forberedelser til at tage imod gæster til aften. Men mørke skyer trak op over himlen og på et tidspunkt hen på eftermiddagen opgav hun arbejdet. Jord og himmel stod i et og det var udelukket, at gæsterne kunne nå frem. Jeg var naturligvis skuffet, men jeg syntes nu det var værst for Mor og Far, der havde slidt for at stable en god fest på benene til mig. Nu blev de store gryder erstattet af nogle mindre, som Mor sagde, vi skulle da smage den gode mad, så længe den var ny og så må vi se, om jeg kan gemme al den mad. Vi fik os sat til bords og far sang for på et bordvers, som det hørte sig til ved højtidelige lejligheder. Inden vi nåede at komme i gang med at spise bankede det hårdt på yderdøren. Uden for stod 3 forkomne mennesker med huerne trukket godt ned om ørene. Det var fætter Hans, onkel Karl og faster Marie.

Familiesammenhold. Jeg må indrømme, at vi blev meget forundret og samtidig rørte over deres indsats for at komme til min fest. Karls bemærkning var, når du Kaj så venligt flyttede festen for at hjælpe Hans, så skulle det bare mangle, at vi ikke kom til din fest. Vi fik de forfrosne mennesker ind i varmen og gik til bords med tre kuverter mere. Vi sang bordverset igen og så gik vi ellers i gang med den dejlige mad, som der var rigelig af, selv om det bare var de små gryder der var blevet færdig lavet. Vi fik en rigtig dejlig aften ud af det, vi sang og snakkede, som om det hele bare var perfekt. Vi glemte måske ikke helt vejret, i hvert fald ikke, da tiden var ide til at slutte festen. Det stormede stadig, men nu var vinden lidt i ryggen i retning mod Brund. Det mente de stovte gæster sagtens, de kunne klare. Karl skulle jo, som de fleste andre, op og have køerne malket ved sekstiden næste dags morgen, så de ønskede ikke at overnatte. Jeg glemmer aldrig familien fra Brund for denne aften og de tanker, der lå bag. Alle de andre gæster havde naturligvis slet ikke drømt om, at begive sig ud i det Herrens vejr. Midt i april fik jeg min store fest, da var vinteren langt om længe holdt op og foråret begyndt. Nye invitationer var blevet sendt ud, med posten, som eneste mulighed den gang. Næsten alle kom, også dem fra Brund og jeg fik en god fest selv om den var blevet udsat.

Voksenlivet var påbegyndt. Som tidligere nævnt var det almindeligt, at arbejdslivet nu fyldte dagen, enten hos fremmede eller på den hjemlige gård. For mit vedkommende blev det både og. Far ville gerne have min hjælp. Men det var ikke nødvendigt med alle ugens dage. Jeg fik derfor plads hos Ritta og Per Larsen, der boede en halv kilometer fra os. Her skulle jeg møde to dage om ugen fra 6 morgen til 6 aften. Det

kunne give 10 kroner om dagen i løn og det var faktisk en ret god dagløn for en knægt i min alder. Mine jævnaldrende fik fra 12 til 1300 for fuld tid.

Ritta og Per var et par skønne ældre mennesker, der behandlede mig godt. Ritta sørgede altid for, at vi fik noget godt at spise, de dage jeg var der. Arbejdet foregik tiest i en stor flok, da datteren og svigersønnen hjalp til. Elly og Christian Brogaard havde en ejendom lidt på den anden side af mit hjem, og de to familier var vant til et hjælpe hinanden. Når vi var færdige med en mark det ene sted, tog vi en hos den anden. I sær når vi hakkede roer, var det meget hyggelig at gå så mange sammen. Elly var med i marken sammen med os mænd og så lavede Ritta mad til os uanset om det var det ene eller det andet sted vi arbejdede. Jeg var glad for pladsen i de to dage om ugen og det var også planlagt, at det skulle fortsætte efter 1. november, der den gang var normal flyttedag for unge.

Far blev syg og kom på sygehuset med vandladnings problemer. I første omgang troede vi, at det bare var nogle få dage, så ville han komme hjem igen. Men det viste sig at være mere alvorlig, der skulle en større operation til. Mit virke hos Ritta og Peter blev stillet i bero. Der var rigeligt at se til der hjemme. Set i bakspejlet forstår jeg ikke rigtig, at mine forældre turde betro mig opgaven alene. I dag ville det være uhørt og måske endda ulovligt at lade en dreng på 14 år foretage sig alt det, der var nødvendig i det daglige arbejde på en gård. Jeg tænkte ikke nærmere over det den gang, men gik på med krum hals, da det var en selvfølge, at arbejdet skulle udføres. Der var ikke andre end mig til at påtage mig jobbet og jeg tror også, at jeg satte en ære i at vise, at jeg kunne. Sådanne drenge i de tider, det var sejt at kunne svare fuldt selv om man ikke var voksen.

Mit hjem varet alsidigt landbrug med 8 køer plus opdræt, 4-5 søer og en del fedesvin. Vi havde ikke malkemaskine på den tid og alt det andet foregik med større besvær, end det vi kender i dag. Min Mor var ikke ret meget med i arbejdet der ude. Men i hendes unge dage havde hun været malkepige i en af sine pladser og den slags færdigheder glemmes ikke. Vi rejste sig klokken 5,30 og delte opgaven mellem os. Ligeledes når aftenmalkningen skulle udføres kom Mor ud og hjalp mig med opgaven. Mor sørgede som sædvanlig for alle de vigtige opgaver med madlavning m.m. og så tog hun cyklen hver eftermiddag og kørte de 6 kilometer til sygehuset i Thisted for at besøge Far. Jeg legede voksen bondemand og tog fat på markarbejdet, når fodringen var overstået. Der kunne normalt blive ca. 3 timer om formiddagen og noget lignende over middag, inden stalden igen krævede min opmærksomhed. En gang i mellem tog jeg cyklen og kørte ud og besøgte Far om aftenen. Så fik vi en god snak om det daglige arbejde og Far kunne give mig gode råd om de forskellige opgaver. Før Far var blevet indlagt, havde vi ved fælles hjælp kørt alle sukkerroer i kule hjemme ved gården. Vi havde halvt om halvt med de to sorter, hvor kålroer er mere robuste og kan tåle lidt frost uden at tage skade. Modsat er sukkerroer meget sårbare, så det var en af de første opgaver jeg tog vare på. Der skulle halm på kulen og der efter en god lag jord,

det foregik med en grus greb. Det var et hårdt job at få kulen gjort vinterklar, det tog et par dage.

Kålroerne som vi kun havde vi kun nået lidt på vej med, de skulle køres i en kule på enden af den mark, hvor de var blevet avlet. Jeg havde prøvet det før, men som regel havde Far været mig behjælpelig, når de to store heste skulle spændes for. Nu måtte jeg klare det alene. Jeg var meget tryk ved gamle Musse og den var god til at holde igen, hvis den anden, sønnen Negus var sprælsk. Det gik meget godt og jeg kløede på, det bedste jeg havde lært. De store runde kålroer var lettest at læsse på vognen med en fork. Far havde for kort tid siden erhvervet gummihjul til arbejdsvognen, det gjorde den lidt lavere og dermed lettere at læsse. Men ulempen var, at når roerne skulle læsses af, var der jo længere op til toppen af den kule, som det hele skulle blive til.

Her brugte jeg en dertil indrettet roegreb. Det var ret hårdt at smide de tunge roer op. Efter sådan en dag kunne jeg godt trænge til at komme tidlig i seng. Efter ca. tre uger var jeg færdig med roerne og vi var nået hen til slutningen af november måned, så vinteren kunne jo komme når som helst. Men jeg nåede heldigvis at blive helt færdig med efterårsarbejdet inden kom. Det næste jeg tog fat på var at pløje roerjorden, som lige var blevet ryddet for dette års høst. Næste år skulle disse marker bruges til kornavl og så var det bedst, at få den ret stive jord pløjet om efteråret, så var den lettere at tilberede til et godt så bed. Jeg havde tidligere prøvet at skrælpøje, så roerjorden voldte mig ikke de store problemer. Men græsmarken var en hel anden svær opgave, det havde jeg ikke prøvet før.

Onkel Oluf kom mig til hjælp. En aften, hvor jeg besøgte Far, der stadig lå på sygehuset, roste han mig for, alt det jeg havde nået. Grønjorden var den, der bedst kunne vente til foråret, så det skulle jeg ikke tænke på. Men da jeg fortalte ham, at onkel Oluf havde tilbudt at pløje marken for os, kom han på lidt andre tanker, for det var jo bedst med efterårspløjning. Han foreslog, at jeg skulle tage imod Olufs tilbud. Men måske var det nok at få ham til at pløje for, så kunne jeg jo nok godt klare opgaven. Det var jo noget af en tillidserklæring, det blev jeg glad for og jeg ville meget gerne prøve den vanskelige kunst, som det unægtelig var at pløje en hård græsmark. Jeg kontaktede Onkel Oluf, der smilede sit skæve smil og sagde, at jeg da vidst et nok var lidt ærekær, når jeg selv ville klare det. Men sådan blev det Oluf tog de to første omgange på den lange smalle ager, der kunne pløjtes som en ager Han forlangte bare, at jeg skulle stoppe, når der manglede mindst et par omgange. Så ville han komme og tage den sidste vanskelige afslutning. Han fortalte mig, at han aldrig havde betroet sine karle en sådan opgave, selv om, de havde været både 17 eller 18 år. Som han sagde, så var det et forkarlejob, men nu betroede han det til mig den som 14-årig og håbede, at det ville gå godt. Han ønskede held og lykke og så gik han hjem over markerne.

Jeg må indrømme, at det kriblede lidt i maven. Hvis det her blev noget makværk, ville det føles som et frygteligt nederlag, som det ville blive svært at komme over. Jeg havde lagt mærke til, at når onkel Oluf pløjede grønjord, gik det meget langsom og resultatet var altid til ug med slanger. Han var rigtig god til den slags og jeg var klar over, at det ville blive svært at gøre ham tilfreds. Jeg kørte forsigtig og anstrængte mig, så meget som muligt for at holde ploven lige som det var nødvendigt for at græstørvene faldt rigtig på plads. Det tog nok en hel uge, inden jeg kunne melde mig klar til afslutningen. Men onkel var nu ikke så tryk ved situationen, at han ventede så længe. Han havde besøgt mig et par gange og opmuntret mig til at fortsætte. Han sagde begge gange, at de så fint ud. Da hele marken var færdig og afslutningen perfekt udført af Onkel Oluf var vi begge glade og tilfredse med samarbejdet. Olufs afsluttende bemærkning til mig var. Du overraskede mig positivt, du skal nok blive en dygtig landmand. Hvis jeg ikke var glad og lidt stolt før. Så blev jeg det i hvert fald nu. Det var jo en god snak, jeg nu kunne få med Far om at, alt arbejde var udført, så nu skulle han bare sørge for at blive rask, så var alt godt.

Vi var midt inde i december måned, men jeg nåede lige at få vinduerne vasket og ryddet lidt op, inden det blev jul. På landet var der mange traditioner, som vi gerne ville overholde. En af dem var at gårdene blev fikset lidt op, så det hele kunne se godt ud, når højtiden kom. Til familiens store lettelse blev Far erklæret rask og kunne komme hjem to dage før jul. Det blev en festlig begivenhed at få Far hjem og den jul blev nok den bedste af alle. Mor havde sørget for det hele.

Da gen før jul kaldte Mor og Far mig ind til en lille samtale. De ville begge to sige tak for min indsats, de var stolte over at have en dreng, der kunne stå på egne ben med så meget. Far tog tegnebogen frem og rakte mig nogle store sedler, det var mere end en normal løn for 2 måneder til en voksen. Jeg takkede og var naturligvis glad for denne påskønnelse. Det allerbedste var, at vi nu havde far hjemme igen. Selv om han ikke kunne medvirke ved arbejdet, så kunne jeg altid spørge ham til råds. Og nu gik vi jo ind i en stille tid, hvor der ikke var markarbejde. Pengene kom i sparekassen, næsten alle sammen. Jeg havde altid ønsket mig en gul arbejdsjakke, magen til den vores nabo Harry Skytte gik i, når han skulle være lidt pæn. Det almindelige var blåt tøj til daglig, men en gul virkede lidt mere voksen. Og blev brugt, som vi i dag bruger en vindjakke. Jeg følte også selv, at jeg var lykkedes med mit forsæt om at klare opgaven. Men det var ikke så stor en bedrift, som jeg synes nu i forhold til, hvad vi forventer os af en 14-årig. Den gang kunne man mere i den alder, nogle drenge blev sat på store opgaver, når de kom ud og tjene lige efter konfirmationen. Så det var ikke sådan, at der gik ry om min indsats, eller at jeg blandt andre unge blev opfattet som noget særligt.

Vinteren gik stille og rolig uden de store problemer og Far kom til kræfter igen. Da foråret kom, kunne han godt nøjes med min hjælp de 4 dage om ugen, så jeg kom

til tilbage i min plads hos Ritta og Per. Fra forårets flyttedag 1. maj skulle der som sædvanen tro laves aftale for sommeren. Min dagløn blev sat 2 kroner op til hele 12kroner om dagen. Nu var Far hel frisk igen og syntes, det var lidt flot at have mig i 4 dage om ugen, når den langt ældre Peter kunne bøjes men min hjælp i 2 dag, .da en anden nabo Anders Knudsen, fik nys om den snak ,ville han da gerne byde ind på 2 dage .Resultatet blev, at jeg var 2 dage hver sted i 3 pladser . På den måde tjente jeg en rigtig god løn, men jeg fik altså også lært at bestille noget. For det er da klart, at de hårde opgaver fik lov til at vente til de dage, hvor der var hjælp til dem alle 3 steder. Men der var også fordele, Antons Maren gjorde lige så meget ud af maden, de dage jeg kom der, som både Ritta og min Mor. Resultatet blev dermed, at jeg fik rigtig gode middage hver dag ugen igennem og det satte jeg stor pris på.

Dueunger til søndag middag. Det var næsten blevet en tradition, da der blev masse af unger oppe i mit dueslag og alle elskede netop de lækre små fugle og den meget velsmagende sovs, der altid kom ud af den ret. I dag ville den forplejning uden tvivl aflejre for meget på sidebenene. Men det blev ikke at se på mig den gang, jeg arbejdede jo hårdt og gik til gymnastik to gange om ugen. Det var i det hele taget en dejlig tid, jeg nød at være i mine 3 pladser. Alle var venlige og gode ved mig, så jeg glædede mig altid til at komme rundt til de forskellige opgaver.

Lynggård i Sennels. Første november 1952 gik den ikke længere med den hjemlige hygge og de 2 pladser hos naboer. Far var nu fuld arbejdsdygtig og havde fået sin vanlige energi til bage. Han syntes derfor, at det var tiden for mig at komme rigtig ud at tjene. Det blev en plads som fodermester hos Peter Kjeldgaard i Sennels. Her skulle jeg passe de 20 køer plus opdræt og muge ved grisene, som Peter selv ville fodre. Vækkeuret ringede klokken 4:45, så jeg kunne påbegynde malkningen klokken 5 malkningen skulle foregå samme tidspunkter morgen og aften. Aftensmaden blev serveret klokken 18, 30. Hvis ikke jeg skulle til gymnastik om aftenen, blev jeg som det var skik siddende i stuen sammen med familien. Der var gode hjemlige forhold og på mange måder en god plads. Jeg havde to og en halv times middagspause, så arbejdstiden var ikke for lang. Men søndags fri var der ikke meget af. Jeg fik fri ved 10-tiden, når morgenfodringen var overstået. Jeg kunne lige nå at cykle de 13 kilometer og være hjemme ved Mors middag, hvor der var dueunger på bordet.

Marie Kjeldgaard var en god madmor. Hun værnede om vi to unge medhjælpere, I huset havde hun en pige på 15 år. En gang i mellem synes jeg nok, det tangerede nysgerrighed, hun skulle helst vide, hvad vi foretog os også når vi forlod Lynggaard. Men jeg tror egentlig, det var reel omsorg, Første gang, det var vores tur til at have søndagsfri, bad hun os om at følges ad når vi skulle til bagebage til Sennels søndag aften .Sigrid var fra Vandet, så hun foreslog, at vi skulle aftale et tidspunkt, hvor vi kunne mødes ved købmanden i Skinnerup, som vi begge kørte forbi. Maria var ked af, at en ung pige skulle cykle alene gennem Thistedes gader sent om aftenen. Vi to

jævnaldrende unge havde det udmærket med hinandens selskab, så den aftale tog vi til os og så blev det sådan hver gang, vi havde været en tur hjemme.

Peter Kjeldgaard var fuldt 50 år, så han mente ikke, at han var stærk, som han havde været. Før jeg kom til Lynggaard havde det været Peters opgave at passe dyrene og så var han vant til at have en voksen karl til alt det andet. En dag da han skulle have nogle kornsække båret op på loftet, kom han hen og spurgte, om jeg ikke lige ville hjælpe ham, .Det sagde jeg selvfølgelig ikke nej til. Men da sækkene var fyldt op kom bemærkningen om. At han jo plejede at have en voksen karl til at bære sækkene op på loftet og at han ikke følte sig så stærk længere. Ærekær, som jeg var, tilbød jeg at bære og det var han meget glad for. I dag forstår jeg ikke, at han turde lade mig gøre det. Jeg var lige fyldt 16 år og min ryg var slet ikke groet ordentlig sammen til så stor en belastning. Men jeg følte mig stolt over at kunne klare opgaven og det gik fint, så det blev ikke sidste gang. Det gav mig jo nok også en ekstra streg på karakterskalaen hos Peter. Vi have det godt sammen og jeg var glad for min plads.

Kappelgaard i Hillerslev. Efter et år i Sennels, som fodermesters havde jeg lyst til at prøve at være, den der arbejdede i marken. Begge steder var der foretaget indkøb af en lille grå Ferguson traktor. Jeg prøvede lige netop at køre den i Sennels, men her var det jo ikke mit job .Jeg kunne godt tænke mig at lære det lidt bedre. Ingeborg og Per Kappelgaard, som mine nye arbejdsgivere hed, var et par flinke folk, som jeg straks blev glad for at være hos. Det nye for mig var også, at nu var jeg på en stor gård med både karl og fodermester. Min makker, der skulle være i stalden hed Lønsmann. Han kom fra Vendsyssel og havde været i et par andre pladser i Thy, før vi nu mødtes i Kappelgaard. han var 27 og jeg nap 17, men vi fik et udmærket forhold. Det modsatte ville have været ubehageligt, da vi skulle dele værelse med hinanden.

At køre traktor blev nu ikke det, der var det skønneste ved mit arbejde. Efterårsplojningen var en kold fornøjelse, da der ikke var førerhus på de første modeller. Vi havde stadigvæk et spand heste, som blev dem jeg kom til at køre med , da vi nåede foråret og vejret var mere mildt. Nu var det Per selv, der satte sig på traktoren med en harve på spændt. Da den første mark var harvet færdig kunne spænde hestene for såmaskinen og sørge for, at kornet kom i jorden. Per var en flink arbejdsgiver, men han deltog ikke ret meget selv, men traktoren kunne han godt lide, især når solen skinnede .Det var de tider, hvor gårdejereren kunne tillade sig at spille herremand. Per så vi ikke før ved 9 tiden, så gik han en tur ud i stalden og snakkede lidt med Fodermesteren. Klokken 9,30 mødtes vi til formiddagskaffe inde ved Ingeborg. Morgenkaffen blev serveret af tjenestepigen klokken 7. Da sov både Madmor og fatter .

Lønsmann og jeg fulgtes ad til ungdomsmøder, bal og lignende, men gymnastik var ikke lige ham. En gang i mellem cyklede vi sammen hjem til Mor og Far til en kop aftenkaffe. Vi snakkede rigtig godt sammen og jeg følte , at det var rart at have en

arbejdskammerat', .så det sørgede jeg for at få i mine efterfølgende pladser Det blev til fodermesterpladser, da det der med at køre traktor ikke var så sjov, som jeg havde forventet .Der har altid været pasning af dyrene, der har haft men største interesse .Men inden disse pladser kom jeg på en delopgave igen.

Min dygtige far. Første maj ønskede han mig hjem for at hjælpe ham med en ide om at bygge en kælder til opbevaring af kålroerne. Det var en træls opgave at hente roer i en kule, hvor det hele var frosset godt og grundig til. På gården Hønbjerg i Skinnerup havde de lavet en roerkælder og det var den, der havde givet Far ideen. Men det var en meget stor opgave at få gravet et hul, der var stort nok. Den gang foregik den slags arbejde jo med en skovl og en greb Jeg var kommet op på en ret høj løn, så Far ville gerne dele mig med en anden. For ham var det nik med min indsats to dage i ugen.

Anders Bunk i Kjelstrup. Anders og Maren var et par ældre mennesker, der havde en lille gård, lidt større end vores" Vesterled". De have to l piger, der var sidst i tyverne, men stadig ugifte. De var på skift hjemme og hjælpe og ude at tjene hos fremmede. Det kneb med at overkomme arbejdet, da Anders efterhånden lavede meget blidt på grund af hans fremskredne alder. Jeg tror, han var omkring de 70. Vi aftalte, at jeg skulle bo hjemme hos Mor og Far, men møde i Kjelstrup fra klokken 6 til 6 de 4 dage om ugen .Onsdag og torsdag havde jeg hjemme hos Far. Det var en ordning, der kom til at fungere vældig godt, Jeg var glad for begge pladser. Anders var en hyggelig ældre mand, der var let at omgås. Datteren Anne Marie havde ord for at være lidt stramtandet, men da vi lige fik kanterne slebet lidt af fik vi et godt forhold og arbejdede fint sammen om opgaverne.

Roekældereren. Far sørgede så vidt muligt for, at andet arbejde var udført, så vi arbejde med den store opgave , når jeg var hjemme. Vi tog fat med opgaven, som gerne skulle være så langt fremme til høst, at der kunne støbes. Det havde Far en aftale om, med Niels Dahl fra Nors, der var en altnuligmand, der kunne lidt af hvert. Projektet, et hul på ca.50 kvadratmeter, skulle graves ud som et stort hul langs med stalden .Planen var at grave1,5 meter ned i jorden og 15 meter op til vinduerne , som satte grænsen for den færdige højde på byggeriet. Vi begyndte med den yderste 2 meter. Her skulle jorden kastes op til en vold, beregnet til at køre på, når det hele var færdig. Der var ca. 75 kubikmeter, der skulle smides op og det tog selvfølgelig mange dage og kostede meget sved til os begge to. Men de sidste 0 meter var langt værre, da jorden skulle væk.

Med hestevogn skulle jorden køres i et hul på marken. Ca.300 meter fra ejendommen. Godt at vi havde et par heste, der var rolige og lette at håndtere. De blev bedt om at bakke vognen ned i den her to meter brede rende, som vi havde gravet . Når så vognen var læsset fuld af jord gik turen op af det lille hul og ned på marken til det store hul, Der var så dybt, at vi ikke kunne køre ned i det. Vi holdt på kanten og lod jorden rasle ned af skrænten, der blev mindre og mindre for hvert læs. Da vi var

færdige var hullet næsten jævnet, så der kunne køres over og bruges til afgrøder V i kørte ca. 80 læs jord i løbet af sommeren. Det var virkelig en stor opgave og vi var helt henne midt i september, inden vi kunne melde klar til støbearbejdet kunne påbegyndes. Niels Dahl og hans søn Kristian, der var murer tog nu fat og det endelige resultat blev meget fint og til stor nytte for Far de kommende vintre.

Thorstedgård. Efter en travl sommer med masse af arbejde, men også mange andre gode oplevelser hjemme i Hillerslev, var jeg parat til en ny fodermesterplads .Det blev ved Anna og Mikael Rask i Thorsted. Mine forældre traf hinanden i 1930 i Thorsted. Mor havde plads hos hendes bror Albert, der havde startet en købmandsforretning i den lille landsby. Far tjente hos Anders Skårup, som forkarl. De mødtes i Ungdomsforeningen til gymnastik og i andre sammenhænge. De blev kærester og i 1932 gift og stiftede hjemmet i Hillerslev Jeg havde hørt meget godt om deres ungdomsår i Thorsted. De fortalte om de store familier, der var dem, der hed Kappel, Skaarup og Jepsen. Det var især de 3 familier, der prægede frimenigheden og det kulturelle liv i landsbyen. Der var mange aktiviteter og det var et dejligt sted at være som ung, det lød jo godt.

Jeg blev også glad for min tid hos familien Rask. Mikael's bror Poul boede lige,, tæt ved Og de to gårde havde været drevet sammen som fælleseje i mellem de to brødre. Året før havde gjort op, så de fremover havde hver sin gård, men der var stadig et tæt samarbejde. Der var to karle og en pige begge steder og for os unge var det især en fordel, at det tidligere fællesskab på nogle punkter fortsat. F.eks. når det gjaldt aftenhygge, her var der tradition for at samles i Poul og Dagnys dagligstue. De havde for vane at gå meget tidlig i seng og så skulle vi bare hygge os. Rigmor, der var pige hos Dagny lavede kaffe til hele slænget og vi spillede af og til lidt spil og snakkede i et væk Oppe hos Mikael og Anna havde karlen Christian og jeg et dejligt værelse på loftet i stuehuset. Det var luksus den gang og vel nok grunden til, at vores arbejdsgiver syntes, at vi godt kunne være tjent med at sidde der om aftenen. Det kunne vi også sagtens men muligheden nede ved Poul og Dagny var bedre. Begge steder fik vi en god og splid kost.

Men især Anna var lidt berømt i omegnen som madmor. Hun var simpelthen, en knag til at lave gode velsmagende middagsretter som hun serverede som hverdagsmad. Det var godt til de unge sultne menneske. Mit arbejde som fodermester var ikke meget anderledes end da jeg var i Sennels, bortset fra, at der her var en gammel stald uden fodergang. Det var lidt upraktisk og der var mange stykker kvæg. Mikael beholdt alle kalve og tyrene blev afmonteret deres testikler, så de blev til stude. Der var nok at se til, men nu var jeg jo også blevet to år ældre og fik 2500 mod før 1500 for en vinter. Jeg var glad for pladsen og ville gerne forlænge med et halvt mere, da vi nåede første maj.

Mikael mente, at der var for lidt til mig i sommerhalvåret, nar det meste af besætningen var på græs. Men han ville gerne fæste mig som forkarl og han bød mig en rigtig god løn, som det var svært at sige nej tak til. 3500 kroner var mere end de fleste voksne karle opnåede og jeg var jo da lige fyldt 18, så jeg følte mig da lidt bæret og sagde straks ja tak.

Vi fik en afløser for Christian, der valgte at søge andre udfordringer. Så nu kom der en 18 årig fra Frøstrup, der skulle være anden karl. For mig var det en stor udfordring, at prøve at være den der skulle gå forrest og sørge for, at arbejdet blev gjort ordentlig. Som fodermester fik jeg et par times middagssøvn på grund af den tidligere morgenmalkning, der skulle passes. Jeg fik en tår eftermiddagskaffe sammen med Anna og Pigen Sigrid, inden jeg tog fat på fodringen. Og om formiddagen varde, som regel også tid til en lille pause, så det blev tit til en lille bid af et par kiks eller andet. Jeg havde lidt svært ved at vente til middag. Thorstedgård ligger lige i vejkrydset, hvor købmanden boede på det modsatte hjørne, så vi havde let adgang til lidt indkøb.

Som forkarl fik tonen en lidt anden lyd. Jeg stod op klokken 6 og så skulle hestene hentes hjem fra græsmarken, hvis de skulle bruges den dag. Og så var der morgenmad klokken 6, 40, så vi kunne nå at komme i marken klokken 7. Vi kunne selvfølgelig også her tænke på, at have lidt i lommerne til at styrke os på. Formiddagskaffe var der ikke noget der hed. Der var en del gårde, der på dette tidspunkt prøvede den model, men den holdt ikke ret længe, der var for mange der tog afstand fra de 5 timer i træk uden noget at spise. For os var det godt, at vi de 3 gange vi kom til bords, virkelig fik god nærende og velmagende mad, men hårdt var det nu for et par knægte på 18 år. Især for min makker, der var lidt udfordret på kræfterne ved de hårde job.

På trods af en til tider lidt hård hverdag havde vi alle en dejlig sommer. De lyse sommeraftner fristede ikke helt så meget til hygge nede hos Poul og Dagny. Hele flokken fandt på mange sjove ting sammen. En gang i mellem cyklede vi til Thisted og gik i biffen sammen og så gik vi alle til gymnastik. Her var jeg vant til at være blandt de bedste på holdene, som jeg havde deltaget på. Her i Thorsted var der hård konkurrence med de mange, der hed Kappel, de var meget dygtige til især de svære spring.

Køb af knallert. Min makker Erik købte knallert, så han lettere kunne komme hjem til Frøstrup. Det var smeden, der boede nabo til os, der begyndte med at handle med Puck knallerter. Jeg faldt for fristelsen og bestilte en. Det gav mig et par streger ned på karakterskalaen hos Mikael.

Jeg kom ind og bad om 1200 kroner af min sommerløn, det var langt hen på sommeren, så pengene og flere til var tjent. Men Mikael var skuffet over, at jeg ikke, som jeg plejede, var sparsommelig. Det tog mig nu let, da både Anna og Sigrid hørte snakken og holdt med mig. Hvor for skulle jeg ikke kunne tillade mig det, lige så godt som

andre, der tjente meget mindre, ind jeg gjorde . Sammenlagt blev dette år på Thorstedgård en rigtig god oplevelse. Især de mange gode timer sammen med en flok tjenestefolk, der havde det rigtig godt sammen.

Engbjerggård i Kjelstrup. Jeg valgte at søge nye græsgange første november. Det blev som fodermester hos Per Bak. Han var lidt af en hård negl at arbejde for, men en dygtig landmand. Det var en plads, hvor jeg troede, at jeg kunne lære noget mere om det erhverv, som jeg skulle leve af i fremtiden. Jo, snakken om en streng herre, var nok rigtig nok, men når arbejdet blev passet , var Per en flink mand og jeg blev egentlig godt tilfreds med jobbet, selv om, der var meget at rive i. Jeg kom igen til at tjene sammen med en vendelbo. Elbo Møller havde været CF i Thisted og valgte så at blive i området, som karl på Engbjerggård. Han var bare tre år ældre ind mig og vi fik et godt forhold til hinanden. Vi fulgtes ad til en hel del ungdomsarrangementer. I dagligdagen var der ikke noget med længe mellem måltiderne. Vi fik kaffe både midt formiddag og om eftermiddagen. Hovedmåltiderne kunne ikke måle sig med dem jeg kom fra. Men de var gode og solide, vi blev godt behandlet og kunne sidde i stuen hver aften, hvis det var det, vi ønskede og så var der kaffe klokken 21. Agnethe sørgede godt for os. Datteren Elly blev konfirmeret dette forår og så var der 4 yngre søskende. Det var en solid og god kernefamilie, som så ud til at have det godt.

Sommeren 1956 valgte jeg at blive i pladsen. Per Bak ville gerne have fodermester hele året. Men jeg skulle påtage mig nogle andre opgaver uden for stalden, Haven, der var ret stor skulle jeg delvis holde, slå græs m.m. jeg skulle også hjælpe til i høsten hvor jeg mistede middagssøvnen på trods af at have været oppe klokken 4 om morgenen. Ind i mellem var det så mere roligt. Jeg fik en ny makker første maj. Elbo var ikke så glad for pladsen, så han flyttede og Orla Fra Skinnerup mødte op. Hams hjem lå tæt på mit og vi fik et godt forhold til hinanden. Han var en god kammerat, der var let at lave aftale med. Det fandt jeg bud af, da jeg bad om ferie i den sidste uge af juni måned. Her viste Per lidt af sin hårde side. Det kunne lade sig gøre, hvis de var blevet færdige med roerne, ellers ikke. Per havde ingen forståelse for, at det var noget særligt, at jeg var udtaget til et elitehold af gymnaster, der skulle en uge til Norge og lave opvisning. Enten skulle jeg sige fra eller til. Jeg dristede mig til at spørge, om det kunne klares ved, at jeg betalte en daglejer til roerne.

Orla havde lovet at afløse i stalden og tage to weekender i træk, for at jeg kunne få det hele med. Det løste sig på denne måde og da tiden indtraf, var der ingen problemer, da Orla var blevet færdig med roerne, så jeg kunne rolig tage fri.

Norgesturen. Det var noget særligt som gymnast at blive udtaget til Christian Ydes elitehold. Vinteren før kørte Christian og en fra amtsbestyrelsen rundt til lokalforeningerne og så på de gymnaster, der trænede til den forestående opvisning .I Hillerslev blev jeg udtaget og Rigmor Overgaard blev udtaget til pigholdet. Vi kendte hinanden

godt, både fra vores skoletid og fra vores ophold i Thorsted hos familien Rask .Der blev i alt udtaget 14 til hvert hold og foruden de to ledere, var der et par folk med fra amtsbestyrelsen. De udtagne gymnaster trænede i ca. 3 måneder op til turens start, så da datoen oprandt kendte vi alle hinanden ret godt og alle glædede sig til denne oplevelse. Den var langt ud over, hvad unge den gang fik mulighed for, der var ikke ret mange ,der kom uden for landets grænser.

Den lejede bus kørte os til Frederikshavn, derfra var det med færgen til Norge. Her stod der en norsk bus klar til at køre nos til Skien, der var det første sted, vi skulle vise vores opvisning. Som Thistedes venskabsby var det naturligt, at det var her rejsen rundt i Norge begyndte. Vi fik en god modtagelse og vores opvisning gik fint I Norge var der ikke den samme tilslutning til gymnastik, som hjemme hos os, hvor en hver landsby har hold til forskellige årgange. Denne historie og selve vores præstationer ved opvisningerne vakte stor begejstring hele vejen rundt på vores tur. Der var mange tilskuere alle vegne, men forholdene var ikke alle steder så gode, som dem vi var vant til. Norge var ikke dækket ind med sportshaller som vi var der hjemme. Nogle opvisninger foregik ude på et stadion. Der blev sørget godt for os og vi følte os særdeles velkomne.

En nat under åben himmel. En dag glippede planlægningen dog. Da vi skulle videre den aften efter vores opvisning, vidste vi ikke, hvor vi skulle sove. Vi kunne finde byen, som vi skulle besøge, på vores kort. Men der var ingen kontaktperson , eller adresse anvist. Vi stoppede op lidt inden vi nåede stedet. Efter lidt rådslagning mellem lederne beordrede de os ud af bussen og ind på den nærliggende mark, vi skulle tage vores medbragte soveposer med og så stod Christian ellers frem som den besluttede leder og kommanderede os til at overnatte i det løse hør, der lå i lange rækker på marken. Men nu er der ikke noget med at misligholde reglerne: pigerne til den ene side og drengene til den anden. Det var en dejlig sommernat, så der var ingen , der tog skade af den overnatning. Det var da med til at turen fik et ekstra gemytlig indslag, som altid bliver nævnt, når vi mødes og udveksler minde.

Det blev en fantastisk oplevelse, som mine to fætre fra Brund Hans og Henry også var med til . Vi har en del gode gymnaster i vores familie og det er ofte et emne, der fylder, når vi samles .Di to hold var ikke færdige med vores fælles oplevelser, da vi nåede hjem til vores dagligdag. Flere af de lokale foreninger inviterede os til at komme og vise vores opvisning .som alle vidste lå lidt over det niveau, der var gældende lokalt. Vi fik på den måde vores gode kammeratskab forlænget i et par måneder.

Mange år efter var vi inviteret til en fest i Snedsted. Anledningen var, at Christian havde været gymnastikleder i 50 år. De hold, so han havde været leder for, blev sat sammen ved bordene hold vis. Mange af os fra norgesholdet så hinanden af og til, men der var også nogle, vi ikke havde set siden Norgesturen. Snakken kom hurtigt til at dreje jeg om et snarligt møde under private former. Det blev til aftale om at mødes

den næste sommer i Sjørring. Det var en god ide, som blev vedtaget som en begivenhed hver anden sommer . Få år efter jubilæet døde Christian og på det efterfølgende møde for os i Sperring tog vi turen i samlet flok til Snedsted. Her besøgte vi kirkegården og ved Christians gravsted stod vi i rundkreds og sang et par salmer. Det var en meget stærk oplevelse, som vi alle mindes som en smuk afsked med en dygtig og agtet leder.

To gange har Tove og jeg lagt sommerhus til et sådant arrangement. Det sidste blev afholdt for 4 år siden, da var selskabet skrumpet bind til 5 par og 3 enlige. Vi valgte at sige stop, medens legen var god. Men det blev da virkelig et langt og godt forløb, som vi alle sammen har været glade for. Vi sluttede med en dejlig middag på kroen i Stenbjerg. Min fætter Hans er her ikke mere, men Henry holdt ud til det sidste. Han bor helt nede i Røde kro i Sønderjylland , men kom hver gang.

Fra min plads i Kjelstrup og til Henrys hjem i Brund var der ikke ret langt at cykle Jeg tog af og til den tur for at besøge min gamle Bedstefar. Han var blevet alene og døjede med at klare sig i huset i Nørregade, hvor han havde boet sammen med Bedstemor i en årrække. Faster Marie og onkel Karl tog sig nu godt af ham i hans sidste år. Det var ikke fordi, de havde særlig meget plads. Men de var flyttet ud af deres soveværelse og overladt det til Bedstefar. Selv var de gået på loftet, hvor der var et par værelser, som børnene havde brugt, da de var hjemmeboende. Bedstefar var en hyggelig gammel mand, han sad der med sin pibe og røg meget af tiden og så forlangte han ikke så meget mere i sine sidste år. Men han var glad for at få besøg og spurgte interesseret bind til vi unges velbefindende. Han mente , at min plads hos Per bak i et hel år var tegn på, at jeg var dygtig. Det siger jo lidt om det ry, der gik om Per Bak som en streng herre. Men jeg følte, at jeg havde haft en lærerig plads som forventet.

.

Militæret kaldte

Januar 1957 mødte jeg op på Dragonkasernen i Holstebro for at aftjene min værnepligt, som den gang var 16 måneder i den grønne habit. Afsnittet før kaldte jeg en god start. Der er rigtig mange forhold, der har været med til at give en god start. En god og tryk barndom er meget vigtig og en ungdom med gode oplevelser bidrager også meget. Jeg har fortalt om forskellige pladser på gårde i Thy, hvor jeg havde gode forhold og oplevede gode arbejdsgivere, der kærede sig om deres unge medhjælpere. At jeg 4. januar 1956 blev indkaldt til at være soldat, syntes jeg var en selvfølge. De fleste blev de allerfleste unge indkaldt. Der var nogle få, der fik betegnelsen uegnet, det ville jeg have følt som et nederlag. Så jeg tog til Holstebro med en forventning om at skulle opleve livet som soldat, som naturligvis var noget helt andet, end at være fodermester på en gård. Men tiden i Kongens klæder var naturligvis også med til at udvikle mig til den person, som nu gik ind til manddomstiden.

Rekrut i 4 måneder og dragonbasse i 12 måneder i Holstebro og derefter 6 måneder som F:N: soldat i Gaza satte sit præg. I hæren var der en helt anden tone, end den jeg var vant til. Vi blev behandlet som undersåtter, der bare skulle adlyde de befalinger, der blev givet. Alle ordre blev modtaget i retstilling og med et javel her Kaptegn, eller en anden titel, som befalingsmanden havde. Det var egentlig ikke så svært at vænne sig til, vi var jo en stor flok, der alle skulle lære den mentalitet. På den stue, hvor jeg blev indkvarteret første gang var vi 24 mand. Jeg lå på den plads i stuen lige ved døren og skulle derfor være stueformand. Det betød, at når en overordnet kom ind ad døren skulle jeg kommandere, stuen ret, og alle måtte rette sig herefter.

Vi havde det godt med hinanden og vi skulle jo støtte og hjælpe de svageste, hvis de ikke kunne følge med, når vi var på stropetur i felten. Det betød at der hurtigt blev et godt kammeratskab. Jeg lå på stue med 6 Vendelboer, dem fik jeg et særligt godt forhold til. De 5 var fra landet og vi var på bølgelængde med det samme, en var konformand, han havde det svært med fysikken de første måneder. Men så måtte vi jo hjælpe ham lidt. Som jeg har hørt andre sige, så er det kammeratskab, vi oplever i hæren meget godt og har sine egne ubrydelige regler.

Fra ledelsens side blev der ikke pylret om os På en af de hårde ture i det bakkede landskab, hvor der var nogle, der begyndte at klage sig lidt, fik vi den opmuntring: I kan holde til dobbelt så meget, som I selv tror og 5 gange så meget som jeres mor tror. Det var bare om at gøre, at vi bed tænderne sammen og stred os igennem nogle ting, som det ikke altid var så let at se en mening med.

Ugelønnen var i starten 10 kroner, efter 4 måneder steg den til 14, Der var ikke meget at slå til Søren med. Derfor blev alle glade, når en af os fik pakke hjemme fra. Jeg fik både fra Mor og Far og fra min store søster Ida, der havde job i Aalborg og var begyndt

at tjene en månedsløn. Der var altid kage og cigaretter i, og det blev naturligvis delt med andre på stuen. Til daglig røg vi næsten kun pibe, da det var langt billigere. Så vidt jeg husker røg vi, på nær et par stykker, det var mere udbredt den gang, vi vidste ikke, at det var så skadelig. Det der med sundhed tror jeg ikke, der var så meget fokus på, heller ikke når jeg tænker på den kost vi fik. Det var ikke fordi, den var direkte dårlig og der var altid nok til alle. Men særlig spændende og varieret var den ikke. Tit fik vi noget, vi kaldte væltet lokum. Det var en sammenblanding af alt mulig ubestemmelige ting, hvor alle rester naturligvis blev brugt. Når jeg sad med den ret kunne jeg godt sende en venlig tanke tilbage til mine tidligere pladser, hvor der var anderledes god og nærende forplejning.

Første maj lettede flyet fra Kastrup og landede i Ørkenen nær det sted, hvor holdet af danske soldater skulle gøre tjeneste. Efter en måneds træningslejr i Avedøre var vi klædt på til at skulle klare opgaven med at medvirke til at sikre fred i Mellemøsten. Os der var med på holdet havde søgt om at komme i betragtning til opgaven. Vi kom fra flere forskellige regimente. Vi var bare 4 fra Holstebro mellem de ca. 80 mand, der drog af sted. Da vi landede i ørkenen og stod ud af maskinen slog varmen os i møde på en måde, som jeg næsten kan føle, når jer tænker på det. Hurtigt fik vi de danske uniformer skiftet ud med en mere sommeragtig påklædning. De 35 graderes varme tog hårdt på nogle, selv vænnede jeg mig hurtig til den store forandring.

En anden måde at være soldat på. På træningslejren i Avedøre fik vi vores uddannelse udvidet til at skulle løse nogle opgaver, der normalt er forbeholdt politiet. Vi havde ekstra skydeøvelser og så lærte vi meget mere om selvforsvar uden våben. Da vi nåede ud til vores tilholdssted, der hed Dana bataljonen blev vi indkvarteret i telte i det der blev kaldt danske afdelingen. En lignende flok på 80 – 90 mand fra Norge lå samme sted og den tredje afdeling var fra Sverige. Vi danskere blev delt op i 4 delinger efter størrelse. De mindste var dem under 170 blev sat i 4. de næste op til 175 kom i 3. deling og op til 180 hed det 2. deling. Dem derover som især kom fra gardisterne hjemme fra kom i 1. deling.

I 3. deling, hvor jeg hørte hjemme blev der udtaget 22 mand, der straks dagen efter blev sendt på vagt i en nærtliggende vagtpost. Og netop det at stå vagt, var jo det vi skulle derned efter. E lejren som den første lejr hed , var en af dem, der lå lidt inde i landet i den gazastribe som vi skulle holde øje med eller ud fra.

Den yderste lejr, A lejren lå helt ude ved havet og den oplevede vi længere hen på sommeren. Derude følte vi virkelig , at vi var ude i en ørken. Alt hvad vi skulle have med derud, proviant m.m. Blev båret derud af kameler. Vi var i den lejr i 3 uger, som det var normalt at opholde os på et sted, så blev vi flyttet til en ny opgave. Når vi var ude på vagtposten stod vi to mand sammen i 8 timer, inden de næste to kom og afløste os, der var soldater på posterne døgnet rundt. Min faste vagtkammerat blev kaldt sømanden, han var en flink fyr, som jeg havde mange gode snakker med. Vi tog af og

til billeder af hinanden i forskellige situationer. Nogle af dem jeg tog sendte jeg hjem til min Mor og Far, så de kunne følge lidt med i, hvad der foregik.

Mor var urolig. Hun skrev, hor for der ingen billeder var, som viste mig i aktion, det var al tid billeder af de andre. Mor var i det hele taget ked af, at jeg tog derned. Nu var hun bange for, at jeg ikke havde det godt, når jeg ikke sendte billeder af mig selv. Så måtte hun jo skrive til hende, at jeg selv tog dem, så der for var jeg ikke på. Men jeg måtte så også indrømme, at jeg bevidst havde undgået at vise mig frem, fordi jeg havde lagt mig et stort flot overskæg til. Jeg fik et af de billeder, som sømanden havde taget af mig, den blev sendt med og så blev Mor beroliget. Hun fik også billeder, hvor jeg trænede boksning som noget nyt. Vi havde en tidligere mesterbokser i vores deling og han ville gerne have nogle at træne med. Jeg fandt bud af, at det er en meget krævende sportsgren. Men vi var et par stykker, der følte, at vi blev ret gode, indtil mesteren fik os pillet ned. Det var min mulighed for sport foruden det at spille lidt fodbold. Min foretrukne gymnastik var der ikke rigtig nogle, der ville med på, så jeg måtte nøjes med at lave lidt spring på stranden.

Ind i mellem de forskellige vagter var der ferie i en 5 – 6 dage af gangen. Turene gik til Jerusalem, Cairo og Alexandria. Det var nogle gode ture, vi blev vist rundt til forskellige seværdigheder Og det var meget interessant. Og så havde vi jo også mulighed for at gå på indkøb i butikker i de her byer. Vi havde en ret god økonomi, vi fik omregnet i danske kroner ca. 400 kroner i måneden. I det daglige brugte vi ikke ret meget, cigaretter blev udleveret hver dag gratis sammen med fuld kost. Det var noget helt andet end det vi var vant til hjemme fra vores værnepligt. Fotoudstyr var billigt og vi købte også andre ting til at tage med hjem som minde fra området. Vi kunne godt tillade os at bruge, det vi fik udbetalt, da der hjemme på bankbogen røg 6000 kroner ind for halvårets indsats og de var skattefri.

Oplevelsen denne sommer var langt ud over, hvad unge på den tid oplevede, der var ikke ret mange der kom uden for landets grænse. Set i bakspejlet står det for mig som den største oplevelse i mine ungdomsår. Det var anderledes og lærerigt.

Frederiksborg Højskole ved Hillerød. Det var noget helt andet. Inden jeg rejste til Gaza måtte jeg love min Mor, at jeg tog på højskole efterfølgende, så jeg blev tilmeldt, så vidste hun, at jeg kom hjem efter et halvt år. Vi kom hjem til København den 26 oktober og jeg skulle møde på højskolen den 3. november, så der var ikke meget tid til svinkeærinder. Vi skulle jo også afmønstres på kasernen i Avedøre. Men der blev da et par dage hjemme i Vesterled. Der var gensynsglæde hele vejen rundt og især Mor var meget lettet over, at have mig på dansk grund igen. Hun stod med dueunger til middagsmaden og de havde aldrig smagt bedre end den dag efter en pause på et halvt år. Mine søskende var hjemme i den weekend, så det blev den helt store familieidyl. Alle var glade og vi snakkede allerede om, hvor dejligt det ville blive, når

vi alle kunne samles til jul. Da ville der blive bedre tid til samværet i vores hjem, som vi alle værdsatte højt. I højskolen var det skik at holde to ugers juleferie.

Jeg mødte op på højskolen sammen med 94 andre unge mennesker. Frederiksborg Højskole var meget brugt af unge fra Sønderjylland, men alle andre amtsområder var repræsenteret. Det var en meget broget skare, fra Thy var der bare en foruden mig og så var der 4 fra Mors. Den eneste jeg kendte, var en soldaterkammerat fra Holstebro. Vi havde ikke set hinanden nede i Gaza, men nu kom vi pludselig sammen på højskolen. Forstander Haugstrup var en lidt brøsig herre, der var det indtryk vi fik af ham den første aften, da han bød os velkommen. Det indtryk holdt vinteren igennem, men han var en god forstander, der ville vi unge det bedste. Reglerne var ikke til at tage fejl af, når han fremsatte den fra talerstolen. Pigeafdelingen var for piger og drengeafdelingen var for drenge. Hvis ikke den regel blev overholdt, var det ud af klappen. Andre regler lød ikke slet så skræppe, men der forventedes en almindelig god opførsel. Det var naturligvis rimelig og visse forhold kan det være rart at få det sagt tydeligt, når så mange unge skulle leve sammen døgnet rundt.

Hver dag begyndte med morgensang i foredragssalen. Det var der god tilslutning til, selv om det var tidlig på dagen. Hele første time blev næsten al tid brugt af forstanderen. Sangen startede han med sin dybe stemme og de høje toner sprang han altid over. Der efter var der tale om alt mulig, han var meget alsidig i sit valg af emner. Uanset, hvad det drejede sig om skulle han nok holde alle vågne med sin høje tale-måde og næsten al tid interessante fortællinger. Jeg husker i sær en morgentime han holdt langt hen på vinteren. Jeg ved ikke om han syntes, at der var tegn på lidt sløvhed. Han kom i hvert fald med en ordentlig opsang om. Vi skulle være glade for, at vore forældre havde sendt os på højskole. De oplevelser og de ord vi hørte og de sange vi lærte skulle vi huske på, var noget der forpligtede os frem over. **4.**

Det er en pligt for jer at give de ting videre til andre unge, når i kommer hjem og påtager jer at være ledere i jeres gymnastik og ungdomsforeninger.

Nogle fag deltog alle elever i og andre var valgfag. Jeg havde valgt som et hovedfag at uddanne mig til gymnastikleder. På det hold var vi 22 og alle var meget interesseret i at dygtiggøre sig. Læreren, der skulle undervise os i alle de timer der hørte til. Bent hed han og han var en lidt streng lærer, der forlangte temmelig meget af holdet. Ikke alle var på toppen med hensyn til færdigheder, som han mente, der hørte sig til for at kunne blive en god leder. For uden en time i hver uge sammen med alle karle på skolen havde vi en daglig time på lederholdet. Der var således mulighed for at forbedre sig på de punkter, hvor det kneb. Vi var ikke kommet ret langt hen på vinteren før Bent forlangte, at alle skulle gå på hænder tværs over salen. Dem der ikke kunne fik 3 uger til at lære det og det var et krav for at få lederbeviset.

Mange øvelser foregik som samarbejde mellem 2 mand. Jeg fik en rigtig god makker i Jens Krog fra Salling. Vi var lige store og vi kunne også så godt som det hele, omkring selve gymnastikken, før vi kom på skolen. For os var det især det med at blive en god

leder, der fyldte mest. Bent var god til at tage hensyn til forskellen i alles behov. Han underviste f.eks. Jens og mig meget grundig i at hilse med dannebrog på den rigtige måde. Det pinte ham at se, at mange ledere tog denne opgave alt for let. Da vi nåede hen på foråret og deltog i flere opvisninger både på skolen og i et par foreninger var det vores opgave at være fløjtmænd. Fanebærer skiftedes vi til at være. Vi lærte meget den vinter og vi satte stor pris på det samarbejde, som vi fik lov til at udvikle.

Dansktimerne blev varetaget af en lærer, der hed Svend Erik Bjerre, som mange år senere overtog forstanderstillingen. Han var en meget dygtig lærer og jeg havde stor fordel af disse timer. Jeg var jo gået ud af folkeskolen efter bare 7 år, så der var huller i min viden på området. Vi fik også en lille smule engelsk, men det blev ikke til ret meget. I alle timer på nær gymnastiktimerne var vi blandet piger og karle. Skolen havde nogle meget dygtige undervisere. En ældre mand, der hed Bertelsen havde en god og munter måde at servere historie på, så det blev et vedkommende og populært fag. I det hele taget tog højskolen det meget alvorligt, at vi unge skulle lære noget. Hastrup brugte mange citater fra Grundtvig, f.eks. "Først oplive dernæst oplyse". Det med at oplive, skete især ved at holde foredrag, altså det levende ords magt over flokken. Vi lærte at lytte og jeg fik i hvert fald meget ud af disse timer.

Kammeratskabet mellem os elever var naturligvis afhængig af den indstilling den enkelte kom med. Vi var 95 piger og karle næsten lige mange af hver. Selv om gangene vi boede på var strengt adskilte, måtte vi jo godt have det sjovt og rart sammen. Men så mange elever kom ikke til at kende hinanden alle sammen, der blev dannet klikker på tværs af drenge og piger. Jeg var med på et hold, der blev kaldt morgenbisserne. Vi havde blandt andet den tradition at mødes klokken 7 næsten hver morgen. Vi var 6 – 8 stykker der gik en tur arm i arm ca. en halv time før morgenmaden. Det var en god måde at starte dagen på og en gang i mellem mødtes vi også om aftenen. Lidt senere på vinteren gav Hastrup, på grund af pæn opførsel, tilladelse til at drengene måtte besøge pigerne på deres værelser fra klokken 20 til 22. Så blev der holdt et lille sammenskudsgilde. Det var meget hyggelig og det styrkede venskaberne. Folkedans var også en festlig ting at deltage i. Her skulle alle være med og vi blev blandet godt og grundigt. I de muntre ture, hvor vi byttede partner betød det, at alle på et eller andet tidspunkt fik trykket hånd. Det var pigernes leder på gymnastikholdet Margrethe Tøpholm, der var den glade inspirator i disse timer.

De store åndelige værdier, det lyder måske lidt for ophøjet, men jeg skrev om det halve år i Gaza, som værende en meget betydelig periode i min ungdom, så var det her noget helt andet. Jeg er sikker på, at det var endnu mere med til at modne mig. Det at være både værnepligtig og være prof. soldat, er jo noget med at byde sig selv lidt mere, end det der føles rimelig. Det modner og styrker ens fysiske tilstand og øger selvtilliden. At opleve livet på en højskole, hvor sang og fortælling er på programmet hver dag, hvor man lærer at lytte til det levende ord, det giver et lyst sind. Jeg føler, at

oplevelsen gav mig en tro på livet og dens mangfoldige muligheder. Den gav mig et mere optimistisk livssyn og tro på egne evner. Haustrups formaning om, at gå hjem og bruge vores evner og være noget for andre unge, sad i mig. Men som en lær pligt, jeg glædede mig til at komme i gang med.

Jeg kom hjem fra højskolen en af de sidste dage i marts måned 1959. Det blev den varmeste sommer med et minimum af nedbør, som jeg har oplevet. Jeg havde fæstet mig hos et par ældre mennesker i Skinnerup, der havde en lille gård på 24 tønder sæde. Der var en datter på ca. 50, som holdt hus og var god ved sine gamle forældre. Så vidt jeg husker var Anna og Christian Harbo lige godt de 80 år begge to, så der var ikke så meget krudt i dem længere. Datteren Margrethe havde et øje på hver finger. Hun vejledte mig om både dit og dat i stald og mark. Men efter kort tid overlod hun det hele til mig og jeg fik en meget selvstændig plast. Det lærte jeg en del af, men var jeg i tvivl om noget kunne jeg jo altid spørge Christian. Men han henviste som regel til Margrethe, hun havde lige som overtaget roret. Som skrevet var det en ualmindelig tør sommer. Det betød, at jeg var tidlig færdig med roerne.

Jeg fik lov til at tage ind til byen og køre både bil og motorcykel, så jeg erhvervede mig et kørekort til begge dele. Far fik sin første bil denne sommer, en hel ny folkevogn, og jeg købte mig en lille Triumph, så nu var vi blevet godt kørende. Høsten kom meget tidlig på grund af de ringe vækstmuligheder i den tørre sommer. Det hele var overstået midt i august, så der var længe til roehøsten skulle begynde. Margrethe spurgte mig forsigtigt, om jeg syntes, at malerarbejde, var noget jeg ville have med at gøre. Selvfølgelig ville jeg da gerne male, det var slet ikke nyt for mig. Jeg havde fået flere fritimer til at få mit kørekort, så skulle det da bare mangle. Jeg fik fat i malerpenslen og det blev til mange timer og dage, der gik med det. Døre og vinduer fik en omgang både på stuehuset, stald og lade. Om det så var arbejdsvognen, så blev den også opfrisket med en gang maling.

Jeg var ikke mere end lige kommet hjem fra højskolen, så kom Niels Graversen fra Brund gymnastikforening og bad mig om at komme og lede karleholdet. Det var jo det jeg gerne ville i gang med, så vi aftalte at påbegynde træningen først i maj. Det var første gang jeg fik mine færdigheder som leder afprøvet. Det var spændende, hvor mange og hvem det var, der mødte op og ville være med på holdet. Der kom ca. 20 mand den første aften. Jeg kendte de fleste, som jeg havde trænet sammen med før min soldatertid. Men nu var der gået 2 og et halvt år siden jeg tog hjemmefra. Mange af gutterne var ældre end mig, så jeg så det da som lidt af en udfordring, at skulle være deres leder nu. Men det kom til at gå gnidningsløs, de var alle flinke og rare at omgås og meget lærevillige. De var vant til en ældre leder, der måske ikke havde den helt store gejst, så jeg følte mig vel modtaget.

Lundbæk Landbrugsskole. Da sommeren var gået på hæld, var mit næste mål, at komme på landbrugsskole. **Jeg var** i god tid blevet tilmeldt og det var med den lille afvigelse fra det normale, at jeg skulle lede gymnastikken. Der var dygtig lærere på

skolen, men lige netop det område var der ikke nogen, der kunne påtage sig. For mig, der altid havde været mest optaget af staldarbejdet, var det ikke noget problem, at denne ordning betød, at jeg gik glip af maskinlære. Til gengæld gav det normal lærerløn i ledertimerne. Det blev en god oplevelse at være leder her, men lidt specielt at skulle lede dem jeg var elev sammen med i de andre timer. Hvis alle gerne ville røre sig ville det jo ikke være svært, men der var nogle i mellem, der absolut ikke syntes, at det var sjovt. Her måtte jeg så prøve at gå på listefødder og få dem med så meget som muligt. Alle var gode kammerater, så det gik fint.

Gymnastik timerne, som var 4 timer om ugen, skulle planlægges efter, at vi var en broget flok med helt forskellige evner og lyst.

Jeg havde et par tvillinger, der var ledere fra Viborg gymnastikhøjskole. Altså en uddannelse, der på papiret var bedre end min. Men de to gutter kom til mig og spurgte, om jeg kunne tænke mig at lede et hold frivillige om aftenen, de havde hørt flere snakke om, at det kunne blive rigtig godt, da der var en del, der godt ville træne noget mere især i spring. Det blev jeg glad for, især at det var de to, der spurgte, de kunne jo selv have taget over. De var begge to meget dygtige gymnaster, men mest til de stående øvelser. Det er ret typisk, når de kommer fra Viborg, Var de kommet fra Ollerup, ville det have været spring. Min uddannelse var Ollerup præget og i al beskedenhed, så var jeg også bedre end tvillingerne til spring. Vi kom i gang med træning to gange om ugen i et par timer med en ret hård opvarmning, så musklerne var parat. Så gik det ellers løs med alle slags spring, hvor jeg foruden at tage imod de andre også selv sprang med. Vi hjalp og inspirerede hinanden og det blev faktisk meget godt. Vi havde nogle dejlige timer sammen og fik et godt kammeratskab.

Det landbrugsfaglige fungerede meget godt. Der var dygtige lærere til alle fag. De 90 elever var delt op i 4 hold. De fleste fag var for alle, men nogle få blev tilbudt som valgfag. De fleste af os ønskede at få egen bedrift, men der var også et lille hold, som ønskede at studere videre. Her var der brug for nogle andre færdigheder, for at blive optaget på Landbohøjskolen. Jeg huser de fleste timer som gode og meget oplysende. Der vil jo altid være forskel på lærernes metoder til at få eleverne til huske de vigtige ting i undervisningen. Vi havde en lærer Nielsen, der fortalte os om den meget stores betydning en rigtig gødning havde for planternes vækst og kunstgødning var dyrt, så det gjaldt om at udnytte staldgødningen og ajlen bedst mulig. Han kunne få spat af at se når nogle spredte ajlen langt op i luften, så forduftede der alt for meget kvælstof. Nej vi skulle huske at tænke os godt om, når nu vi kom hjem og fik købt vores ønskegård og skulle købe de vigtigste ting ind. Her skulle en ajlenedfælder stå først på ønskesedlen. når pengene skulle fordeles. Vi kunne der i mod godt nøjes med at købe en seng, da man det første år aldrig brugte mere. Sådan et argument er let at huske, da vi mødtes til 40-års jubilæum, var der flere der nævnte disse timer om gødning og Nielsens evne til at få tingene sagt.

Lundbæk var absolut en god skole, hvor vi lærte meget og hvor vi havde det godt med hinanden. Forstanderen, Hasle Nielsen, var en stilfærdig mand, men jeg tror, han havde en fast hånd om rattet. De fleste elever var fra Nordjylland, men nogle få stykker kom fra andre egne af landet. Jeg lå på stue med en gæv gut fra Vestjylland. Aage var en stor stærk type, der gik meget op i alt det mest praktiske, det der med for megen teori, det var ikke lige ham. Men han fulgte pligtskyldig med i alle timerne. En sjov tilfældighed gjorde, at jeg både på Højskolen og nu på Lundbæk mødte Andreas Bliksted .han var fra Hulgård ved Bjerget. Da vi skulle hjem på den første weekend kom han hen og spurgte, om han måtte sidde bag på min Triumf. Det blev en fast regel og når så vi nåede Hulgård, som var ca. halvvejs hjem for mig, var det rart med en kopvarm kaffe. Vi fik en god snak med Andreas far, han skulle altid på sin lune måde have at vide, om vi nu også lærte noget på den skole. Søndag aften, når jeg holdt ind for at få Andreas med, var der også kaffe på kanden og en ny lille snak, det var en meget god ordning. Mange år senere ville skæbnen, at det blev Andreas søn Kurt, der overtog Sønderlund i Thorsted, efter at vi havde drevet gården i 38 år. Så mødtes vi igen Andreas og mig, denne gang til et par stykker brød efter en gårdhandel.

Foråret 1960, første april nærmere bestemt, dagen efter min hjemkomst fra skolen blev jeg riget op af Christian J . han var en kendt handelsmand, der havde købt en gård i Vandet. Han manglede hjælp i det daglige og havde hørt, at jeg var kommet hjem. Det var jo rigtig nok, men jeg havde fæstet mig hos Christian Jensen i Kløv fra første maj. April måned var planlagt til at være hjemme i "Vesterled" og hjælpe Far med forårsarbejdet. Det var ikke et argument, som C:J. godtog. Han tilbød mig den meget gode månedsløn på 1000 kroner og så kunne jeg låne hans traktor og køre hjem og tilberede Min Fars marker. Det var et tilbud, som jeg ikke kunne afvise. Far var meget godt tilfreds med, at få markerne gjort klar, så han så bare skulle køre såmaskinen frem. Sådan blev det og april måned blev en hård opvågning til det at være på arbejde, i stedet for at sidde på en skolebænk .Der blev ikke tid til andet end at arbejde og sove i en hel måned, men det var da egentlig meget rart at føle, at der skete noget.

C. J. kunne godt være en brøsig herre. En dag vi sammen kørte gennem Thisted for at få ordnet et ærinde i banken, oplevede jeg det. Bilen blev parkeret i siden af gaden og jeg blev siddende og ventede, lidt efter kom der en ung betjent og begyndte at skælde ud over forkert parkering. Han råbte meget højt, så da C. J. i det samme lom tilbage, tog han straks over Og ville vide, hvad der fik sådan en knægt til at råbe op over for hans medhjælper. Hvis han havde noget at klage over kunne han sende en bøde til ham og så ellers holde sin kæft. Det blev også sagt meget højt og var tydeligvis overraskende for betjenten, han fik hverken navn eller bilnummer . Vi grinte af ham og skyndte os at køre væk fra stedet, som ganske rigtig ikke var var lovlig at parkere på. Vi hørte aldrig mere til den sag.

Fodermester i Kløv. Christian Jensen havde 30 køer plus opdræt og en slagtesvinebesætning med ca. 80 stykker i stalden. Alt hørte med til min opgave som fodermester. 30 køer var en stor besætning den gang.

De skulle ned på engen både nat og dag, så der gik meget tid med at genne dem frem og til bage. Mælken blev afhentet allerede ved 6,30 tiden om morgenen. Jeg måtte vænne mig til at stå op klokken 4 hver dag. Men det betød så også, at jeg havde nogle timer midt på dagen til forskellige gøremål. Der var flere opgaver, der ikke lige var noget, der skulle gøres hver dag, så jeg var meget min egen herre. Christian blandede sig ikke. Da tiden kom, hvor roerne skulle hakkes, blev jeg spurgt, om jeg ville hakke på akkord sammen med en daglejer, der skulle hjælpe forkarlen. Jeg tog mod muligheden for at tjene en god skilling. Middagssøvn blev kortet ned til en halv time på linje med de andre, som ikke havde været op klokken 4 om morgenen. I en periode på ca. 3 uger gik det slag i slag og det gav godt. Heldigvis var der enkelte regnvejrsdage ind i mellem til at klare de mere løse opgaver i stalden.

Forkarlen, der hed Mikkelsen til efternavn og han blev aldrig kaldt andet, var en mand på 42 år, som havde tjent på gården i mange år. Han var en hyggelig gammel ungar, der stadig gik til bal og dansede med pigerne. Men det var ikke lykkedes ham at finde den eneste ene. Han havde en søster og svoger, der boede i Hunstrup. Mikkelsen satte pris på en tur bag på min triumf, så vi kørte tit en lille aftentur og besøgte blandt andet hans familie. Jeg fik en god sommer med en god indtjening og det passede mig godt, da jeg drømte om snart at få mit eget landbrug. Jeg deltog i det lokale foreningsliv, men i denne sommer var jeg ikke leder. Jeg deltog som menig gymnast på karleholdet, der blev ledet af Arnold Thøgersen.

Det blev imidlertid en kort sommer i Kløv. Jeg fik en indkaldelse til 3 ugers eftertjeneste ved Dragonkaserne i Holstebro. Jeg skulle møde først i September og så var der også sket det, at jeg havde købt en naboejendom til mit hjem. Soldatertjenesten skulle jeg ha fri til, men da det lykkedes mig at finde en afløser til de to måneder, fik jeg lov til fratræde helt første september.

Holstebro igen. Jeg mødte til de tre ugers tjeneste med en lidt usikker forventning. Jeg orkede ikke den samme disciplin som første gang, men det blev heller ikke tilfældet. Vi blev kørt direkte ud i marken sammen med en kampvognseskadron. Der opholdt vi os det meste af tiden og tonen var altid anderledes i marken end hjemme på kasernen. Vi mødte nogle af vores kendte befalingsmænd, men nu tiltalte de os som mere ligeværdige og det blev egentlig tre hyggelige uger, hvor vi fik genopfrisket mange minder fra rekruttiden, som vi nu kunne grine af. Nu hvor jeg ser det hele på afstand, kan jeg godt se det fornuftige i, den måde som militæret sætter sig på rekrutterne fra første dag. I krig skal der ikke vær tvivl om, hvem der bestemmer, det sal læres.

Selvstændig landmand. Efter de tre uger ved militæret drog jeg hjem til min Mor og Far, hvor jeg skulle bo og nyde godt af Mors gode mad. Far og jeg havde aftalt, at vinville hjælpe hinanden med pasning af de to små ejendomme. På min ny erhvervede sted var der en lille traktor med redskaber til. Den kunne vi sagtens bruge begge steder, så Far solgte den ene af sine heste og belavede sig på de moderne tider, som min forgænger havde taget hul på. Johannes Knudsen, som han hed, var med på noderne, Han var den første på vejen, der fik bil og fjernsyn, Jeg kan huske, at jeg en gang blev inviteret ned til Johannes for at se Tom Boks i ringen, det var en stor oplevelse. Et par år før vores ejendomshandel, var hans interesse faldet på et projekt med grusgravning ude i grusgrav i Ballerum. Her havde han etableret sig i en gammel togvogn, hvor der var indlagt både lys og varme. Der ville han bo og så ville han arbejde og se fjernsyn, efter arbejdsdagen. Det var primitive forhold, men på den måde fik han mange penge fri til den nye opgave med at grave grus.

Jeg betalte 65000 kroner for de 15 tønder sæde med nogle rimelig gode bygninger til. Besætningen var på 7 køer plus opdræt, et par søer og lidt fedesvin. Efter et par år satte jeg kvæget ud og døbte ejendommen til at hedde "Svinelyst". Med slagtesvin som eneste dyrehold fik jeg tid til at tage en hel del arbejde for fremmede. Der var flere af naboerne, der havde brug for hjælp, så jeg tjente bedre, end ved selv at have køerne. Far gjorde det samme lidt senere og det gjorde det hele meget nemmere at have med at gøre. Og den med at få tjent lidt til opsparingskontoen betød meget for mig, for da Svinelyst ikke var mit slutmål.

Nogle dejlige ungdomsår. De 4 år, som mit ejerskab af Svinelyst varede, blev nogle af mine bedste ungdomsår. Før hvor jeg flyttede rundt til flere pladser med et års mellemrum, blev det hele mere flygtige bekendtskaber. Nu fik jeg en lille flok jævnaldrende kammerater gennem gymnastik og ungdomsarbejde. Jeg var leder af gymnastikken og formand for ungdomsforeningen, det gav mange gode fællesskaber. Vi var en lille flok, der virkelig forstod at hygge os. Tit gik vi sammen hos en, der hed Kaj Mathisen, Vi andre syntes, han var en lidt sjov faks, han virkede meget pigelig og var altid den der lavede kaffe og stod for de små sammenkomster Han var et par år ældre end mig, men det var langt hen på tiden inden, jeg fandt ud af, at han var det, der hed på den forkerte side. Det gjorde ham på ingen måde en mindre agtet kammerat, og det der var jo ikke noget, der måtte snakkes om. Kaj var meget kreativ og stod for påklædning og sminkning, da vi skulle lave amatørteater.

På mors var de unge lidt berømt for deres evner til at lave amatørteater. Vi tog en bus og i samlet trop tog vi turen til Frøslev forsamlingshus en aften sidst på året i 1962. Det blev skælsættende for min fremtid.

Teaterstykket af Kaj Munk blev opført ganske som forventet på bedste vis. Efterfølgende var der dans og det foregik jo på den måde, at pigerne satte sig på bænken i den ene side af salen og drengene i den anden.

En skælsættende aften. Jeg har altid gerne villet danse og vi havde da en lille flok thypiger med, som dansede godt. Alligevel var det en ukendt pige i rækken, der tiltrak sig min opmærksomhed. Hun var ret høj, mørkhåret og så smilte hun venligt til mig, da jeg bød hende op. Vi snakkede godt sammen under dansen, jeg følte, at kemien passede. Det fik mig til at byde hende op et par gange mere og det blev også til en lille tur på grum arm rundt om forsamlingshuset, inden vores bus skulle til bage til Thy. Jeg følte, at der var noget mere på vej, end de små løse forhold jeg tidligere havde oplevet. **Tove** havde det på samme måde, så hun inviterede mig til at besøge hende i elevboligen ved Nykøbing sygehus. Hun var i gang med en uddannelse som sygeplejerske. Det var den spæde begyndelse til et langt og godt kærlighedsforhold. Til efteråret kan vi fejre diamantbryllup, hvis alt går vel.

Første gang jeg havde Tove med til noget blandt mine venner i Hillerslev, var da vi skulle holde vores afslutningsfest for vores amatørteater. Jeg havde som flere gange tidligere, lånt fars bil, så jeg kunne hente og levere Tove. På vejen til fest holdt vi lige ind til ”Vesterled”, så mine forældre kunne få hilst på min udkårne. Tove blev vel modtaget både hjemme og hos mine venner. Vi måtte jo begge to finde os i, at der var de her ca. 30 kilometer imellem vort daglige virke. Der for passede vi hver især vores idræt og ungdomsaktiviteter hver for sig. Men ca. en gang om ugen tog jeg turen til Nykøbing for et lille besøg. Vi var ret hurtige til at opfatte forholdet som noget vedvarende, Vi besøgte hinandens familier og forholdet udviklede sig roligt og stabilt Forlovelsesringene kom på godt et halvt år efter den aften i Frøsløv.

Overgangen fra at være ung og senere gå ind i et fast forhold med familie med børn og alt det der følger med, fik et roligt og naturligt forløb. Flere af mine jævnaldrende var allerede gift og andre forlovet, ligesom jeg nu var. Jeg synes, at jeg fik en periode, hvor jeg som en selvfølge skulle indstille mig på, at en hel del af mi min tilværelse ville blive anderledes. Da jeg købte min første ejendom var det for at blive selvstændig, så jeg selv kunne bestemme den dagsorden, der skulle være gældende. Men ejendommen var for lille som stedet for et familieliv og plaseringen nabo til mit hjem, var heller ikke optimalt for starten på Toves og mine ønsker om at få et hjem med børn og det hele.

I efteråret 1963 opstod der en hel speciel situation, da min moster Helga manglede en til at passe hendes gård i Fårtoft. Hendes søn Niels skulle på landbrugsskole, han havde været hjemme i en periode efter hans Fars død.

Jeg tilbød at passe ejendommen for Helga, mod at jeg kunne tage hjem og se til mit eget landbrug. Det blev klaret ved Fars hjælp. Jeg havde på det tidspunkt fået min

egen lille bil, en Austin partner, Når jeg var færdig med morgenarbejdet hos Helga kørte jeg hjem og fodrede grisene på Svinelyst. Jeg muggede ud og strøede, så var det nok, at Far gik ned og fodrede grisene sidst på dagen.

Min moster Helga var en meget kærlig og omsorgsfuld person og så var hun særdeles veloplyst. Hun fulgte med i alt, hvad der foregik ude og hjemme. Det var derfor interessant at drøfte sagerne med hende under vores fælles måltider. Jeg husker især en morgen hvor jeg kom ind til morgenmaden, hvor Helga sad med hænderne om hovedet og albuerne på bordet. Det kom ikke den sædvanlige friske god morgen, efter lidt tid så hun op og berettede om den sidste nyhed i radioavisen. Amerikas præsident **John F. Kennedy var blevet myrdet.** Det berørte selvfølgelig os begge meget dybt, det var i den grad et slag mod et demokratisk land og dets leder. Morgenmaden tog mere tid den dag end sædvanlig, det var som om, noget var gået i stå, det var svært at komme videre. Det var en sag, der rystede hele den vestlige verden.

Vi skulle videre og det kom vi. Vinteren gik med mange gode små snakker om stort og småt. Helga ville gerne sælge gården og jeg fik muligheden for at indgå en handel. **Tove var flyttet til Viborg**, som et led i uddannelsen, så det var ikke så meget, vi så hinanden den vinter. I julen fik jeg de fleste dage fri, af de 14 dage som fætter Niels havde juleorlov fra skolen. Jeg havde sørget for alt andet, så det bare var pasning af dyrene, der skulle klares i juledagene. En af de første dage, efter at Niels var landet, lånte han min bil, så han kunne komme lidt rundt og besøge nogle venner. Jeg havde travlt med at køre roer ind, så der var nok til besætningen i mine fridage. Vores samarbejde fungerede godt og vi snakkede godt sammen om hver vores fremtidsplaner. Niels syntes, at jeg skulle overtage Nørgård. Hans plan var at læse videre på Landbohøjskolen.

Tove havde nogle fridage, hvor hun besøgte os på Nørgård. Helga tog meget venligt imod Tove og viste hende rundt, det var helt klart hendes ønske, at vi skulle falde for stedet Og tage over. Jeg synes for så vidt, at prisen, som mægleren havde sat på Nørgård var rimelig og vi overvejede da at slå til. Afgørelsen om at sige nej tak blev taget efter en aften, hvor naboen, Peter Kjeldgaard, Marie og sønnen Henning var på besøg. Tidens tradition med et besøg i stalden blev naturligvis overholdt. Jeg var jo en slags mand på gården og viste stolt besætningen frem, her under et par rigtig flotte næsten salgsfærdige fedekalve. Peter bemærkede, at dem lader du vel stå, til gården bliver din. Nu vidste jeg, at Henning havde vist ønske om at købe og den lå jo meget fin til samarbejde mellem far og søn, det var forståeligt.

Det blev hverken Henning eller mig.

Peters bemærkning i stalden den aften blev ved at stå for mig som et problem. Jeg svarede ham med, at Tove og jeg ikke havde bestemt os for, hvor vi ville starte. Nu kom det så fra Henning, at jeg da havde en fordel ved at have passet stedet og at jeg

vel fik buddet først. Emnet blev ikke berørt mere, men når jeg der efter vægtede for eller i mod et køb, kom den snak frem og jeg ville ikke stå i vejen for dem, de hade helt indlysende nogle specielle fordele. Helga ville ikke sige noget om, hvem hun foretrak. Handlen skulle mægleren tage sig af. Helga var i familie med os begge. Hendes afdøde mand, Anders, var bror til Hennings mor Marie. Vi var jo derfor begge to fætre til Niels og hans lille bror Per. Måske var jeg forkert på den med min bedømmelse af Hennings ønsker og måske misforstod de mig. Vi diskuterede aldrig emnet senere, men i hvert fald ente det med, at det blev en hel m tredje, der købte gården.

Gunner Sørensen fra Sundby kom sammen med mægleren og han var ret opsat på at købe og sådan blev det. Det var nok en god løsning, og det fritog i hvert fald Helga for at skulle vælge mellem to, som hun var i familie med.

Helga flyttede til Thisted i en lejlighed i Østergade. Her boede hun i en kort periode, inden hun købte et hus i Nørregade. De sidste 4-5 år tilbragte hun i en lejlighed på Havrevej. Da var vi i mellemtiden flyttet til Mågevej og jeg besøgte ret ofte min gamle moster, som jeg satte stor pris på. Hun hade også store tanker om mig, hun mente, at jeg sagtens kunne ordne et lille problem med flytning af en mindesten.

Stenen var anbragt i Dalsgårds have, stedet er Helgas barndomshjem og hun er den sidste af en søskendeflok på 7. Mit hjem var en udstykning fra Dalsgård og de to familier havde en del sammen. Astrid var tre ældre end min mor, hun og hendes Oluf overtog Dalsgård i 1934, men nu var den solgt til fremmede. I skødet blev der skrevet, at den pågældende mindesten ikke måtte fjernes fra haven, uden sælgerens, eller dennes arvingers tilladelse. Det var derfor mine to kusiner Gerda og Ingrid, jeg skulle kontakte. Det gik ikke helt uden modstand, men da de forstod hvor meget, det betød for vores moster, at stenen blev bevaret for de efterfølgende slægter gav de lov,

Heltborg museum var stedet, hvor vi søgte om at få stenen sat op sammen med nogle andre kunstværker, lavet af morbror Thorvald i Lemvig eller hans søn Ejgild. Det var fætter Ejgild, der stod for flytningen, da alle tilladelserne var på plads. Ejerne af Dalsgård fik et fuglebad som tak for deres velvilje. Det hele udviklede sig til en stor og minderig begivenhed, hvor ca. 20 kusiner og fætre med ægtefæller deltog på turen fra Dalsgård til Heltborg, Hvor stenen nu står til stor glæde for moster Helga og alle vi andre. Nu bliver den bevaret. Bag efter samledes vi til spisning hos os på Mågevej.

Sønderlund

I foråret 1964 faldt en masse på plads. Som før omtalt, så fik Helga solgt Nørgård og Henning fik købt en gård i Tingstrup og Tove og jeg fik foden under eget bord i Thorsted. Med mit kendskab til Thorsted og dens folk passede det mig fint, at det blev netop der, vi fandt en gård, der passede os. Gården var på 34 tønder sæde med 8 køer plus opdræt og 80 fedesvin. Der var et dejligt stort stuehus fra 1937, rødstens og med og rødt tegl på tagene. Der var gamle og ret dårlige udhuse. Toves brødre, der var ovre for at tage det hele god sagde, at deres søster i hvert fald fik et dejligt hus at bo i. Vi var alle klar over, at resten trængte til hjælp eller fornyelse. Men den ungdommelige energi boblede, så vi slog til, måske allermost fordi ejendommen lå i Thorsted. Prisen var 145000 kroner, som forekom rimelig, da der var gode maskiner og trods alt en lille god besætning at starte op med.

Sygeplejerske. Samme forår var Tove færdig med hendes uddannelse og fik job på Thisted sygehus, hvor hun kunne tjene gode penge til indretning af vores fælles hjem, min opsparing fik ben at gå på ved køb af gården. Den gode regel var, at man som nyuddannet kunne tjene de første 4 måneder skattefri. Vi ventede med giftermålet til senere, så jeg var alene på slottet denne sommer. Jeg fik en god modtagelse af min tidligere arbejdsgiver i Thorstedgaard og fra naboen Poul Rask. De to par havde jeg regnet med som gode naboer. Men der var også nogle, som jeg ikke kendte i forvejen, der lom og bød velkommen. Thomas Overgaard kom hen til mig i marken og spurgte. Om jeg var den nye mand på Sønderlund og da mit svar var ja, var det næste spørgsmål, om jeg havde en kone. Da jeg måtte svare, at det først blev til efteråret, at jeg kunne regne med en kone, var der straks en indbydelse til at komme ned til dem og få en gang middagsmad dagen efter.

Inger Overgård var en rigtig varm og venlig person, der stod med frikadeller og kartofler med brun sovs til klokken 12 næste dag. Inger og Thomas blev vores venner i mange år. De havde en lille ejendom, neden for hvor Hjordalvej går ned til Vorupørvej, så de var jo egentlig ikke naboer. Men vi havde det godt sammen og jeg høstede for Thomas og så sad han på binderen både hos ham og oppe hos os. Det var til stor hjælp for mig, at have ham at trække på, når der var brug for en ekstra mand. Og hver gang skulle vi ned til Inger og spise middagsmad. Generelt var der et stærkt nabofællesskab. De nærmeste 8-10 ejendomme blev betragte som en normal omgangskreds og traditionen var at alle holdt en lille aftenkomsammen en gang om året. Der var godt gang i kortspillet i den stue, hvor mændene sad.

Konerne tog som regel den pæne stue og her gik snakken lystig, indtil husmor skulle ud og gøre kaffebordet klar. Ja, mændene skulle jo også en lille tur i stalden og se

besætningen, der var ikke mange afvigelser fra disse regler på landet. Det var en del af det at kære sig om hinandens velbefindende.

Den 19 september 1964 blev den store dag, hvor brylluppet skulle stå. Vort ja til hinanden foregik i Øster Assels Kirke. Jeg oplevede det som en smuk og højtidelig bryllup, selv om det ikke blev den store fest, som ellers hade været reglen i Toves familie. Vi gik alene op ad kirkegulvet til vielsen, da Toves far var indlagt på sygehuset og bare lige fik lov til at være med nogle timer om aftenen. Af samme grund blev det en meget privat fest med de nærmeste i familien og den blev holdt i vort fremtidige hjem Sønderlund. Alle havde anstrengt sig for, at det skulle blive en vellykket fest. Jeg kan huske, at mine søstre syntes, at vi skulle danse brudevals, de vidste jo, at vi begge to gerne ville danse. Det var der ikke rigtig plads til på normal vis, men så kom de med en båndoptager og stillede an i stuen og så fik vi en svingom. En nabo til mine svigerforældre, der var kogekone, sørgede for god mad. Rita kom i god tid og forberedte det hele, og det blev meget godt.

Bryllupsrejse var der ikke snak om. Jeg stod op den næste morgen og passede mine dyr som sædvanlig og Tove tog fat med oprydning efter festen. Nu var vi mand og kone og skulle leve vores dage sammen i lyst og nød og det var hvad vi havde glædet os til. Vi havde også glædet os til at blive forældre og det lykkedes ret hurtigt. Vi fik Lone allerede den 3. juli året efter brylluppet. Men det skete ikke uden besvær, Tove var indlagt på Thisted sygehus i 3 døgn, inden det lykkede, at få vores lille guldklump hevet ud til denne verden. Jeg sad ude på gangen og ventede, der var ikke noget med at overvære fødslen den gang. Gang på gang fik jeg at vide, at det trak lidt ud, så jeg måtte være tålmodig. Det var ikke let at affinde sig med, men jeg tog hjem på gården og passede mine dyr og så til bage til sygehuset. Men det var naturligvis langt værre for Tove, der led store kvaler og blev meget udkørt, inden det endelig lykkedes.

Det største i tilværelsen er at blive forældre. Første gang jeg så den lille ligge der i vuggen, lille og spæd med sine små sorte krøller, slog hjertet et par gange ekstra. Det er et af de billeder, der altid vil blive stående på nethinden, som noget meget stort og vidunderligt. På grund af den hårde og besværlige fødsel blev Tove på sygehuset lidt over en uge. Jeg fik svigermor Agnes til Thorsted, og hun blev også en tid efter, at Tove var kommet hjem med den lille.. Det var til stor hjælp for os og Agnes ville gerne gøre nytte. Hun havde mistet Svigerfar Aage en måned før og var naturligvis tynget af den sorg og ensomhed, der fulgte efter.

Lille Lone trivedes godt og udviklede sig fint på alle måder, som børn gerne skal, Så nu var vi en lille lykkelig familie, der nød hinandens selskab, samtidig med at vi arbejdede på at udvikle vores lille gård og fremtidssikre den. Allerede i foråret 1966 fik vi mulighed for at udvide bedriften med 18 tønder sæde. Vores nabo Leif Heskjær ville hellere have et job som lønmodtager, end at være husmand. Vi købte jorden og der medfulgte en næsten ny Traktor og lidt andet løsøre for i alt 60000 kroner. Samme

sommer byggede vi nyt og ombyggede de bestående stalde, så vi fik plads til 30 køer plus opdræt og ca. 100 slagtesvin. Det kostede andre 60000 kroner.

Tiderne var for så vidt gode for driftige unge mennesker. På grund af den store inflation steg gårdenes værdi ret hurtig og banken stolede på, at jeg kunne klare opgaven. Jeg fik et lån på 140000 kroner, så nu havde jeg efter godt to år investeret lige så meget i jord, udvidelse af bygninger og besætning, som jeg gav for gården. Jeg kom godt i gang som alsidig landmand., som jeg egentlig altid havde regnet med skulle være min levevej . Med den store investering var gårdens størrelse og produktion lige i overkanten af en mands arbejde. Mange ansatte en ung medarbejder, men det kom aldrig på tale, vi nøjedes med noget løs hjælp. De første år, hvor børnene var små undlod Tove at tage job, i stedet hjalp hun til med bedriften af og til.

Henrik kom til verden den 14. januar 1968. Underet gentog sig. Jeg syntes hver gang det var så stort, nu havde vi både pige og dreng. Vi må sige, at lykken tilsmilede os. Henrik var en rask og stærk knægt og lidt af en vildbasse fra lille af. Modsat Lone, der var en meget stilfærdig pige. Da Henrik var et par år gammel var Tove på øre- afdelingen med ham for at få fjernet nogle polypper. Det fik følger for familien, personalet manglede folk på afdelingen og de overtalte Tove til at komme og deltage i arbejdet. Det blev til en 16 timers stilling, det kunne vi få til at fungere, uden at fravige vores regel om, at vi selv ville passe vores børn. Toves løn var naturligvis også et godt bidrag til den samlede økonomi, som for øvrigt udviklede sig rolig og støt i den positive retning. Jeg holdt pause med de store investeringer. Jeg følte der var harmoni i bedriften med den størrelse den havde fået .Den 26 maj 1972tilsmilede lykken os igen. Tove var fratrådt sit job nogle måneder før.

Jan kom til verden som nummer tre i flokken, som dermed ikke blev større. Han var en lille hvidtop modsat de andre. En dejlig dreng som hurtig udviklede sig til at blive en mellemting mellem den rolige Lone og Henrik, der havde mere krudt i bagdelen. For os var det bare dejligt at se de tre udvikle sig forskelligt. De var et tydeligt bevis på, at søskende ikke altid ligner hinanden så meget, at de kan behandles ens.

Nu var der jo ikke så meget snak om rigtig eller forkert opdragelse den gang, som der er i dag. Jeg erindrer ikke, at det var noget vi diskuterede ret meget, det gik bare af sig selv. Tove og jeg var fra hjem, der på mange måder lignede hinanden, og det havde vores opdragelse nok også gjort. Vi var vant til, at ja betød ja og nej betød nej. Det skulle ikke diskuteres ret meget, det var mor og far der bestemte. Når jeg i dag hører en moderne pædagog forklarer om børns ret og sårbarhed ved for stramt irettesættelse tænker jeg. At det er et under, at vores børn har budviklet sig så godt som tilfældet er. Vores måde var jo nok alligevel ikke hel skæv.

Et dejligt tiår. Fra Jans fødsel 1972 og ti år frem var på mange måder de bedste år for os som en lille lykkelig kernefamilie. Vi havde vores tre dejlige børn fra 0 til 7 år og ti år frem. Jan fik en hård start med en infektion i munden, der betød indlæggelse i

Århus. Besøgene til Aarhus står lysende klart, det var bare hårdt at skulle lade den lille gut være i andres varetægt Lone var begyndt i skolen og skulle på hjemvejen gå ind til Anna og bedstemor Maren i Thorstedgård. Henrik blev sat af ved Far i Hillerslev, så de var begge to i gode hænder. Men det var nogle grimme ture, Tove var meget berørt af situationen, med hendes uddannelse vidste hun noget om de farlige bakterier, der havde angrebet vores lille drengs mundhule. Efter en halv snes ture til Aarhus endte det hele lykkeligt. Vi fik Jan med hjem og han kom sig over sygdommen. Men måtte leve med at indtage medicin de første 4-5 måneder af sin tilværelse. En specialtandlæge klarede senere problemet med nogle manglende tænder. Heldigvis gav det ikke store varige problemer.

I 1971 fik landbruget en ordentlig forandring. Jeg havde i længere tid døjet med en ryg, der ikke rigtig ville fungere, som jeg syntes den skulle. Både ryg og især knæene var særlig påvirket af arbejdet med at malke. På dette tidspunkt var det så småt begyndt med en specialisering af landbrugene. I Thorsted var Svend Skårup den første, der tog springet og gik over til svineproduktion alene. Det var en meget bunden opgave at passe 30 køer, der skulle malkes til tiden både morgen og aften. Når så helbredet heller ikke rigtig ville være med på opgaven var det en god løsning, at lade køerne ryge ud. Jeg var ellers opsat på at skulle være en dygtig kvægbruger. Jeg fulgte med i alt det nye med stribegræsning i stedet for de store folde, hvor køerne tog alt det bedste græs og lod resten stå. Med stribegræsning, hvor en tværtråd over en smal mark, blev flyttet et lille stykke hver dag, blev græsset bidt i bund. Subleret med staldfodring gav det en meget god udnyttelse af græsmarken. Med indkøb af aflæsservogn og grønthøster foregik det hele på en rimelig overkommelig måde. Men beslutningen var taget, det sluttede her.

Bagefter var jeg meget tilfreds med, at det netop blev på dette tidspunkt.

Ti år sammen med familien omkring mange aktiviteter. Jeg fik mere tid til at kunne følge lidt med i Lones svømmetimer, som hun begyndte med i en tidlig alder Gymnastik havde ligeledes Lones store interesse. Drengene var mere optaget af fodbold. Her begyndte de også meget tidlig, så det krævede enten Toves eller min medvirkning. Vi kørte rigtig tit med holdet ud til kampe, det var der også en tre fire andre familier, der gjorde. Det var næsten altid de samme, det hvilede på. Vi kom til at kende hinanden ret godt, når vi gang på gang stod sammen på sidelinjen og fulgte slagets gang. Det er oplevelser som både børn og voksne har haft stor udbytte af. Når børnene snakker om deres barndomsminder, er det altid disse sportsoplevelser, der er i fokus. Hjemme på gården fik vi indrette en temmelig stor fodboldbane, der tiltrak både nabobørn og andre nede fra Sjørring. Et år lavede børnene noget af pladsen om til Campingplads og så blev der afholdt træningstræf. Især Tove men også andre mødre vartede op med lækkerier. Vi følte, at det var herligt, at børnene ville være hos os, i stedet for alle andre steder.

Lones svømning gav også nogle længere ture Den nystartede svømmeafdeling i Sjørring deltog i dukasvømning, hvor der blev holdt stævner flere steder i landet, Jeg husker især en tur til Odense, hvor Lone deltog som en af de udtagne til at repræsentere Sjørring. På hjemturen besøgte vi min bror Øjvind, der var ansat som fodermester på en stor svinefarm Overlade. På den måde var vi flere gange på nogle indholdsrige ture, der både indeholdt det sportslige og med andre ting koblet på. Da drengene blev lidt større deltog de også i såkaldte udtagne hold, der skulle deltage i stævner lidt væk fra vort hjemlige område i Thy og på Mors.

Både Tove og jeg så det som en stor rigdom, på den måde at have mulighed for at følge vores børn i deres interesser for sport. At de oven i hatten alle tre var dygtige og nåede langt med deres færdigheder det gjorde det naturligvis også meget interessant, at de valgte samme områder, som vi selv var blevet opflasket med. Det er efterhånden blevet en familietradition, som både Lone, Henrik og Jan i dag fører videre til vores børnebørn. Det betyder, at vi i mange år har kunnet følge børnebørnene med glæde. Her havde vi ikke nogen form for pligtfølelse, men der er ingen tvivl om, at børnene lagde mærke til, om vi var der.

Den samme glæde har vi følt over se, mange andre traditioner bliver ført videre julen som for de fleste opleves som en meget vigtig familietradition, holdt vi samlet i mange år hjemme på Sønderlund. Men efterhånden som børnene blev gift og fik børn tog de selv over og holdt jul sammen med dem. Lidt tilfældigt fik vi igen en jul sammen i Sønderlund, efter børnenes ønske. Det var i 2001 og året efter blev det på grund af flere tilfældigheder vores sidste år på Sønderlund.

Toves helbred var udfordret, så et lidt lettere liv i et hus i byen var på ønskelisten på sigt. Og så fik vi en uventet mulighed for salg af Sønderlund til en nabo, der gerne ville overtage det store stuehus Samtidig så han en mulighed for et maskinværksted i de store udhuse. Efter lidt snak frem og tilbage gik handlen i orden og vi købte vores nuværende hjem på Mågevej, som vi har været glad for i de 22 år, der nu er gået. Juleaften blev igen fejret i samlet flok på Mågevej. Nu var det jo her, familiens samlede hjem var flyttet til. Juletraditionen blev, efter de 2 år, hvor vi alle var samlet, videreført af de tre unge familier i hver deres hjem med deres børn. Til vores store glæde holder de jul på samme måde, som vi holdt den for dem i deres barndom. Nu har de på skift inviteret os med til deres jul. De er alle taknemmelige for den store indsats, som Tove har ydet i alle årene. Nu synes de, at der er deres tur og det nyder vi i fulde drag.

Mange andre traditioner fra deres barndom har de videreført i deres familier. F. eks. var det en fast regel, at vi fik besøg af de fleste af Toves søskende med børn, når en af vores holdt fødselsdag. Modsat når der var fest på Mors. Nine søstre boede i Hjallerup, Vodskov og Struer så det blev ikke helt det samme. Men min bror Øjvind, der boede i Stagstrup kom sammen med Grethe, selv om de ikke havde børn .jeg tror,

at den slags sammenkomster, der går igen til næste generation er med til at fastholde et værn om den kærnefamilie, der er en vigtig grundpille i hele den danske familiestruktur. På samme måde var det en selvfølge at markere større begivenheder, så som vi voksnes runde fødselsdage og sølvbryllupper. Sidstnævnte er der jo dvs. Ikke så mange af som før, da mange har forladt hinanden, inden den dag. Vi har heldigvis været forskånet for skilsmisser blandt vores børn.

Alt bliver jo undersøgt og det viser sig, at der afholdes flere guldbryllupper, ind fester med sølv i håret. I stedet for at fejre 25 år sammen med en stor fest er det nu også en del, der vælger en rejse med familien. Det kan jo også være en god ide, men bliver jo i sagens natur ikke med ret mange fra andet geled i familien. Hvis alt går vel bliver det til en stor fest mere med os som indbydere sf en stor kreds til efteråret, når der står diamantbryllup i kalenderen. Men jeg er også klar over, at den slags fester nok ebber ud med vores generation. Vi må jo også sige, at det er blevet meget kostbart og at der ikke er så meget at sige til, at mange synes, at pengene kan bruges bedre til andre formål. Der er jo også i de senere år opstået andre muligheder for at holde kontakt til en større kreds i familien gennem de moderne medier. Jeg skal ikke stille mig til dommer over de yngre generationers måde at leve og opleve tilværelsen på. Men jeg vil tillade mig at have den mening, at det at snakke eller skrive sammen om dit og dat er noget andet.

Det kan ikke sammenlignes med det at holde en stor fest hvor flere generationer samles og på tværs af alder og alle andre forskelligheder. Her spiser, synger og danser, vi sammen, vi mødes ansigt til ansigt, det rører altså mere ved vores indre, end et billede på an skærm.

Nogle af de vigtigste kulturbærere har altid være vores højskoler og efterskoler og de lever heldigvis i bedste velgående. Jeg har prøvet på, at dele disse skrivelser op i perioder af 20 eller 10 år. Tiden fra ca. 1970 til 1980 har jeg fremhævet som en tid hvor børnenes interesser fyldte meget i vores hverdag. Men de er født fra 1965 til 1972, å der er altså 7 år mellem Lone og Jan. Da drengene stadig var drenge var Lone blevet 15 år, en alder der godt kan give visse udfordringer. Det mærkede vi ikke meget til, hun var stadig den nemme og glade pige. Alle tre med deres optagethed af sport blev stille og roligt ført videre over i ungdomsårene.

I 1979 blev jeg opfordret til at deltage i en arbejdsgruppe med henblik på oprettelsen af en efterskole i nogle nedlagte skolebygninger i Skyum.

Skyum Idrætsefterskole skulle være navnet. Dens opgave skulle være at tilbyde 10.klasse og samtidig en lederuddannelse for gymnaster, og boldspillere. Det ville være det helt rigtige tidspunkt for mig at bruge kræfter på netop det her område. Jeg håbede på at Lone snart kunne få glæde af en sådan skole og måske drengene

lidt senere. Det hele startede med et møde u januar måned, men allerede I foråret blev det nødvendigt at vælge en egentlig bestyrelse, der kunne træffe de mange beslutninger, som følger med en sådan sag.

På den stiftende generalforsamling blev der valgt en bestyrelse på 9 medlemmer og den valgte kort efter mig som formand. Det blev en meget stor opgave med et forbrug af rigtig mange timer, især det første år. Penge havde vi ikke ret mange af til formålet, selv om vi fik stærk opbakning fra Både Thisted og Sydthy kommune, som Skyum hørte under. Vi fik ansat et forstanderpar, Berta og Bent Christensen, der begge havde erfaring fra mange år som efterskolelærere på flere skoler i Jylland. Så kunne vi komme videre med en undervisningsplan og alt det andet, som det var nødvendigt at tage stilling til . En renovering af de eksisterende bygninger var ikke nok, der skulle bygges et helt nyt hus som drengene kunne bo i byggetilladelser og lignende gik ret glat, men økonomien kneb det med. Til sidst blev det nødvendigt med en le lille flyvetur fra Tved, Thisted lufthavn, og til København for at få det hele til at falde på plads .Borgmester, forstander og formand for bestyrelsen deltog og det resulterede heldigvis i, at vi kunne komme videre med det praktiske

Nu kom hele bestyrelsen med ægtefæller til at tage en stor tørn med alt det, der ikke krævedes overladt til dyre håndværkere. Vi arbejdede hårdt i flere hele weekender. **Den 03.08.1980** blev den helt store festdag. Flaget gik til tops foran skolen og alt var sat op til fest. Om formiddagen var der åben hus og mange kikkede ind med lykønskninger. Om aftenen var der ca. 200 indbudte gæster til middag blandt andet naboskolels repræsentanter, politikere, herunder dem der havde været vores gode støtter. Skolens nyoprettede skolekreds havde fået ca. 100 medlemmer og de fleste havde tilmeldt sig til festen. Den af vores indbudte gæster som jeg bedst husker er især amtsborgmesteren og hans tale, der rummede mange gode ord til os, som havde taget initiativet og udført det store forarbejde. Der var rigtig mange taler ind i mellem de gode retter mad. Som var leveret af Hørdum kro. Der blev selvfølgelig også sunget en hel masse af vores gode sange fra højskolesangbogen. Vi ønskede at være højskolelignende med fastholdelse af mange af de livsværdier, som altid har været rådende der.

Serveringen blev varetaget af frivillige unge. Lone deltog som vores repræsentant, så hele vores familie havde mere eller mindre været med på opgaven. Alle fik også efterfølgende glæde af den nye skole. Det blev en hel fantastisk fest , som for os alle vil stå som et meget kært minde. En uge efter festen begyndte dagligdagen med skole. Eleverne kom med deres alt deres habengut i tasker og poser. **Der kom 64 forventningsfulde unge.** En del af dem var Bertha og Bents tidligere elever og ellers var de fleste fra Thy og Mors.

En rigtig god start. Det viste sig allerede første år, at mange af vores drømme om en god skole med indhold blev indfriet. Første års deltagelse i gymnastikstævnet i Thy hallen var klapsalverne så høje og længevarende, at lignende ikke havde været hørt. Det var en opvisning der gik ry om i lang tid og i årene efter var Skyums niveau et mål for de andre holde. Eleverne trivedes og var glade for deres ophold, så mund til øre reklame betød, at skolen fik en lang venteliste til det næste skoleår.

August 1981, Her var vores Lone med på holdet og det gav mig mulighed at få det helt nære kendskab til den dagligdag, som eleverne oplevede, Den daglige ledelse lå naturligvis hos forstanderen og jeg skulle ikke blande mig i de dele som formand. Men det overordnede ansvar for skolen lå stadig hos bestyrelsen og dermed hos mig som formand. Det var min opgave at forsøge indsigt så godt som mulig, så hele sammenhængen kunne overses. Lone blev meget glad for sit ophold og jeg hørte faktisk kun godt fra hendes hverdag.

Bent besøgte tit mig i forbindelse med vores formiddagskaffe, her fik jeg en god oplysning om skolens dagligdag til hjælp for min rolle.

Begge drenge var senere elev på hver deres årgang og de var også glade for opholdet. Men her var, måske især Jan, også lidt kritisk, så her fik jeg lidt hjem både godt og lidt mindre godt . Bent havde sine meget håndfaste synspunkter, som godt kunne føles lidt overdrevne.

Firserne blev et blandingsår. Vores børn var stadig i en alder, hvor de havde brug for vores omsorg . Jeg var i 19-78 blevet valgt til bestyrelsen i Landboforeningen Nordthy. I de første år, hvor Poul Karlshøj var formand blev jeg formand for et udvalg der hed LSS. Landboorganisationernes- smågrise- salg. Normalt blev der holdt aftenmøder, da alle var travle landmænd, der betragtede en post i bestyrelsen som fritidsbeskæftigelse.

Lige netop LS var anderledes, her blev der holdt møde lørdag formiddag. Konsulent Jul Hansen, der var sekretær for udvalget, lagde bil til. Møderne foregik på Hørdum kro, som en placering midt imellem salgsledernes bopæl. Der var ansat 3, en fra Ydby og 2 fra det nordlige område. De havde hver deres egen grisebil som de fragtede smågrise fra sælger til køber. Bestyrelsens opgave var at fastsætte den notering, som skulle være gældende frem til næste møde en 3-4 uger efter. " Efter en tår kaffe og en god snak blev vi enige om prisen på grisen. Dette udvalg var kommet til verden som et modtræk til de private grisehandlere, der fik skyld for at tjene lidt for meget på deres formidling af grise. I dag synes vi jo, at det var en besværlig måde, udvalget fungerede på. Det er for længst nedlagt og nu sættes noteringen på landsplan, uden nogen form for afholdelse af fysisk møde.

Min bestyrelsespost i Landboforeningen var både interessant og lærerig. Et tillykke med posten fra en gammel nabo, Kristian Madsen, Det er det højeste, man kan nå, det med at blive talsmand for sine kolleger, var da nogle ord, der varmede og blev gemt. Kristian var gammel husmand og meget velorienteret om landbrugets udvikling, så han var god at få en snak med. Borgmester Holger Visby, der også var min nabo i Thorsted, gav mig ligeledes gode råd med på vejen. Det var rart, at jeg i en brydnings-tid kunne få råd fra erfarne folk.

Mine 4 år som formand for foreningen blev nogle af mine mest dramatiske år som folkevalgt. Landbruget var trængt økonomisk og enigheden om den linje der skulle gælde for vores forening bar ikke til stede. Bestyrelsen var delt, min næstformand Ole Westergaard var delvis LS. orienteret sammen med Viggo Jensen og Vagn Brun. LS. var en protestorganisation, der bed Landboforeningen i haserne ved en hver lejlighed Deres synspunkter var meget fagforeningspræget med lyst til protester og yderliggående synspunkter i mangt og meget. Poul Karlshøj var altid loyal over for den linje, som landsbestyrelsen stak ud.

Her var det altid de saglige argumenter og en fredelig fremfærd, der blev foretrukket og den linje valgte jeg at fortsætte. Da vi skulle konstitueres i den nye bestyrelse, var det, bandt andet også afgørende for valget af mig i stedet for Ole Westergaard, der helt sikkert havde regnet med opbakning. Han tog sagen i egen hånd, på den måde, at han inviterede os alle hjem til sig privat. Det kneb for Ole at skjule sin skuffelse over ikke at blive formand. Hans bedstefar havde haft posten og det lå nok lige som i luften, at han skulle følge i slægtens fodspor.

For mig som ny formand med 3 medlemmer imod min linje, var det en stor opgave at forene synspunkterne så meget som muligt. Ud ad til skulle vi jo meget gerne stå med en fælles linje, som medlemmerne kunne forholde sig til. Jeg tror egentlig, at det lykkedes meget godt stort set. Men bølgerne gik af og til højt på de lukkede møder, inden vi kunne melde ud. En sag gav dog klaps til mig lidt mere end normalt. Jeg dirstede mig til på et årsmøde i Aarhus at foreslå husmændene at melde sig under landboforeningens faner, så vi kunne tale med en stærk stemme. De lokale husmænd blev sure og skældte ud op mig. De sagde at det jo også var vigtigt at have en forening til varetægelse af de mindre landbrug. Det tog lidt tid, inden gemytterne faldt til ro. Læren for mig var varm at jeg havde udtalt mig lidt for bombastisk, så det kunne forstås, som om husmændene var mindre værdige landmænd.

Det var naturligvis ikke meningen med mine **udtalelser**, men der imod at det mest var de lidt større ejendomme skulle kunne give et afkast til **en** familie, vi skulle kæmpe for. Men jeg havde da fuld respekt for de mindre brug, der hentede en del af deres indtægter fra andre erhverv.

Efter de 4 år som formand var jeg i den situation, at jeg skulle vælge imellem de store opgaver, som jeg var optaget af. Et par år forinden var jeg blevet valgt ind i Thisted byråd. En af mine støtter kom til mig før generalforsamlingen og sagde, at jeg skulle stille mig til rådighed igen. Du har nu bragt ro i foreningen, og du vil blive valgt uden modkandidat. En sådan tillidserklæring gjorde selvfølgelig indtryk og varmede efter den uro, der havde været. Men jeg kunne ikke rigtig se mig selv i Landbrugsledelsen på lang sigt. Jeg var blevet glad for mit virke i byrådet, så jeg valgte at trække mig fra min formandspost i Landboforeningen Nordthy.

I hvert fald var der en, der blev glad for min beslutning. Nu var vejen banet for, at Ole Westergård kunne få den formandspost, som han havde drømt om. Der blev ikke talt så meget om L.S. som før. Et par af deres ledende medlemmer var gået konkurs og helt ude af foreningen, der dermed havde mistet sin slagkraft. Ole Westergård fik nogle gode år som formand, han gik meget op i jobbet og blev på et tidspunkt valgt til at repræsentere Thy Mors området i Landbrugsrådet.

Amtsrådet

De første 4 år som næstformand i Kulturudvalget var for mig det naturlige sted at begynde mit politiske virke i byrådet. Efterfølgende fik jeg plads i de andre udvalg, så jeg prøvede det hele i løbet af de i alt 25 år, hvor jeg var medlem af byrådet. Da jeg i 1994 blev valgt til Viborg amtsråd, var det igen kulturudvalget jeg først blev tilbudt. Men her fik jeg også mulighed for en plads i sygehusudvalget. Som tidligere socialudvalgsformand i Byrådet følte jeg mig godt klædt på til dette område. I 1990 sluttede jeg som socialudvalgsformand og fik i stedet plads i Udvalget for teknik og miljø. Det gav mig muligheden for at stille op til bestyrelsen for Midt Nord, hvor jeg i forvejen havde været medlem af repræsentantskabet i 4 år. Det nordlige område, med blandt andet Thy og Mors bakkede mig op og jeg blev valgt til posten i Midt Nord med hovedsæde i Viborg.

Bidt af det politiske spil. Det ene fører det næste med sig. Er man først blevet optaget af det politiske spil om indflydelse er det svært at sætte en grænse for, hvad man vil beskæftige sig med. I begyndelsen betragtede jeg mit virke som en bibeskæftigelse, landbruget var mit hovederhverv og det der skulle passes, så det kunne give familien vores udkomme. Men da vi var nået ind i halvfemserne og de 3 hovedområder Byråd, Amtsråd og Midt nord fyldte så meget, som jeg nu havde påtaget mig at løse, var jeg nødt til at nytænke mit landbrug.

Forpagtning af Sønderlunds jord var flere år før overtaget af min nabo Viggo Madsen. Men jeg havde både søer med smågrise og fedesvin i mine stalde og det gik egentlig meget godt. Jeg passede staldene morgen og aften og ordnede andre ting i de dage, hvor der ikke var møder, der trak. Men nu hvor de 3 områder alle tog meget tid måtte jeg vælge imellem at tage fast medhjælp på gården eller nedlægge det mest arbejdskrævende. Jeg valgte at tømme stalden med søer og smågrise og alene køre videre med indkøbte grise til opfedning i de stalde, hvor der var automat fodring. Jeg har altid været glad for at stå tidlig op, så en time i stalden passede mig meget godt, når jeg så efter et bad kunne disponere over resten af dagen.

Den familiære situation var jo ændret derhen, at både Lone og Henrik var fløjet af reden og Jan var voksen og smuttede kort tid efter. Tove, der altid har været glad for sit job som sygeplejerske. Men børnene og vores fælles hjem har altid vægtet meget højt. Nu var hun blevet mere frit stillet og hun påtog sig mere ansvarsfulde job. Hun har hele tiden ønsket at være på deltid og derfor kunne hun jo ikke påtage sig lederjobbet. Men de sidste 10 inden hendes efterløn trak hende hjem, var hun afløser for lederen først på Søskrænten i Sjørring og siden på Koldbyvang.

Det blev så stille. Når vi i de mange år under børnenes opvækst og senere i deres ungdomsår var blevet vant til uro i huset, følte stilheden meget larmende. Vores børn havde alle tre kammerater, der kom og besøgte dem jævnligt, nu slap det hele op. Det følte lidt tomt, men vi trøstede hinanden med, at vi havde haft de mange gode oplevelser at se til bage på. Og faktisk begyndte vi allerede at forvente nye gode oplevelser, når de hver især forhåbentlig stiftede familie. I dag kan jeg i sandhed se til bage med glæde over, at vort ønske i den retning er blevet opfyldt.

Den gang skulle vi videre fra følelsen af stilhed og få det bedste ud af den situation. Det åbnede flere muligheder for, at vi plejede vores egne interesser uden skelen til tidligere hensyn. Jeg tror det lettede min samvittighed lidt, at der ikke var børn der savnede mig, når jeg var så meget hjemmefra. Tove har altid været meget forstående for mine interesser og bakket mig op i mine gøremål. Hun havde også selv sine opgaver at passe, selv om det mest var mig, der tog mig af det udadvendte, så var Tove også med her. Hun var f.eks. formand for skolebestyrelsen de første år, og senere igennem flere perioder var hun medlem af Thorsted menighedsråd. Det var områder, hun gik meget op i.

Senere , da hun i 1997 gik på efterløn, fik hendes store ønske om at lære vævekunsten bedre at kende et skub fremad. Hun var i løbet af en 2-3 år ti gange på en ugekursus på Skals håndarbejdeskole

Her lærte hun den svære kunst, så hun siden kunne lave mange flotte ting hjemme på den væv, der blev stillet op i stuen. Selv om det af og til blev halvsent, at jeg kom hjem fra aftenmøder, så sad Tove som regel ved hendes væv dybt koncentreret om opgaven.

Muligheden for i højere grad at gå efter egne interesser end tidligere, betød at jeg nu tog fat på fuldtid på de store opgaver. Selv om jeg i min tidligere bog mere detaljeret har skrevet om det politiske arbejde, så skal der her komme lidt om opgaverne i lidt overordnet form.

Byrådet kom først og her fik jeg hurtig ret store udfordringer, Som før nævnt begyndte det med en plads i Kulturudvalget som næstformand. Viggo Møller fra de konservative var formand, Else Lund og Henry Hansen var med fra socialdemokraterne og Ruth Scharling fra C. Det var et lille godt udvalg, hvor vi arbejdede godt sammen, om de mange opgaver vedrørende skoler og andre kulturelle opgaver.

Driftsudvalget, der tog sig af de områder, der skal hvile i sig selv. Det vil sige, at udgifter og indtægter skal afpasses. Det drejede sig blandt andet om vand og affald. Et lille interessant udvalg, der også tog sig af el. Det var herfra jeg blev indstillet til en post i Gassektoren. Men dette udvalg blev senere nedlagt og opgaverne underlagt Teknik og Miljøudvalget.

Socialudvalgsformand i den næste periode. Ved valget i 1985, der påbegyndte sit virke januar 1986 blev jeg valgt, til formand for det sociale område. Peter Fink, der i mange år havde haft denne post blev ikke genvalgt. Borgmester Svend Thorup og undertegnede blev genvalgt, de andre tre fra gruppen blev skiftet ud med nye folk. Det var derfor oplagt, at jeg skulle påtage mig den vanskelige post.

Jeg blev glad for udfordringen, indsatsen forekom meget meningsfyldt. Som før nævnt havde jeg indrettet mig, så jeg kunne bruge min tid på politik. Posten var aflønnet lig en halvtidsstilling, men jeg brugte mere tid på opgaverne. Det var virkelig interessant at sætte sig ind i de vanskelige forhold, nogle mennesker lever under. Nogle sager kunne godt røre ved ens følelser. Set i bakspejlet tror jeg egentlig, at jeg blandede mig lidt for meget i sagsbehandlingen. Som politiker er det svært ikke at påvirke, hvis muligheden er der. Men jeg husker situationen, som et godt samarbejde med sagsbehandlerne. Jeg mindes flere gange, at de kom og bad mig om min mening i en konkret sag, så helt skæv har forholdet nok ikke været.

I 1989 faldt valget ud på en måde, så jeg fik flere stemmer end Svend Thorup. Det betød, at både jeg selv og mit bagland satte spørgsmålstegn ved om det nu var Svend, der skulle fortsætte på borgmesterposten. Efter problemer med opbakning fra de borgerlige gik Svend Thorup til socialdemokraterne og tilbød dem tre formandsposter og det gav ham posten som borgmester. Det gav surhed hos de konservative og hos en del af vores gruppe. Jeg tror, det var årsagen til, at det i mange år efter var svært at få samarbejdet til at fungere i de borgerlige partier.

For mig blev det en post som medlem af teknisk udvalg, ikke lige frem en forfremmelse, men sådan er politik jo, det går op og det går ned. Det fik den betydning, at jeg nu fik erfaring i det eneste udvalg, jeg ikke havde været medlem af. Jeg har egentlig altid haft det godt med det jeg er blevet betroet. Med Svend Odgaard som formand gik det ikke altid helt stille af på møderne. Der var et anstrengt forhold mellem ham og den tidligere formand fra C, Henning Poulsen fra Snedsted, begge var temmelig iltre. Men vi tog os af mange gode opgaver og jeg befandt mig ganske godt i min nye rolle. Samtidig blev jeg valgt til medlem af Midt Nords Bestyrelse, så der var nok at rive i.

Den næste periode, 1994 til 98 blev med Ruth Scharling som borgmester og mig som formand for venstres gruppe. Det betød, at jeg fik plads i økonomiudvalget. Men det var A plus SF og Thylisten der havde stemt for borgmesteren. Jeg udnyttede selvfølgelig muligheden, da der opstod uenighed mellem de ulige parter. Det betød at budgettet blev vedtaget af V og A uden borgmesterens deltagelse.

Uro på Borgen. Det gav naturligvis uro og kritik fra nogle og andre så det som naturligt at vi benyttede os af de andres uenighed. Aftalen med Erik Hove Olesen, der var formand for A, gik alene ud på budgettet dette år. Men det affødte et naturligt samarbejde om økonomien og andre sager hen ad vejen. Da det næste valg nærmede sig, var det naturligt at afprøve samarbejdets rækkevidde. Det endte med, at A støttede mig som borgmester med Erik som viceborgmester og se andre poster fordelt mellem os.

Borgmester fra 1998 til 2002.

Det er og bliver højdepunktet i ens politiske virke at blive valgt til denne post. Jeg fik 4 gode år, hvor jeg følte mig værdsat for min måde at samarbejde på med A på og Erik var en meget loyal partner. Jeg synes på mange måder, at det hele fungerede meget godt. Flere folk blandt de ansatte roste os for, at de nu altid vidste, hvor skabet stod. Når Erik og jeg var enige, ja så var der altid hold i indgåede aftaler. Til sammen havde vi jo to tredjedele af medlemmerne i byrådet bag os. At C med Ruth Scharling var utilfreds, er ganske naturlig, sådan fungerer politik. Men uro og kritik forstummede hen over perioden, og jeg synes godt jeg kan tillade mig at sige, at det var en solid og meget effektiv periode for byrådet.

For den næste periode 2002 til 2006 blev det Erik, der blev borgmester med opbakning fra blandt andet C. Uenigheden fra Thorups tid mellem V og C var ikke blevet mindre i min og Ruths tid. Ruth sagde det rent ud til pressen, at når hun måtte nøjes med 4 år. Så skulle jeg også. Jeg havde skubbet hende fra posten og nu skulle der gøres gengæld. Vi må begge to påtage os et ansvar for denne uenighed blandt de to partier. Uenigheden fortsatte et par perioder efter, at vi havde forladt arenaen, men på det sidste er der blevet mere samklang mellem de to.

Perioden med Erik ved roret fungerede godt, han var meget lydhør over for andres synspunkter. Jeg tror ikke, han selv havde særlig stærke holdninger, til det politiske spil mellem rød og blå

Kommunalreformen i 2006.

Her blev der valgt et helt andet byråd end det tidligere. Hverken Ruth eller jeg var en del her af. Nu var der jo repræsentanter fra både Hanstholm og Sydthy, som fremover skulle samles i den nye Thisted kommune. Det helt specielle ved situationen var, at det gamle råd fik et år mere i det, der blev kaldt overgangsperioden. Som formand for V gruppen blev jeg en del af det udvalg, der skulle klargøre overgangen, selvom jeg ikke var valgt til de næste tre år. Erik Hove blev valgt til den første borgmester for den nye kommune. Der var mange opgaver, der skulle løses i sammen lægningsudvalget det blev derfor en ret interessant afslutning, jeg fik på mine 25 år i Thisted byråd. Det er ikke så tit, at medlemmer sidder i byrådet **i 25 år. I Thisted blev der holdt en fin afskedsfest i forbindelse med Ruths og mit 25 års jubilæum.**

Viborg amtsråd. I 2094 var jeg blevet valgt ind i amtsrådet som repræsentant for Venstre i Thy. Det blev en meget lærerig og interessant tid for mig. De mange opgaver, der den gang blev løst fra Viborg, kendte jeg lidt til i forvejen og nu fik jeg det helt ind under huden. Jeg fik plads i Kulturudvalget og sundhedsudvalget. De to udvalg der havde institutioner med undervisning som hovedformål og sygehusene som behandlingssteder for hele amtet. Der var tradition for at bestyrelsesmøderne af og til blev afholdt på de steder, hvor opgaverne blev løst. Det betød, at vi kom til at kende vores amt særdeles godt. Samarbejdet mellem de forskellige områder var ikke altid lige let. Der var sygehus i både Kjellerup, Skive, Nykøbing, Viborg og Thisted, Det var i disse år snakken gik højt om nødvendigheden af alle de bestående enheder Fordelingen af udstyr gav tit anledning til uenigheder mellem de forskellige områder.

Fællesprojekter, som alle havde del i var lettere at nå til enighed om. De mere lokalprægede gav tit problemer. Jeg husker især sygeplejeskolen i Thisted. Amtsborgmester Bent Hansen og jeg var enige om, at Thisted og Thy havde behov for en sådan institution.

Der blev indbudt til fælles møde mellem de tre Thykommuner. Alle syntes at det var en god ide, men betalingen var lidt svært at få opbakning til fra Sydthy og Hanstholm, hvis skolen skulle placeres i Thisted. En lang snak endte med, at det blev Amtet og Thisted, der alene garanterede for pengene. Vi fik heldigvis fuld opbakning efterfølgende af mit byråd og af amtsrådet, der stolede på projektet. Tiden har da også vist, at det blev en god sag for hele Thy.

Min anden periode i Amtsrådet sluttede et år før planlagt. Jeg var i 1990 blevet valgt ind i bestyrelsen for Naturgas Midt Nord. Midt på året 2000 skete der det, at vores formand for bestyrelsen Otto Hansen fra Herningegnen pludselig døde. Bestyrelsen var sammensat primært af borgmestere og udvalgsformænd fra byrådenes Teknik og miljøudvalg. I Venstres gruppe var jeg en af de yngste med erfaring, så de ældre medlemmer mente, at det var mig pilen pegede på.

Jeg modtog udfordringen med at blive formand for de 92 kommuner, der ejede MN. Det var en stor mundfuld at påtage mig sammen med både Byråd og amtsråd. Efter at jeg med forståelse i mit bagland for situationen, jeg pludselig var blevet bragt i løste det sig. Jeg blev fritaget for amtsrådet, hvor jeg blev afløst af den næste på listen.

Midt Nord var en kæmpeforretning, der gav mig store udfordringer i forhold til at sætte mig ind i de mange indviklede sager. Som menigt medlem var jeg vant til, at sagerne var godt belyst, når de kom til behandling. Nu skulle jeg som formand påtage mig ansvaret for, at det fortsat blev tilfældet. Frede Hansen var direktør og han var dygtig og godt inde i sagerne. Jeg mindede mig selv om de vise ord om fordeling af opgaver, den folkevalgte borgmester skal vide lidt om alt mulig, hans embedsmænd skal vide alt mulig om lidt. De har hver deres område at varetage og jeg stolede på at

Frede Hansen kunne sit område og han var en flink og behagelig person at samarbejde med. En del af bestyrelsens medlemmerne var også i kortklub med Frede.

En svær tid at være formand.

Bent Kornvæk fra A havde været næstformand i mange år og han fortsatte på denne post. Han var mig en god støtte, vi fik hurtig et tillidsfuldt samarbejde. Han roste mig for at tage ham mere med på de indre linjer, mere end han havde været før. Det viste sig hurtig at komme mig til gode, at vi var to om at deltage i f.eks. møder med revisionen. Her fik vi nogle oplysninger, som gav anledning til overvejelser i retning af at hele bestyrelsen skulle inddrages. Vi ønskede ikke at stå alene med ansvaret. Den nu afdøde tidligere formand havde fået samme orientering, uden at gå videre med den, end ikke til Bent Kornbæk.

Nu gav vi hele bestyrelsen vores viden om forholdene omkring Frede Hansens overforbrug af penge på repræsentationskontoen. Det vi alle var lidt forundret over var, de manglende bemærkninger fra revisionen til regnskabsaflæggelse. Da alt andet var i orden mente de to revisorer, der senere var med til et bestyrelsesmøde, at det var en formandsafgørelse, om den slags skulle frem i lyset. Men alle der ved noget om den slags påtager sig et medansvar og det var bestyrelsen enige om, at jeg ikke skulle have holdt skjult. Nu blev løsningen, at alt skulle frem i lyset.

Et stort lager af dyre vine i Midt Nords kælder var et af flere problemer. Der var alene bilag på indkøb af lageret, men ingen bilag på, hvad de senere blev brugt til. Vi vidste, at Frede altid var rundhåndet med et par flasker ved festlige lejligheder. Som han selv argumenterede, var det god reklame for firmaet, men ingen kunne vide, hvor mange flasker der gik til private formål.

Tøjkontoen var et tydeligt eksempel på overforbrug. Her var der bilag på dyrehabitter og kjoler til familien, som ikke var ansat i firmaet. Sammenlagt så det ret alvorligt ud og vi fik hjælp fra K.L.s advokater, der gik systematisk til værks med afhøringer og krav om dokumentation på flere forhold, som gav problemer for vores direktør. Det gav også mig problemer, da sagen kom til pressens kendskab og jeg skulle svare på spørgsmål.

Bestyrelsen besluttede at jeg som den eneste skulle udtale mig på firmaets vegne. Jeg var i fjernsyn og radio op til flere gange og heldigvis slap jeg godt fra den side af sagen. Men pressens adgang til sagen resulterede i, at der blev spurgt ind til bestyrelsens rejseudgifter i forbindelse med en studietur til Rom. Turen var planlagt som en kombineret studie og oplevelsestur. Vi havde haft vores ægtefæller med og bogføringen af udgifterne til firmaet og til os privat var ufuldkommen. Da hele sagen skulle afgøres i retten, fik vi en lille skatte- eftersmæk på nogle få hundrede kroner hver. Det var helt i orden, at vores ægtefæller havde deltaget, men det et dobbeltværelse

kostede mere på hotellet end et enkelt værelse var skattepligtig. En sådan bagatel kunne virke lidt latterligt, sagens alvor i øvrigt. Det var rimeligt nok, at bestyrelsen blev set efter og det blev også alle ledende medarbejdere i firmaet. Alle der var udstyret med et betalingskort blev set efter i sømmene. Men heldigvis var direktøren alene om at misbruge penge til private formål.

Frede Hansen blev i retten dømt til et halvt års betinget fængsel. Efter gensidig aftale fratrådte Frede sin stilling med tre måneders løn. Vicedirektør Peter Vadstrup overtog roret og Midt Nord kørte videre, en dyrekøbt erfaring rigere. Jeg tror denne sag gav fornyet ekstra sammenhold i bestyrelsen. Alle andre sager blev små, i forhold til en sag som denne der kræver, at alle står sammen og trækker på samme hammel. Da viste det sig, at vi havde en virkelig stærk og handlekraftig bestyrelse.

Mange andre rigtig gode oplevelser erindres fra min tid i Midt Nords bestyrelse. Da jeg indtrådte i 1990 var der stor interesse fra alle sider om at blive tilsluttet gasnettet. Der blev oprettet mange af de små decentrale kraftvarmeværker rundt om i hele området. At få gasledningen under Limfjorden og videre til Mors og Thy blev en af mine første store opgaver at arbejde for. Hver gang en udvidelse fandt sted, skulle der være økonomi i den ledning, der skulle udlægges. Det kostede ca. en million kroner per kilometer hovedledning og der var langt fra fjorden og til Hanstholm.

Hanstholm aftalen.

Det lykkedes at samle store firmaer samt kommunen med sine mange bygninger til at indgå en form for garantiaftale. Det gjaldt Thisted kommune men især Hanstholm med deres fiskeindustri virksomheder. Det betød rigtig meget, at yderpunktet for ledningen var storfærdigt. Aftalen betød, at gassen blev lidt dyrere her, end i det øvrige område i en årrække afhængig af, hvor stor tilslutningen ville blive. Det var første gang, der blev lavet en sådan model, den fik navnet **Hanstholm aftalen**. Uden den var projekt Thy – Mors ikke blevet til noget.

Boring under Limfjorden var et tilløbsstykke. Vi mødte fra bestyrelsen og stod på Morssiden og spændt så på, om det nu også lykkedes at ramme, det forudbestemte sted. Alt gik op i en højere enhed, det var dygtige folk, der arbejdede med den sag. Det var meget lærerigt at følge den rivende udvikling gassen var en del af. Især fra 1990 til 2000 at det gik rigtig stærk, men i min formandsperiode fra 2000 til 2007 var der også gang i den.

Uden problemer var det ikke at tilslutte gasledninger i de forskellige områder. I Randers kom vi vanskeligheder på grund af nogle specielle jordforhold. Noget meget klæbrigt ler drillede, og beboerne klagede over problemer med dræning fra deres grunde. Da sagen kom til pressen, blev den sat stort op. Midt Nord måtte være ansvarlig for nedgravninger, der nu gav disse problemer for grundejerne. Mine ansatte

var meget nervøse, da jeg ble bedt om at deltage i TV. Avisen for at forsvare os. De klædte mig bedst mulig på med rådgivning og jeg havde bestyrelsens opbakning til udtale mig, så godt som det nu kunne lade sig gøre. Man ved jo aldrig, hvad spørgsmålene i sådan en sag kommer til at gå ud på. Mikael Kamper var manden, jeg mødte ved optagelsen i direkte fjernsyn. Han var meget saglig og spurte ind til nogle tekniske ting, som jeg var bekendt med. Lidt senere kom så det direkte spørgsmål, føler du, at Midt nord er ansvarlig for de opståede problemer for husejerne. Mit svar var, at jeg ikke havde den nødvendige indsigt i de tekniske detaljer og i juraen.

Men hvis det viser sig at skylden er vores, ja så tager vi den naturligvis på os. Det var det Mikael Kamper gerne ville høre, så her sluttede snakken. Efterfølgende blev der indgået en frivillig aftale om erstatning, som begge parter var tilfreds med. Vi var særdeles godt tilfreds i bestyrelsen med, at vores dygtige medarbejdere formåede at lande sagen der. Som brugerejet selskab var det ubehagelig at være i konflikt med de lokale områder, der modtog gassen. Vi ville nemlig have vores gode renommé ødelagt.

Energipolitik både på landsplan og globalt skulle vi jo følge med i. Stormøder om gassens udvikling blev afholdt rundt om i hele verden. I min formandstid deltog jeg i møder både i Rusland, Italien England og i Japan. For en bondemand som mig var det noget helt nyt og spændende at deltage i den slags på globalt plan. Selv om både byråd og amtsråd var lærerigt og optog mig meget, så må jeg da sige, at Midt Nord gav den største udvidelse af min horisont. Jeg føler mig meget heldig med at have fået lov til at deltage i alle disse store opgaver. Jeg er nok en af de alle sidste med bare 7 års skolegang, der har fået lov til at betræde disse poster. Nu fik jeg jo også i min ungdom, noget man ikke kan læse sig til. Højskole og landbrugsskole er for de fleste en meget udviklende og lærerig oplevelse. Jeg synes, at der foruden det teoretiske, gav en inspiration og lyst til at blande sig i samfundets udvikling. Set i bakspejle ter jeg ikke i tvivl om, at netop de to skoleophold har betydet rigtig meget for mig og mine muligheder senere i livet. De dygtige skolefolk såede nogle livskraftige frø.

Disse skriverier begyndte med 20 gode år som pensionist. Og herefter har jeg prøvet at give et lille overblik over de 67 år, der gik forud. Når jeg nu som 87-årig ser tilbage på det hele er jeg fyldt med taknemmelighed og glæde over et godt liv. Ikke fordi alt har været fremgang og alt er lykkedes. Det har været en blanding for mig som for de fleste, men med en stor overvægt af de positive oplevelser. Alene det forhold, at jeg altid har fået lov til at arbejde med noget, som jeg havde lyst til.

I mine unge år var jeg ikke i tvivl om, at det var landbruget, jeg skulle beskæftige mig med. Jeg fik gode og lærerige pladser og drømmen om egen gård gik også i opfyldelse. Der var vanskelige tider i landbruget, men vi klarede os rimelig godt. Der blev også tid og muligheder for andre tiltag f.eks. mange opgaver i det frivillige foreningsarbejde og 25 år i politik. Det politiske spil gav både knubs og gode stunder. De sager, der af

og til kunne nå store højder, var måske større i offentligheden, end de var for os, der deltog. Men da sagerne rullede, var vi af og til oppe at køre, det skal da ikke skjules. Når vi så i dag mødes, kan vi da godt trække på smilebåndet både af os selv og modparten.

Borgmestermøder to gange om året mellem 4 tidligere borgmestre, der tidligere har arbejdet sammen i korte eller længere perioder. Da Lene Kjeldgaard overtog posten, manglede hun nogle at snakke med, der selv have prøvet opgaven. Hun inviterede Ruth Scharling, Erik Hove Olesen og mig til et møde på kontoret. Da hun ikke længere havde adgang til borgmesterkontoret, fortsatte vi møderne på skift i vores private hjem. Som pensionister og forhenværende, kan vi naturligvis klare mange af de opgaver, der ligger i tiden for det siddende byråd. Vi følger selvfølgelig med i det hele og lufter vores meninger om løsningsmodeller.

Men det ender tit med snak om gamle dage og de mange gode oplevelser, vi har haft sammen. De mere trælse ting er ligesom lagt i glemmebogen, det er de gode minder, vi husker. Efter 25 år i byrådet fylder minderne herfra naturligvis meget. Men der er ikke noget der overgår vores private oplevelser fra en god familie.

Jeg har levet lykkeligt sammen med Tove i 60 år, og vi har sammen fået en stor og dejlig familie. Foruden de allernærmeste, der som før nævnt tæller 24, kan vi lægge 35 til med Toves og mine søskende og vores børns fætre og kusiner. De 87 år, som jeg har fået lov til at opleve ind til nu i en god kommune i vores dejlige fædreland Danmark, er unikt. Jeg har ikke noget til gode, men håber på lidt oven i handlen.